HAYDAR TOLUN

Yabancı Kelimeler Lûgatı..

"İnsanla hayvan arasındaki fark, kelimedir..."

Basan : Mektepliler Pazarı

Bursa Yeni Basımevi

1939

Haydar Tolun'un diğer eserleri :

1 —Felsefe Vokabüleri 1934. (Lise ve öğretmen okulu talebeleri için) . Tükenmiştir.

2 —Pedagojik Yazılar 1936. (Tükenmiştir.)

3 —İki Tercüme Faciası 1937. (Tenkit) .

4 —İlkokul Programı Üzerinde Bir konuşma. 1937.

5 —Aşk Edebiyatı. 1937.

Çıkacak :

Pedagoji Kamusu .

HAYDAR TOLUN

Yabancı Kelimeler Lûgati

"İnsanla hayvan arasındaki fark, kelimedir...„

Basan : Mektepliler Pazarı

Bursa Yeni Basımevi

1939

ÖNSÖZ

Değerli edip Peyami Safa, «Cumhuriyet» de çıkan «Klâsiklerden klâsiklere» başlıklı bir yazısında :

«Peşinde bir mana ordusu sürükliyen «klâsik» gibi kelimeler üstünde anlaşmak zordur. Halbuki böyle tabirleri dilimizden düşürmeyiz ve daha emniyetle kullanırız. Belki de manalarının vuzuhsuzluğu nisbetinde zenğinliği, bize, bu kelimeleri istediğimiz yerde bu istediğimiz gibi kullanmamızı temin eden bir tasarruf cesareti veriyor. Bu «klâsik» tabirinin de hakikî ve mecazî manalarını birbirinden ayırmak zor olmuştur.

«Klâsik» nerede «eski», nerede «örnek» tir? Nerede bir şekil ve nerede bir ruh ifade eder? Nerede bir esastır ve nerde bir usul? Bu farkların tayini artık ihtiyarî bir hale gelmiş olduğu için, klâsik kelimesi, bir Ra-

faêl'e de, bir bakkala da yakıştırılıyor: «Klâsik bir dükkân» veya «klâsik bir bakkal» dendiğini de çok duyarız.» diyor. Bu çok yerinde bir işarettir.

Avrupa medeniyeti ile temasa başladığımız gündenberi, dilimize tedricî bir surette giren ve şimdi mühim bir sayı teşkil eden yabancı kelimelerden bir kısmı, bugün aslî manâlarını yarı yarıya kaybetmiş bulunuyor. Ben katafalkın resimlerini derin bir alâka ile ve bir çok defalar gördükten sonra bile, onu sadece bir musallâ taşı telâkki eden münevvere, Kozmogoniyi «kâinatın teşekkülü hakkındaki dinî akîde» diye tarif eden doçente çok rasladım. Zaten daha dün, tanınmış bir mütercimimizin «Test» gibi muallimlerin dilinden hiç düşmiyen ve bir kaç kitaba da isim olmak suretile Türkçeye tamamile malolmuş bir kelimeyi «Vechi şebeh» ile tercüme ettiğini hep görmedik mi?

Bu küçük lûgat, Türkçenin bu gibi yeni kelimelerini bir az olsun aydın-

latırsa, muharriri kendini mes'ut sa-
yacaktır. [*]

Haydar Tolun
20 - 1 - 939
Bursa - Setbaş

---

[*] Lûgatin ihtiva ettiği kelimeler gazete, mecmua, romanlarla, muhtelif ders ve meslek kitaplarından toplanmıştır.

KISALTMALAR :

F — Fransızcadan
İ — İngilizceden
A — Almancadan
İta — İtalyancadan
İs — İspanyolcadan
L — Lâtinceden
Y — Yunancadan
R — Ruscadan
Çi — Çinceden
J — Japoncadan
* — Bir kelimenin muhtelif manalarını birbirinden ayırır. (*)

(*)— Kelimelerin bizdeki kullanılış şekilleri muhafaza edilmis ve yalnız Türkçede delâlet ettikleri manâları gösterilmekle iktifa edilmiştir. Ayrıca bize hangi yabancı dilden geçtiklerine işaret edilmtş; fakat bazılarının daha eski kaynak ve kökieri varken bunlar gösterilmemiştir.

Bibliyografya

Dictionnaire de la langue Française
E, Littré
Petit Larousse illustré ... Claude Augé
Larousse du xxe siècle .... Paul Augé
Vocabulaire technique et critique de la philosophie... A. Lalande
Le vocabulaire philosopique. E. Goblot
Kamusu Fransevî ... Ş. Sami
Fransızca - Türkçe Büyük Dil kılavuzu
İsmail Hami Danişment ve arkadaşları
Lehcei Osmanî... Ahmet Vefik Paşa
Kamusu Türkî. Ş. Sami
Yeni Türk Lûgati. Ali Sedal
Felsefî Meslekler Vokabüleri. Namdar Rahmi
Felsefe Vokabüleri . Haydar Tolun

A

Abajur (F)—.
Lâmbanın üzerinde bulunan ve ışığı aşağıya aksettiren kısım.

Abandone et (F)—.
Güreş ve maçı terk etmek, yenildiğini kabul etmek,

Abloka (İta)—.
Denizden etrafını sarma, muhasara etme. Abloka etmek.

Abone (F)—.
Parasını önceden vererek bir şeye muayyen bir müddet için müşteri olan kimse.

Abonman (F)—.
Abone olma.

Acente (İta)—.
Bir vapur kumpanyasının iskeledeki memuru. *Bir kumpanya veya fabrikanın başka bir memlekette bulundurduğu vekil. *Bu vekil veya memurun bürosu.

Aciyo (İta)—.
Akça farkına aid sarraf muamelesi.

Adaptasyon (F)—.
Adapte etme.* İntibak etme, uyma.

Adapter et. (F)—.
Bir roman veya piesi, bir dilden başka bir dile tadil ederek, intibak ettirmek.

Adenit (F)—.
Guddelerin şişmesi.

Aerodrom (F)—.
Tayyare meydanı.

Afiş (F)—.
Umumî bir yere asılmış ilân.

Aforizm (F)—.
kısa, fakat manâsı çok söz. vecize.
« Vakit nakittir »
« Kendini bil »
cümleleri gibi:

Aforoz (Y)—.
Bir hıristiyana Kilise ve din dışında bırakmak suretile verilen ceza.

Afrodit (F)—.
Venüs'ün Yunanca adı.

Agrandisman(F)—.
Fotografı büyütme. * Büyütülmüş fotograf.

Agregasyon (F)—.
Agreje ünvanı için yapılan müsabaka ve imtihan.

Agreje (F)—.
İmtihan vererek bir lise veya fakültede ders verme salâhiyeti kazanmış olan kimse.

Agreman (F)—.
İçten istiyerek razı olma ve muvafakat etme.

Agronom (F)—.
Ekme tekniği mütehassısı. Ziraat nazariyatını iyi bilen.

Ağustos —.
Yılın sekizinci ayı.

(Roma imperatorlarından Augustos'un adından alınmıştır.

Ahtapot (Y)—.
Yumuşakcalardan sekiz ayaklı bir hayvan

Ajan (F) =.
Memur, vekil *Amil.

Ajans (F)=.
Bir veya birkaç ajanla çevrilen idare.
* Bu idarenin bürosu.

Akademi (F)=.
Okul *alimler, artisler cemiyeti.
(Filozof Eflâtun Atina cıvarında «akademos» isimli bir bahçede ders veriyordu. Akademi kelimesi oradan gelmektedir).

Akademisiyen (F)-.
Akademi azası

Akademizm (F) —.
Eski eserleri ayni aynına taklit ve kopya etme.

Akaju (F)=.
Amerikada yetişen odunu çok sert ve kırmızımtırak bir ağaç. Mobilyacılıkta çok makbüldür.

Akort (F)—.
Uyma, uzlaşma.

Akordeon (F)—.
Bir nevi müzik aleti.

Akort et. (F)—,
Bir birine uydurmak (bilhassa bir çalgının perdelerini birbirine uydurmak)

Akordör (F)—.
piyano ve diğer çalgıları akort eden.

Akrobasi (F)—.
Cambazlık.

Akrobat (F)—.
Cambaz.

Akrobatik (F)—.
Akrobasiye ait.

Akropol —.
Eski yunan siteleri-

nin en yüksek kısmı. (Majüsküle yazılırsa; eski Atina kalesi.)

Akse (F)—.
Hastalık nöbeti.

Aksiyom (F)—.
Kendiliğinden aşikâr bir hakikat olarak kabul edilen hüküm ve prensipler. (mütearife) .

Aksiyon [F]—.
Hareket, fiil. * tesir *Hisse senedi.

Aktif [F]—.
Hareket eden, faal.

Aktivizm [F]—.
Hakikatı, sırf bir zihin meselesi olmakdan ziyade, bir hayat ve aksiyon (fiil) işi addeden doktrin.

Aktör (F)—.
Tiyatroda rol alan erkek oyuncu.

Aktris (F)=.
Tiyatroda rol alan kadın oyuncu.

Aktüalite (F)—.
Aktüel olan şeyin hali. (filen mevcut olmaklık)

Aktüel (F)—.
Fiil halinde olan. Hakikî ve gerçeklenmiş olan şey

Akustik [F]—.
Fiziğin ses bahsi.

Akümülatör (F)—.
Enerjiyi toplıyan ve bunu bir zaman için akım (ceryan) şeklinde geri veren elektrik cihazı.

Akvaryom (*L.*)—.
Su hayvanlarının yaşayışlarını tetkik için yapılmış içi görünür su kabı.

Alabanda (ita) —.
Geminin bir tarafındaki topların hep birden ateş etmesi,

(alabanda etmek)

Alâbrus (F)—.
Fırça tarzında dik bırakılmış saç. (aslı: alâbrosdır.)

Alâgarson (F)—.
Erkek çocuk gibi, onun tarzında.

Alafranga (F)—.
Frenk (avrupalı) tarzında.

Alâminüt (F)—.
Dakikalık. Çabuk çıkarılan ve verilen fotograf.

Alarga (ita)—.
Açık deniz, engin. Alarga etmek : açık denize çekilmek, engine açılmak.

Alarga (ita) —.
Nida: açık gel! yaklaşma !

Alaturka (F)—.
Türk tarzında.

Albatros (F)—.
Şimal denizinde bulunan büyük bir ördek.

Albura (ita)—.
Gemi serenlerinin direklere bağlanması.

Albüm (L)—.
Bir çok resim ve fotoğrafları ihtiva eden cilt.

Albümin (F)—.
Kan içinde hastalık neticesi olarak hasıl olan yumurta akı gibi ve tuzlu bir madde.

Alesta (ita) —.
Hazır.

Alfa (F)—.
Cezayirde yetişen bir nevi ot.

Alfabe (F)—.
Bir dilin bütün harflerinin teşkil ettiği birlik. * Alfabeyi ve ilk okumayı ihtiva eden küçük kitap.

Alize (F)—.
İstiva hattından medarlara doğru esen muntazam rüzgâra alize denir. Bunun zıddı: Kontralizedir. Medarlardan istivaya doğru eser.

Alkol (F)—.
Küul, ispirto.

Alkolik (F)—.
Alkollü içkileri devamlı olarak almağa alışmış olan.

Alkolizm (F)—.
Alkollü içkilerin çok kullanılması neticesinde görülen hastalık.

Allegro (ita)—.
Süratli ve neşeli. (Musiki parçalarının üstünde bulunur ve parçanın böyle çalınacağını gösterir.)

Alliterasyon (F)—.
Ayni harflerin, ayni hecelerin iradî veya gayriiradî bir surette tekrarlanması (Sici tetabüü).

Allüviyon (F)—.
Suların getirdiği ve bıraktığı killi veya kumlu toprak parçası (Holanda arazisinin mühim bir kısmı deniz allüviyonlarından teşekkül etmiştir.

Almanak (F)—.
Astronomik ve meteorolojik haberler de veren takvim (aslı arabca elmünakkahdır).

Alpak (F)—.
Alpaga denen bir hayvanın tüyünden yapılmış bir nevi kumaş.

Alpinist (F)—.
Dağları seven, dağ sporu yapan, dağcı.

Alpinizm (F)
Dağ gezintileri zevki, dağcılık.
Alpenstok (A)—.
Ucu demirli uzun dağcı bastonu.
Alşimi (F)—.
Diğer madenleri altına tahvil etmeğe çalışan bir bilgi ve san'at şekli (Simya) [Markoni son günlerinde alşimi ile uğraşıyordu].
Alşimist (F)—.
Alşimi ile uğraşan kimse (Simyager).
Altabaso (ita)—.
Yelkenin alt kenarı.
Alternatif (F)—.
Elektrik akımının nöbet nöbet şiddet değiştirmesi. (Mütenavib).
Altes (F)—.
Prens ve başbakanlara verilen bir unvan. (Sonaltes kelimesine de bakınız).
Alto (ita)—.
En kalın kadın sesi (Bugün kontralto deniyor). * Büyük keman. *Pistonlu ve nefesli bir çalgı.
Altruist (F)—.
Başkalarını düşünen, hodbin olmıyan . (egoistin zıddı).
Alûminyom (L)—.
Hafif ve sağlam bir maden.
Alyans (F)—.
Nışanlanınca takılan evlilik yüzüğü.
Amatör (F)—.
Bir meşgaleği veya oyunu kârı için değil zevki için öğrenen kimse (Hevesli).
Amazon (F)—.
Ata binen kadın.
Ambalaj (F)—.
Sarma, sandık ve pa-

ket yapma.

Ambale olmak (F)-. Şaşkına dönmek, sersemlemek.

Ambargo (is)—. Limandan çıkma yasağı, bir geminin limanda tevkifi. ambargo koymak.

Ambriyoloji (F)—. Uzviyetlerin rüşeym halinden yetişkin hallerine kadar gösterdikleri gelişme ve tekâmüllerini etüd eden ilim.

Amer (F)—. Bir nevi keskin içki.

Amerikan (F)—. Amerikalı.

Amerikanizm (F)—. Amerikalılara mahsus tarz ve hareketler. Amerikalıların örf ve âdetlerine karşı duyulan aşırı hayranlık.

Amib (F)—. İlksel hayvanların kökbacaklılar ailesinden bir hayvan.

Amiral (F)—. En büyük deniz komutanı.

Amonyak (F)—. Nışandır ruhu.

Amora (ita) —. Halatları salıverme.

Amortisman (F)—. Bir borcun yavaş yavaş ödenmesi.

Amper (F)—. Elektrik ceryanının şiddetini ölçmekte kullanılan bir vahidi kıyasi.

Ampirik (F)—. Metodik tecrübeye değilde, amiyane tecrübeye dayanan: Ampirik ilâç, koca karı ilâcı. (Şahıslardan bahsederken): Yalnız görgü ve

tecrübeyle hareket eden; nazarî ve derin bilğisi olmıyan adam: Ampırik bir hekim *en geniş manasile: Medodlu tecrübe de dahil olmak üzere: tecrübeye dayanan, tecrübe üzerine kurulmuş.

Ampirizm (F)—. Bilgilerimizin tamamile tecrübeden geldiğ ni kabul eden felsefi doktrın. Ampirizm rasyonalizmin zıddıdır.

Amplifikatör (F)—. Sesi yükselten, çoğaltan ve elektrikle çalışan bir cihaz.

Ampul (F)—. Bir elektrik lâmbasının kondüktörünü ihtiva eden camdan vazo (Şişe).

Analiz (F)—. Bir cismin, kendisini teşkil eden elemanlarını ayırma. * Bir kitab metnini hulâsa etme (Tahlil).

Ananas (F)—. Muz

Anafor (Y)— Denizde bir akıntıya zıd olan diğer bir akıntı. *Parasız, bedava, açıktan.

Anarşi (F)—. Başsızlık, Karışıklık, Hükûmetsizlik.

Anarşik (F) —. Anarşiye ait.

Anarşist (F)—. Anarşi taraftarı.

Anarşizm [F]—. Anarşi taraftarlığı. Devlet teşkilâtının haldırılmasını, ferdlerin serbes bırakılmasını istiyen siyasî

doktrin. Anarşizme göre hükûmet :«insanın insan tarafından istismarı » d ı r.

Anarşistlerin en büyüklerinden biri olan Bakunin :

«Devlet, geniş bir mezarlıktır. Oraya ferdî hayatın bütün tezahürleri gömülmek, ölmek ve kurban olmak için gelir » d e r.

Anason (Y)—.
Ekmege ve içkilere konan güzel kokulu bir ot danesi.

Anatif (F)—,
Bir nevi sedef.

Anatomi (F)—.
Organik [uzvî] varlıkların yapılarını (bü yelerini) kesip açma (teşrih) yolu ile inceleme.

Anatomik (F)—.
Anotomiye ait

Ançeviz (F)—.
Gümüşbalığının bir cinsi, ançeviz tuzlaması

Andante (ita)—.
Mutedil bir surette (yavaş ve ağır) çalma *Böyle çalınan parça.

Andantino (ita)—.
Andanteden bir az daha canlı bir suretle çalma. * Böyle çalınan parça.

Anekdot (F)—.
Fıkra, hikâye * Yayılmamış tarihî vak'a

Anemi (F) —.
Kansızlık.

Anemik (F) —.
Kansız.

Anestezi (F) —.
Hissetmek ikdidarının yokluğu.

Anfami (F) —.

Ailece.

Anfiteatr (F) —.
Sinema, tiyatro ve konferans salonlarında, seyirci ve dinleyicilere mahsus yerlerin arkaya doğru tedricen yükselir oluşu.

Angaje olmak (F)—.
Bir şeye bağlanmak, bir şeye yazılmak, söz vermek.

Angajman (F) —.
Bağlanma, söz verme. Bir işi üstüne alma.

Angarya (Y) —.
Ücretsiz gördürülen iş.

Anglikan (F) —.
Anglikanizme tabi olan.

Anglikanizm (F)—.
İngilterede devletin resmî dini.

Anglo-Arab (F) —.
İngiliz ve Arap melezi olan at.

Anglo-Sakson (F)—.
Altıncı asırda Büyük Britanyayı istilâ eden cermen ırkından milletlerin umumî ismi.

Animato (İta) —.
Canlı (çalınacak).

Animizm (F) —.
Metafizikte: Ruhu, aynı zamanda hem psişik (ruhî), hem de uzvî hayatın prensibi olarak kabul eden nazariye.

Sosyolojide: tabiatın de insan gibi bir ruh ve insanın iradesine benziyen bir irade ile hareket ettiğini, onunda insan gibi canlı olduğu itikadı. (Bu, iptidaî kavimlerin dinidir.)

Anjin (F) —.
Boğaz iltihabı.

Ankadre et. (F) —.

Çerçevelemek. *Hududunu çizmek.

Ankadröman (F)—. Çerçeveleme. (Resim terimi).

Anket (F) —. Şüpheli bir meseleyi aydınlatmak için muhtelif kimselerin fikirlerini toplama.

Ankiloz (F) —. Bir mafsalı hareket ettirememe. (tıb terimi).

Anonim (F)—. İsimsiz. Anonim şirket: Hissedarların hepsine birden ait olan şirket.

Anormal (F) —. Kaideye muhalif, her zaman görülmiyen (Gayri muttarid). anormal çocuk: bedenî ve zihnî vaziyeti, normal şartları haiz çocukların sınıfında yer almasına müsait bulunmıyan çocuk. (Körler, sağırlar, dilsizler, aptallar ve geriler anormaldir. Onların pedagojisi ve okulu ayrıdır.)

Ansiklopedi (F) —. Bütün insan bilgisini içine alan ve alfabe sırasile anlatan büyük eser.

Antant (F) —. Anlaşma.

Anten (F) —. Telsiz telgraf ve radyoda kullanılan ve elektriği nakleden uzun tel. *Bazı böceklerde bulunan müteharrik boynuz.

Anterit (F) —. Bağırsak iltihabı.

Antet (F) —. Resmî evrak veya

müesseselere aid zarf ve kâğıtların köşelerinde bulunan başlık.

Anti (Y)—.
Fransızca kelimelerin başına eklenen ve Yunanca « zıd » manasına gelen bir önekdir: Toros, antitoros (Toroslara karşı gelen diğer Toroslar).

Antialkolizm (F)—.
İçki aleyhdarlığı.

Antifeding (i) —.
Radyoda sesin azalıp çoğalmaması (feding bunun zıddıdır).

Antika (L)—.
Eski zamanlardan kalma eser. (Heykel, vazo ve saire).
*Garib, tuhaf: Antika adam.

Antikomintern(F)—.
Komintern'e zıd ve muhalif olan.

Antilop (F) —.
Ceylan da denen derisi kıymetli, zarif bir hayvan.

Antimilitarizm (F)—.
Askerî ruh ve zihniyete zıd his ve düşünce.

Antimuvan [F]—.
Maviye bakan beyaz renkte bir nevi maden. Rastıktaşı

Antinomi (F)—.
İki kanun arasındaki tezad.

Antipati (F)—.
Nefret, sevmeme. (Sempatinin zıddı.)

Antipatik (F)—.
Nefret hissi uyandıran.

Antipirin (F)—.
Sinir ilâcı.

Antisepsi (F)—.
Mikropları öldürme usullerinin mecmuu.

Antiseptik (F)—.
Mikropları öldüren, taaffüne mani olan amillere bu isim verilir. Alkol antiseptiktir.

Antisiyonizm (F)—.
Yahudi düşmanlığı.

Antişambr (F)—.
Büyük bir odadan önce gelen küçük oda.

Antitez (F)—.
Bir teze (müddeaya) zıd olan diğer bir tez. (Nakızi müddea)

Antitoksin (F)—.
Toksinleri yok eden madde, cevher.

Antoloji (F)=.
Şiirleri bir araya toplıyan mecmua.

Antrasit [F]—.
Fosil halinde kömür. Uzun zaman yer altında kalmış kömür.

Antre (F)—.
Bir binanın girilen ilk kısmı.

Antrenman (F) —.
Talim, bir yarışa hazırlanma, idman yapma.

Antrenör (F)—.
Spora ve yarışa hazırlıyan adam.

Antrepo (ita)—.
Büyük eşya deposu.

Antropoloji (F) —.
İnsan ilmi, insanın menşeine ve insan ırklarına ait araştırmaların heyeti mecmuası.

Antropolojik (F)—.
Antropolojiye aid.

Antropometri (F)—.
İnsan bedeninin muhtelif kısımlarını ölçmek san'atı.

Antropomorfizm (F)-
Herşeyi, bilhassa allahı insan şekil ve

suretinde telâkki eden, allaha beşerî sifatlar isnad edenlerin mesleği.

Anvelop (F) —.
Otomobil tekerleğinin dış lâstiği.

Anvergür (F) —.
Bir kuşun iki kanadını, bir insanın iki kolunu açıp gerdiği zaman; kanat veya kol uçları arasında hasıl olan mesafe, uzunluk.

Apandisit (F) —.
Kör bağırsağın iltihabı.

Aparey (F) —.
Cihaz, sindirim apareyi (hazım cihazı),

Apartıman (F)—.
Bir kaç odadan mürekkep daire. *Bu dairelerin bir çoğunu ihtiva eden büyük bina.

Apaş (F) —.
Külhanbeyi.

Apepsi (F) —.
Hazımsızlık.

Aperitif (F) —.
İştiha açan.

Apiko (ita)—.
Geminin demir almaya hazır bulunması.

Apis —.
Eski mısırlıların mukaddes öküzü.

Aplikasyon (F) —.
Bir kumaş üzerine başka bir kumaş parçasını veya bir dantelayı dikme suretile yapıştırma.

Apolet (F) —.
Omuza takılan ve rütbe gösteren nişan (Aslı: epolet: omuzcuk).

Apollon —
Eski Yunan ve Romalıların allahı.

Apoloji (F) — Müdafaaname, medhiye.

Aport (F) —. Getir. (avcıların köpeğe söyledikleri bîr sözdür).

Aposteriyori (L) — Tecrübeden sonra, tecrübeden sonra kazanılmış.

Apostrof (F) —. Kelimelerin sonlarından budanan sesli harfe mukabil konan virgüle benzer bir işaret.

Apotem (F) —. İç yarıçap (nısıf kutru kaim).

Apotr (F) — Havari, bir fikirin neşrine çalışan adam. (Atatürkün «Nutuk» unda geçen enteresan bir kelimedir.).

Apriyori (L) —. Tecrübeden önce olan ve tecrübe ile izah edilemiyen.

Apse (F)—. Çıban, şiş.

Apsent (F) —. Sert bir içki,(apsent isimli acı bir ottan yapılmıştır).

Ar (F) —. Güzel san'at, resim, heykelcilik, müzik, şiir gibi güzel san'atlerin her birine verilen isim.

Arabesk (F) —. Arab mimarî tarzı

Ararot (İ)—. Küçük çocuklara yedirilen ve bir kökten elde edilen nışasta. (Amerikada çıkar).

Arbalet (F) —. Ateşli tüfeklerden önce kullanılmakta olan ok atmağa mahsus bir nevi harp si-

lâhı.
Arbitraj (F) —.
Hakeme muracaat etme, hakem usulü. *Bir piyasada kıymeti düşkün tavilleri satın alarak fiyatların daha yüksek olduğu bir piyasada satmaktan ibaret borsa oyunu.
Arduvaz (F)—.
Damları örtmekte ve taş tahta yapmakta kullanılan kara bir taş. Kayağan.
Areometre (F) —.
Sulu şeylerin ölçüsü, mayiat ölçüsü.
Areometri (F) —.
mayiatı ölçme.
Areopaj fF) —.
Hakimler meclisi. *Atina mahkemesi (Eski devirlerde, mitolojide).
Argo (F) —.
Külhanbeyi dili.
Aristotelizm (F)—.
Yunan filozofu Aristonun felsefî mesleği. Aristoculuk.
Arkeolog (F) —.
Arkeoloji mütehassısı.
Arkeoloji (F)—.
Eski anıtların (abidelerin), eski çağların san'atlarının ilmi.
Arkeolojik (F)—.
Arkeolojiye aid.
Arko (ita) —.
Yayla (Çalınacak).
Aristokrosi (F) —.
İkdidar ve idarenin bir kasta veya bir sınıfa aid bulunduğu hükûmet sistemi, iyi azların idaresi ve hükûmeti, (oligarşi'ye de bakınız!).
Aristokrat (F) —.
Aristokrasi taraftarı.
Aritmetik (F)—.

Sayı ilmi.

Aritmoloji (F) —.
Sayılarla ölçülere ait umumi ilim.

Arizo (İta) —.
Hazin ve derin bir hissin ifadesini taşıyan müzik parçası.

Arma (İta) —.
Geminin yelken, direk gibi techizatı.

Armador (İta) —.
Bugün Armatör kelimesi kullanılıyor. Bu kelimeye bakınız.

Armatör (F)—.
Gemi techiz eden.

Armoni (F)—.
Ahenk.

Armonik (F)—.
Ahenkli *bir nevi körüklü çalgı.

Armonyom (F)—.
Küçük portatif org.

Armoz (Y?)—.
Gemi kaplamaları arasındaki çatlak.

Arnika (F) —.
Kanı durdurmak hassasına malik bir kök.

Arozöz (F)—.
Sulama arabası veya otomobili.

Arpantaj (F)—.
Toprak yüzeyinin (sathının) ölçülmesi.

Arsenik (F)—.
Bir nevi zehir. Sıçanotu.

Arşe (F)—.
Yay.

Arşidük (F)—.
Baş dük, baş düka.

Arşiv (F)—.
Her hangi bir meslek veya ilme dair resmî vesika ve evrakın depo edilmesine ve saklanmasına mahsus yer .
*Muhafaza edilen bu vesikaların mecmuu.

Arteziyen (F)—.
Burgu ile açılmış ku-

yu.

Artist (F)—.
San'atkâr.

Artistik (F)—.
Artistlere ve güzel san'atlere mahsus, aid.

Arya (ita)—.
Yelken indirme, arya etmek.

Aryen (F)—.
Eski çağlarda orta Asyada oturmuş olan ve kabileleri Hindistana, garbî Asyaya, Avrupaya ve doğu Afrikasına yayılmış bir kavimdir. Buğün onlara halâ Hindî Avrupaî adı veriliyor

Asamble (F) —.
Meclis.

Asansör (F)—.
Yüksek binalara çıkarup indiren bir alet.

Aseti zm (F)—.
Hayvanî hayatın insiyaklarını, yahut hassasiyetin tabiî temayüllerini mümkün olduğu kadar az tatmin etmekten ibaret dinî veya felsefi bir ahlâk metodu. (Riyazat).

Asfalt (F)—.
Zift ve kumla yapılmış kaldırım ve yol.

Asid (F)—.
Ekşi, hamız.

Asitfenik (E)—.
Fenol.

Asistan (F)—.
profesör yardımcısı.

Aspidistra (F)—.
Güzel yapraklı bir salon çiçeği.

Aspiratör (F)—.
İçine çekici, çekici vantilâtör, ocak ağızlarında ve bacalarda bulunur, ateşin şiddetle yanmasını te-

min eder

Astragan —.
Bir nevi kuzu kürkü (adını Rusyanın Astrakan şehrinden almıştır).

Astrolatri (F)—
Yıldızlara tapma.

Astrolog (F)—.
Müneccim.

Aetroloji (F)—.
Yıldız falı, müneccimlik. (İlmi nücum).

Astronomi (F)—.
Yıldızlardan bahseden ilim.

Ataşe (F)—.
Sefirlik maiyetinde memur sekreter.

Ataşemiliter (F)—.
B r sefarette askerî işlere bakan subay.

Ataşenaval (F)—.
Bir sefarette deniz işlerine bakan deniz subayı.

Atavik (F)—.Atavik.
Atavizme ait. Atavik bir hadise.

Atavizm (F)—.
Atalardan gelen irsiyet. Büyük baba ve analara çekme, benzeme. (Türkçe «ata» sözü, lâtinceye «atavus» olarak geçmiş ve fıransızca kelime de bu sözden yapılmıştır).

Ateist (F)—.
Tanrının varlığına inanmıyan.

Aterom (F)—.
Veremi hülâmî.

Ateizm (F)—.
Tanrısızlık. allahın varlığını kabul etmiyenlerin doktrini

Atlantik (F)—.
Atlas okyanusu.

Atlas (Y) —.
Coğrafî harita ve grafikleri ihtiva eden mecmua.

Atlet (F)—.
Atletizmle meşgul olan, güreş ve diğer atletik oyunları yapan

Atletik (F)—.
Atletlere aid.

Atletizm (F)—.
Güreş, koşu, yüzme disk ve gülle atma gibi oyun ve sporlar.

Atmosfer (F)—.
Arzın etrafını kuşatan hava tabakası. (Hayayı nesimî)

Atmosferik (F)—
Atmosferle münasebeti olan, atmosfere aid.

Atol (F)—.
Mercan adası. Mercan denen küçük hayvancıkların yuvalarından teşekkül etmiş ada.

Atom (F)—.
Maddenin bölünemez derecede küçük parçacığı.

Atomik (F)—.
Atoma aid.

Atomist (F)—.
Atomizme inanan ve onun taraftarı olan.

Atomistik (F)—.
Atomizme aid.

Atomizm (F)—.
Maddenin atomlardan teşekkül ettiğini kabul edenlerin doktrini.

Atölye (F)—.
İşçilerin ve artistlerin çalıştıkları yer.

Avanproje (F)—.
Asıl projeye hazırlık olmak üzere yapılan ilk proje.

Avans (F)—.
Önceden verilen para, Avans vermek, avans almak.

Avanta (ita)—.
Kâr, menfaat.

Avantaj (F)—.
Avanta, kâr, istifade.

*üstünlük.

Avantür (F)—.
Macera, sergüzeşt.

Avantüriye (F)=.
Macera arkasında koşan kimse.

Avditoryom (L)—.
Esgi romalılarda toplanma yeri. *Buğün bazı memleketlerde, konferans, ders ve toplantılara mahsus salon.

Averoizm (F)—.
Meşhur islâm filzoflarından İbnirrüşdün felsefî doktrini. (fazla malûmat için «Felsefe vokabüleri» ne bakınız.)

Avizo (is)—.
Muhabere için gayet sür'atli vapur.

Avukat (F)—.
Dava vekili.

Avönü (F)—.
Ağaçlarla süslenmiş geniş pol

Ayazma (Y)—.
Rumların mübarek saydıkları pınar veya çeşme.

Ayisberg (A)—.
Kutuplardan kopan ve okyanuslarda yüzen büyük buz parçaları.

Azot (F)—.
Basit cisimlerden biri.

B

Babafingo (ita) —.
Gemi direginin üçüncü yelkeni. [aslı: papafingodur].

Babizm (F)—.
Mehmet Ali isimli Şirazlı bir müteffekkir tarafından yaratılmış bir mezhep. Babizm müslümanlıkta bir nevi reform yapmak ister; Kadına hüriyet verir, poligamiyi kaldırır ve bütün insanları kardeş sayar. Babizme babîlik te denir.

Baçka (ita)=.
Bilàrdoda bir nevi oyun.

Bagaj (F)=.
Seyahat eşyası. *Bu eşyanın konduğu yer.

Bakalorya (F)—.
Liseyi bitirme imtihanı.

Bakara (F)—.
Bir nevi kart oyunu.

Bakteri (F)—.
Mikrob.

Bakteriyolog (F)—.
Bakteriyoloji alimi.

Bakteriyoloji (F)=.
Mikrobiyoljinin bakterilerle meşgul olan kısmı.

Balâd (F)=.
Dört parçadan mürekkeb nakaratlı bir fransız nazım şekli.
*Manzum masal.

Balgam (Y)—.
Ağızdan ifraz edilen koyu, pis bir madde

Balalayka (R)—.
Bir nevi telli rus çalgısı.

Balans (F) —.
Terazi.

Balet (F)—.
Dansla tasvir edilen vak'a; Aktörlerin fikirlerini yalnız hareketlerle ifade ettikleri sessiz dans.

Balina (F)—.
Bilinen büyük deniz hayvanı. *Gömlek yakalarına ve bazı kadın elbiselerine dik tutmak için konan ince çubuk.

Balistik (F)—.
Atış fenni (askerlikte).

Baliz (F)—.
Liman ve kıyıların maniali yerlerini göstermek için dikilmiş taştan veya demirden kule, veyahut sütun. *Kanal ve tren yollarını gösteren işaret kazığı.

Balkon (F)—.
Balkon, üstü açık cumba.

Balo (İta)—.
Danslı eğlence.

Balon (F)—.
İdrojen vesaire gibi yükseltici bir gazla doldurulmuş sağlam bir kumaş veya lâstikten yapilmış yükselici şey, alet. Balon uçurmak (mecaz manasile): Aslı olmıyan bir haber yaymak. Sonda balonu: Hava vaziyetini kaydedecek aletlerle techiz edilmiş pilotsuz balon.

Balotaj (F)—.

Bir seçimde çok rey kazanmış bir kaç namzetten hangisinin galebe edeceğini boyalı ufak yuvarlaklar veya pusulalar vasıtasile iayin etme.

Baltrop (F) —.
Kurşunla vurulmak üzere havaî hedef olarak yuvarlak tahtalar atan bir alet.

Balya (İta)—.
Tüccar eşyası dengi.

Balyoz (İta)—.
Büyük, ağır demirci çekici.

Bambu (F)—.
Hint kamışı. Hezaran.

Bambulâ (F)—.
Zenci davulu. *Zencilerin davu la yaptıkları dans.

Banal (F)—.
Adî, bayağı, müptezel.

Banco (İta)—.
Amerika zencilerinin kitarası.

Band (F) —.
Sargı, bağ. *Çember. *Kenar.

Banderiyero (İs)—.
Boğa güreşlerinde boğayı kızdırmak için kargılar saplıyan boğa pehlivanı.

Bandıra (İta) —.
Yabancı bayrağı.

Bando (İta)—.
muzika takımı.

Bandrol (F) —.
İnhisar eşyasına yapıştırılan damgalı kâğıt.

Bank (F) —.
Sıra, kanape.

Banka (F) —.
Para, altın vesaire gibi değerli şeylerin muhafaza edildiği yer, kurum. Para

şlerile uğraşan şirket.

Banker (F) —.
Banka sahibi *Çok zengin adam.

Bankiz (F) —.
Kutub denizlerinde yüzen büyük buz parçası.

Banknot (İ) —.
Kağıt para.

Bonliyö (F)—.
Şehir civarı.

Bantam (Memleket adı)—.
Bantam tavuk ve horozu. Alçak boylu ve kanatlarını ekseriya yerde sürüyen bir tavuk cinsi.

Banyo (ita)—.
Yıkanma, suya girme.

Baobab (F)—.
Afrikada yetişen ve bütün ağaçların en büyüğü olan bir ağaç.

Bar (F) —.
Danslı içki salonu.

Baraj (F) —.
Su bendi.

Baraka (F)—.
Kulübe.

Baraskop (F)—.
Havanın cisimler üzerine bir tazyik yaptığını göstermeye yarayan hususî bir terazi.

Barbar (F)—.
merhametsiz, kaba, vahşi

Barbata (İta)—
Topun, üzerine yerleştirildiği yüksekce yer.

Barem (F)—
Yapılmış, hazırlanmış hesap cedvellerini ihtiva eden mecmua. *Maaş derece ve mikdarlarını gösterir cedvel. (Bu cedvel ilk defa

Barem isimli bir riyaziyeci tarafından tertib edildiğinden bu adı almıştır).

Barfiks (F)—.
Jimnastik yaparken asılmalarda kullanılan iki direk arasına tesbit edilmiş demir çubuk.

Barikad (F) —.
Sokakda muhtelif şeylerle yapılan siper.

Bariton (F)—
Tenorla baso arasındaki ses. *Alto ile baso arasında bakırdan bir çalgı.

Barka (İta)—.
Büyük Sandal.

Barkarol (F)—.
Venedik kayıkçılarının söyledikleri bir şarkı, *Su üzerinde yapılan gezintilere mahsus şarkı.

Baro (F)—.
Avukatlar cemiyeti, avukat sınıfı.

Barometre (F)—.
Hava tazyikini göstermeye yarayan alet.

Baron (F)—.
Şövalyenin üstünde, kontdan küçük bir asalet unvanı.

Barsama (Y)—.
Güzel kokulu bir ot. (marsıma da deniyor).

Baryom (L)—.
Basit cisimlerden biri.

Basil (F)—.
Çubuk şeklinde olan mikroblar.

Bask (F)—.
Kadın elbiselerinde belden aşağı sarkan ve elbiseden ayrı olan kısım.

Basketbol (İ)—.
Sepet topu, bir nevi oyun.

Baskül (F)—.

Bir nevi kantar.

Baso (İta) —.
Kalın ses. *Kalın ses çıkaran müzik aleti. *Kalın sesli artist.

Bastarda (İta)—.
Kadırğanın küçüğü *Geminin başındaki ufak direk.

Baston (İta)—.
Deynek, zarif asâ.

Batarya (İta)—.
Dört veya altı toptan teşekkül eden topçu takımı,

Bayader (F)—
Çok renkli çizgileri olan bir nevi yün, pamuk veya ipek dokuma. (Kelimenin aslı, Portekizcedir ve hintli dansöz manasına gelmektedir).

Bazalt (F)—.
Volkanik arazide bulunan koyu ve sert bir nevi taş, siyah mermer.

Banjo (F)—.
Amerika zencilerinin kitarası. (Banco da denir).

Begonya (F)—.
Yaprakları süslü ve güzel bir nevi çiçek

Bej (F)—.
Yapağı rengi.

Bek (İ)—.
Arka. Futbolda arkada, kalecinin önünde duran oyuncu. (İki kişidir).

Benyuvar (F)—.
Banyoluk. *Tiyatronun alt kat-locası.

Benzin (F)—.
Maden kömüründen taktirinden elde edilen yanıcı bir mayi,

Benzol (F)—.
Benzinle tolüen halitası.

Bergamot (F)—.
Bir nevi tatlı limon, Bergama armudu, bey armudu.

Bere (F)—.
Bir nevi küçük şapka.

Besa (Arnavutca)—.
Yemin. *Kan davası güden iki hasım arasında yapılan mütareke: İki aylık besa.

Beton (F)—
Çimento, kum ve küçük taşlardân yapılan hamur.

Betonarme (F)—.
Betonu demir çubuklar arasına koyarak yapılan sağlam duvar ve sair şeyler.

Beysbol (İ)—.
Bir nevi top oyunu.

Bezik (F)—.
Bir nevi kâğıt oyunu.

Biberon (F)—
Emzik.

Bibliyograf (F)—.
Kitaplardan anlıyan, bibliyografi ile uğraşan adam.

Bibliyografi (F)—.
Kitab bilgisi, kitapları tanıma, (Bibliyografya da deniyor).

Bibliyomani (F)—.
İhtiras derecesine varmış kitap sevgisi, kitap iptilâsı.

Biblo (F)—.
Küçük süs eşyası.

Biftek (i)—.
Bir nevi pirzola.

Biheyviörizm (i)—.
Psikolojiyi gidişlerin (tavrı hareketlerin) veya reaksiyonların (aksülamellerin) tedkikine hasreden ve onu: «bedenin harici

muhite intibakının tedkiki» sayan yeni bir psikoloji ekolü.

Bilânço (ita)—.
Hesap hulâsası.

Bilârdo (ita)—.
Yanları kenarlı ve yeşil çuha döşeli müstatil bir masa üzerinde fil dişi bilyelere istaka denen hususî deyneklerle vurarak oynanan bir oyun. Bilârdo oynamak. Bilârdo masası.

Bilet (F)—.
Tren, vapur ve diğer bazı nakil vasıtalarına binmek ve tiyatroya, sinemaya girmek için alınan hususî kâğıt.

Bira (ita)—.
Arpayı tahammür ettirmek suretile yapılan nefis bir içki.

Bis (F)—.
İki defa, tekrar. (Beğenilen bir müzik parçasını veya şiiri tekrarlatma).

Bisiklet (F)—.
Arka tekerleğinin tahrikile yürüyen malûm nakıl vasıtası. (Ön tekerleği tahrik edilene bisikl denir).

Bisturi (F)—.
Cerrah bıçağı.

Biyograf (F)—.
Biyografi mütehassısı.

Biyografi (F) —.
Tercümeihal.

Biyografik (F)—.
Biyografiye ait.

Biyoloji (F)—.
Hayatın, hayvan ve nebatlarda müşterek olarak bulunan organik hadiselerin ilmi.

Biyolojik (F)—.
Biyolojiye ait.

Biyolojist, Biyolog (F)—.
Biyoloji ile uğraşan.

Biyoşimi (F)—.
Biyolojik kimya.(Organik nesiclerde vukua gelen reaksiyonları tedkik eden kimya branşı).

Bizmût (F)—.
Kabız, beyazımtrak bir toz.

Bizon (F)—.
Hörgüçlü yaban öküzü.

Blemmoraji (F)—.
Belsoğukluğu.

Blok (A)—.
İri parça, yığın, küme.

Blokhavz (A)—.
Tahkim edilmiş münferid ateş mevzii, atış yuvası.

Bloknot (İ)—.
Zımbalı not defteri.

Bloksistem (İ)—.
Şimendiferlerin çarpışmalarına mani olan işletme sistemi.

Blöf (İ)—.
İngilfzce «tok sözlü» manasına gelen bir kelimedir. Blöf bizde aldatma manasına yakın bir mana ile kullanılıyor. Blöf yapmak, aldatmak.

Bluz (F)—.
İşcilerin, artistlerin, mekteplilerin giydikleri ince gömlek.*İnce kumaşlardan yapılmış kadın elbisesi.

Boa (F)—
Zehirsiz büyük yılan.
*Boyuna atılan kürk.

Bobin (F)—.
Elektrik akımını geçirme [illegible] üzerine ince madeni tel sarılmış, içi kovuk makara.

Bodrum (Y)—.

Yer altında kemerli büyük mahzen.

Bokal (F) —.
Ağzı geniş, boynu kısa şişe.

Boks (F)—.
Yumruk doğüşü.

Boksör (F)—.
Boks yapan.

Bolero (F)—.
Küçük kadın ceketi
*Küçük, yuvarlak kadın şapkası.

Bolşevik (F)—.
Bolşevizme mensub olan. (Kelimenin asıl kökü ruscadır).

Bolşevizm (F)—.
Kominizmin Rusyada kurulan bir şekli, Bolşeviklik.

Bombarda (İta)—.
Başı kıçı yuvarlak iki direkli gemi.

Bonavila (İta)—.
Gemi çanaklığının deliği.

Bonbon (F)—.
Şekerleme

Bonkör (F)—.
İyi kalbli, alicenab.

Bonmarşe (F)—.
Çeşidli eşya mağazası.

Bono (İta)—.
Tüccar senedi. Açık bono: hamiline aid tüccar senedi.

Bonservis (F)—.
Bir memur veya müstahdeme işinden ayrılırken verilen ve iyi çalıştığını bildiren vesika.

Bonşans (F)—.
Şansınız açık olsun.

Bora (Y)—.
Birdenbire kopan fırtına.

Borç (R)—.
Sebzeli ve etli rus çorbası.

Borda (İta)—.
Geminin dış yanı.

Bordro (İta)—.
Bir hesabın tafsilâtını gösteren cetvel. *Maaş cetveli.

Bordür (F)—.
Süslü kenar. *Resim çerçevesi. *Kenar süsü (elbiselerin).

Borsa (İta)—.
Para ve aksiyon ticareti yapılan yer.

Bosa (İta)=.
Serenleri direklere bağl yan askı zinciri. Gemiyi bosa etmek: Başdan ve kıçtan karaya bağlamak.

Bosfor (F)—.
İstanbulda Boğaziçi.

Bot (F)—.
Çizme.

Botanik (F)—.
Bitkiler ilmi. (Nebatat).

Boykot (F)—.
Alışverişi kesme. Boykot yapmak.

Boykotaj (F)—.
Bakınız: Boykot.

Boyskavt (İ) —.
İzci.

Bozgata (İta)—.
Halatın kalınlığını ölçmek için kullanılan delikli bir tahta.

Brakisefal (F)—.
Basık, kısa başlı.

Bramanizm (F)—.
Hinddeki brahma mezhebi.

Branda (İta)—.
Harb gemilerinde, askere mahsus asma yatak.

Branş (F)—.
Bilgi şubesi.

Brasya (İta)—.
Gemilerde seren uçlarını iki yana çeken iki halat.

Bravo — (İta) —.
Aferin. yarat!

Briç (İ) —.
Bir kağıt oyunu.

Briçka (R)—.
Hafif ve açık araba

Brik (F)—.
Kiremit rengi (Fransızca tuğla demektir).

Brik (İ)—.
Küçük, hafif gemi

Briyantin (F)—.
Saçı parlatmak için kullanılan bir yağ.

Broderi (F)—.
İşleme, nakış.

Brom (F)—.
Basit cisimlerden biri.

Bronş (F)—.
Akciğer borusu, nefes borusu.

Bronşit (F)—.
Nefes borusunun iltihabı.

Bronz (F)—.
Tunç. Bakır, kalay tutyayı karıştırarak yapılır.

Broş (F)—.
kadınların göğüse takd.kları süs iğnesi

Broşür (F)—.
Küçük kitab. Risale

Bröve (F)—.
Berat, ehliyetname.

Buda (F)—.
Budizmi kuran büyük bir ahlâkcı filozof. Aslen Türktür.

Budizm (F)—.
Budanın kurduğu din. Budanın felsefi sistemi. Budizm ihtirassızlık, iyilik ve şefkat temellerine dayanır.

Buji (F)—.
Deliksiz sonda.

Buket (F)—.
Demet.

Bukle (F)—.
Saç kıvrımı.

Buldog (İ)—.
Basık burunlu, çarpık ayaklı köpek.

Bulvar (F)—.

Ağaçlıklı geniş cadde.

Burgata (İta)—.
Halat kalınlığını ölçmede kullanılan delikli tahta.

Burjuva (F)—.
Aristokrat, zengin sınıf ile halk arasında bulunan orta tabaka mensubu zengin şehirli.

Burjuvazi (F)—.
Burjuvalık, orta sınıf.

Burs (F)—.
Bir kolej veya yüksek okulun parasız pansiyonu.

Buvadöroz (F)—.
Gül ağacı rengi. Pembeye kaçar bir renktir.

Bütce (F)—.
Aylık veya senelik gelir ve masrafın müvazenesi.

Büfe (F)—.
Sofra takımlarının dolabı. *Yemek ve içki yeri. *İstasyonlarda bulunan küçük lokanta.

Bükolik (F)—.
Çobanlara dair. Çobanlığa aid olan. *Çobanların hayatına dair şiir yazan şair. *Çoban hayatını anlatan şiir.

Bülten (F)—.
Havadis hulâsası. *Seçim pusulası. *Cedvel. *resmî ilân.

Büro (F)—.
Yazıhane. Kalem odası.

Bürokrasi (F)—.
Kalem efendisi ruh ve zihniyeti. Kırtasiyecilik.

Bürokrat (F)—.
Kırtasiyeci memur, kalem efendîsi.

Büst (F)—.
Yarım heykel. *Vücudün kalçalardan yukarı kısmı.

C

Cazbant (İ)=.
Amerika zencilerinin musikisini taklid etmek suretile teşkil edilmiş, davul, zil ve diğer aletlerden mürekkep çalgı takımı.

Ceket (F)=.
Kostümün üste giyilen kısmı, jaket.

Centilmen (I)—.
Kibar ve nazik.

Cirante (İta)=
Çeki havale eden adam.

Ciro (İta)—.
Bir sened veya havalenin alacaklı tarafından başka birinin namına çevrilmesi, ciro etmek: Havale etmek.

Cizvit (F)—.
Yesu cemiyeti azası. (Bir hiristiyan cemiyeti olan bu dinî tarikatın mensubu).

Cokey (İ)—.
Ata binen.

Curnal (F)—.
Bakınız: Jurnal.

Çar (R)—.
Rus imperatoru. (Eski devirlerde). *Bulgar kralı.

Çariçe (R)—.
Rus İmperatoriçesi. *Bulgar kraliçesi.

Çatana (İta)—.
Küçük vapur. (Tuna kenarında bir kasaba isminden alınmıştır).

Çaynık (R)—.
Çay pişirmeğe mahsus kab, çaydanlık.

Çek (İ)—.
Açık ve ödenmesi zarurî banka havalesi, poliçe.

Çelo (İta)—.
Viyolonsel.

Çete (Arnavudca)-.
Bölük, takım, çapulcu veya akıncı takım.

Çigan (Isla)—.
Çingene. Çigan müziği: Alaturka ile alafranga arasında motifleri olan bir müzik. *Bu müziğin artisti.

Çimento (İta)—.
Donarak taş kesilen ve rutübete dayanan bir nevi madde.

Çinko (İta)—.
Tutya madeni ve bu madenden yapılan levhalar.

Çinkograf (F)—.
Çinko üzerine fotoğrafla resim ve yazı nakleden san'atkâr.

Çinkografi (F)—.
Resim ve yazıyı çinko üzerine kazımak san'atı.

Çıma (İta)—.
Gemilerde kullanılan kalın halat, çıma atmak, çımayı tuttura-mamak.

Çukulata (İta)—.
Sütten ve kakaodan yapılmış bir nevi şekerleme.

Çulo (İs)—.
Boğa dögüşlerinde hayvanı kızdırmıya memur adam.

D

Dadaizm (F)—.
1917 yılında doğmuş bir san'at ve edebiyat ekolidür. Dada çocuk dilinde "At„ manasına gelir. Bu ekolün programı müfekkire ile ifade arasındaki her türlü münasebeti yıkmaktır. Dadaistler tamamile negatif ruhlu ve son derecede indî görüşlü artistlerdir. Kelimelerin aslî manalarına kıymet vermezler. Hatta onlardan biri: "manâ kelimelerin garantili bir malı değildir„ diyor. Bunun için ekolün adını da, dada gibi manâsız bir kelimeden seçmişlerdir. Bu ekole dada ekolü de denir.

Daktilo (F)—.
Yazı makinesi.
*Yazı makinesi ile yazan.

Daktilograf (F)—.
Yazı makinesile yazı yazan: (Parmakla yazan).

Daktilografi (F)—.
Yazı makinesile (parmakla) yazma san'ati.

Daktiloskopi (F)—.
Parmak izlerinden hüviyet teşhisi usulü.

Daltonizm (F)—.
Kırmızı ile yeşili ayırd edememek suretinde görülen marazî bir hal.

Dam (F)—.
İskambilde: Kız.
*Dansda; kavalyeye eş olan kadın.

Dama (İta)—.
bir nevi oyun.

Damacana (F)—.
Üstü hasırli büyük şişe.

Damaskinaj (F)—.
Demir üzerine altın veya gümüş tellerle nakış işleme san'atı.

Damping (İ)—.
Durdurma, sed çekme, piyasaya bol ve ucuz mal dökerek ayni neviden diğer malların satışını durdurma,

Dans (F)—.
Oyun, rakıs.

Dansing (İ)—.
Dans salonu.

Dansör (F)—.
Güzel dans eden erkek.

Dansöz (F)—.
Güzel dans eden kadın.

Dantel (F)—.
İpek ve sair iplikler-den örülmüş hafif ve delikli örgü. (Tentene)

Daprenatür (F)—.
Tabiati taklid suretile, tabiatte olduğu tarzda. (Resim hakkında kullanılır).

Darvenizm (F)—.
İngiliz tabiat alimi Darven'in doktrini. Bu doktrine göre tabiatte, bütün canlı varlıklar arasında cari olan bir: «hayatta kalmak için döğüşme» kanunu vardır. Bu «hayat kavgası» Kanunu en kuvvetli, en çevik ve en dayanıklı olanların, yani yaşamağa en ziyade lâyik bulunanların kalmasını ve zayıfların ortadan kalkmasını mucib olur. Bu suretle «tabiî istifa» denen hal tahakkuk ederek hayvan nevileri tekâmül eder ve irsiyetin intikali neticesi olarak yeni hayvan nevileri meydana gelir.

Davlumbaz (ita)—.
Yandan çarklı vapurların çarklarını örten yarım daire şeklindeki mahfazaların adı.

Deblokaj (F)—.
İğreti harflerin yerine asıl harfi koyma.

Defter (Y)—.
İçine yazılan bildiğimiz şey. (Difteron: iki kanadlı sözünden).

Dejenere (F)—.
Irkının iyi vasıflarını kaybetmiş, bozulmuş, tereddi etmiş. Dejenere olmak: Irkının iyi vasıflarını kaybetmek, tereddi etmek.

Dekadan (F)—.
Geriliyen. *Ondokuzuncu asır sonlarında yetişmiş artist.

*Edebiyatta: Sembolistler.

Dekadans (F)—.
Gerileme, inhitat.

Dekalke etmek (F)
Bir resmi, bir tabloyu bir kâgıt üzerine naklederek kalıbını çıkarmak.

Dekalkomani (F)—.
Porselen ve cam üzerine renkli resim çıkarma san'ati.

Dekan (F)—.
Bir üniversite fakültesine reislik yapan profesör.

Dekapo (İta)—.
Başdan çalınacağını bildirir. (Müzik terimi).

Dekapod (F)—.
Yengeç gibi on ayaklı hayvanlar sınıfı.

Deklinasyon (F)—.
Astronomide: eğilme, meyl, inhiraf.

Dekolte (F)—.
Boynu, kolları ve biraz da göksü açık.

Dekor (F)—.
Süs, tiyatronun sahne ile ilgili süsü ve döşemesi . *Gösteriş (zavahir).

Dekorasyon (F)—.
Süsleme. *Tiyatroda Sahne tertibatı.

Dekoratif (F)—.
Dekor san'atı, na ait.

Dekoratör (F)—.
Dekor yapan, dekorcu .

Dekreşendo (İta)—.
Seslerin şiddetini tedrici surette azaltarak. (Müzik terimi)

Damasko (İta)—.
İpek, yün ve ketenden yapılmış bir nevi döşemelik kumaş. (Menşei Şam olduğu

için bu ad verilmiştir).

Dekung (A)—.
Askerlikte : mermilere karşı koruyucu yer. (Mahfuz mahal)

Delegasyon (F)—.
Delegelik, murahhaslık .

Delege (F)—.
Murahhas, vekil.

Delta (F)—.
Nehirlerin denize döküldüğü yerde, nehrin ikiye ayrılması neticesinde meydana gelmiş üçgen ada.

Demagog (F)—.
Halka dalkavukluk eden (Avamfirip).

Demagoji (F)—.
Hallkın teveccühünü kazanmak istiyen hükûmetin hoş görünme politikası. Halk dalkavukluğu. (Avamfiriblîk). *Cahil bir kısım halkın iktidar mevkiine geçmesi. Avam hükûmeti.

Demagojik (F)—.
Demagojiye aid.

Demans (F)—.
Bunama, demans prekos: Erken bunama.

Demarş (F) —.
Birinin nezdinde yapılan teşebbüs. *Tebliğ.

Demode (F)—.
Modası geçmiş. Demode olmak.

Demokrası (F)—.
Hâkimiyetin halkın ve bütün milletin elinde bulunduğu hükûmet şekli.

Demokrat (F)—.
Demokrası taraftarı. Halkçı.

Depo (F)—.
Büyük, eşya ambarı,

Depozito (F)—.
Rehin, teminat.

Derbi (İ) —.
İdgilterede her sene yapılan büyük at yarışları, derbi yarışı, *Dört tekerlekli hafif araba, derbi arabası.

Dermatoloji (F)—.
Cild hastalıkları ilmi.

Despot (F)—.
Mutlak amir. (Eski Roma împeratorlarına verilen sim). *Rum piskoposu, metrepolidi.

Despotik (F)—.
Despotluğa ait.

Despotizm (F)—.
Despotluk.

Destroyer (İ)—.
Muhrib.

Detay (F)—.
Bir eserin ehemmiyetçe ikinci plânda kalan kısımları.

Dedektiv (İ)—.
Gizli polis.

Detektör (F)—.
Herç mevcelerini alan alet.

Determinizm (F)—.
Bir hadiseyi hasıl eden zarurî şartların mecmuu: Bir hastalığın determinizmini bilmek=bir hastaliği meydana getiren muayyen şart ve sebebi bilmek, tanımak.

Dezenfeksiyon (F)—.
Dezenfekte etme, temizleme.

Dezenfekte et. (F)—
Temizlemek, mikrobları öldürmek (intanı defetmek).

Dezenfektör (F) —.
Dezenfekte eden, temizleyen.

Didaktika (L)—.
Bakınız: Didaktik.

Didaktik (F)—.
Öğretici, talimî. *Öğ-

reticilik, tedris san'atı. (Pedagog Hasib Ahmet bu iknici mânada «didaktika» kelimesini kullanıyor.)

Difteri (F)—.
Kuşpalazı denen ve ekseriya çocuklarda görülen bir boğaz hastalığı.

Dijitalin (F)—.
Kuvvetli nebatî bir zehir. (Yüksükotundan elde edilir).

Diktatör (F)—.
Bütün idarî kuvvetleri kendinde toplayan devlet adamı.

Dikte (F)—.
İmlâ, dikte etmek: Kelimeleri tane tane söyliyerek yazdırmak.

Diletant (F)—.
Müsiki düşkünü, hevesli, amatör.

Diletantizm (F)—.
Musiki merakı, heveslilik, amatörlük.

Dilijans (F)—.
Omnibüs tarzında bir araba.

Dinamik (F)—.
İsim olarak: Mekaniğin, hareketi, kendisini hasıl eden kuvvetler ile olan münasebetleri halinde nazarı itibara alarak etüd eden kısmı.*Sıfat olarak: statiğin, durgunun zıddı. Bir hareketi, bir değişmeyi mucib olan; canlı, ateşlî.

Dinamit (F)—.
Nitrogliserin ve saireden yapılan patlayıcı maddde.

Dinamizm (F)—.
Hareketi veya oluşu ilkin (evvelî) olarak vaz'eden ve madde-

yi hareketin bazı karakterlerile tayin ve tahdid edilmiş addeden; veyahud (Bergson da olduğn gibi) şeyi (la chose) ilerleyişin (terekkinin) bir merhalesi telâkki eden doktrinler. Geniş manasile: canlılık; ateşlilik

Dinamo (F)—.
Mekanik enerjiyi elektrik enerjisi haline sokan makine.

Dinamometre (F)—.
Adale kuvvetini ölçmek için kullanılan bir alet.

Dingraf (F)—.
Harf ve yazı büyütmekte kullanılan bir alet.

Diploma. (F)—.
Şehadetname.

Diplomasi (F)—.
Enternasyonal münasebetleri tanzim eden muahede ve imtiyazların ilmi. Siyasa (Siyaset).

Diplomat (F)—.
Diplamasi ile meşgul olan adam.

Direktif (F)—.
Talimat, hattı hareket, direktif vermek, direktif almak.

Disertasyon (F)—.
Bir mes'elenin mufassal ve tenkidî bir surette tetkiki *Kolej ve liselerin yüksek sınıflarında talabeye yaptırılan edebî, felsefî ekzersiz.

Diskalifiye et. (F)—.
Müsabaka harici etmek, müsabakaya sokmamak.

Diskobol (F)—.
Disk atıcı atlet.

Disiplin (F)—.
Okul, ordu gibi top-

lulukları idare eden kanun ve nizamların mecmuu.

Disk (F) —.
Daire şeklinde yassı, madenî levha, kurs. Disk atma: Bir nevi spor. *Şümendifer diski: yolun açık veya kapalı olduğunu işaret için kullanılan renkli disk.

Diskur (F)—.
Nutuk, söz.

Dîspanser (F) —.
Hastalara parasız bakılan ve ilâç verilen yer.

Diyabolo (F)—.
Makara şeklinde bir oyuncak.

Diyafram (F)—.
Fotoğraf objektifinin önünde bulunan ve küçülüb büyüyerek zıyanın makineye girmesini ayarlıyan bir deliği olan levha.

Diyagnostik (F)—.
Hastalığın teşhisi.

Diyakoz (Y)—.
Rum kiliselerinde muganni.

Diyakustik (F)—.
Fizikte: Sesin inkisarı bahsi.

Diyalekt (F) —.
Bir lisanın bir memleket veya bir şehre mahsus konuşulma tarzı, Lehce.

Diyalektik (F)—.
Sual sorarak ve cevap alarak münakaşa etmek ve hakikati bu suretle bulmak veya buldurmak sanatı. *İnce fakat boş ve beyhude muhakemeler ve fikir incelikleri. (Cedel).

Diyalog (F)—.
Muhavere mükâleme. *Karşılıklı konuşma

tarzında yazılmış parça.

Diyapazon (F)—.
İki kollu, çelik ses aleti.

Diyare (F)—.
İshal, sürgün.

Diyet (F) —.
Umumî meclis, millet meclisi (bazı memleketlerde). * Katilin veya yaralıyanın maktul veya yaralının ailesine vermeğe mahkûm olduğu para. *Perhiz.

Diyez (F)—.
Notada sesin yarım perde yükseleceğini gösteren işaret.

Diyoptri (F)—.
Fizikte: Adeselerin kuvvet ölçüsü.

Dizanteri (F)—.
Kanlı basur hastalığı

Doçent (A)—.
Profesörün altında olan bir öğretmenlik rütbesi.

Dogmatik (F)—.
Birşeyi delilsiz olarak tasdik eden.

Dogmatizm (F)—.
Önceden bir tenkid yapmaksızın ve delilsiz olarak tasdik etmek temayülü. Doğru bilginin mümkün olduğunu tasdik eden her doktrin.

Dok (İ)—.
Gemi inşa veya tamirine mahsus havuz.

Doktor (F)—.
Hekim. * Bir ilim branşında mütehassıs, alim.

Doktora (F)—.
Doktorluk (alimlik) ünvanı ve derecesi.

Doktrin (F)—.
Akide.*Meslek, mezhep.

Dolar (İ)—.
Amerikan parası.

Dolikosefal (F)—.
Uzun başlı.

Dolmen (F)—.
Dikliğine konmuş taşların üzerine konmuş geniş bir taştan yapılmış anıt.

Domino (F)—.
Bir nevi oyun. *Baloya mahsus Kukuletalı bir elbise.

Dominyon (İ)—.
Koloniden daha serbes, fakat esaslı meselelerde diger bir devletin kontrolu altında bulunan memleket.

Donkişotizm (F)—.
kendi zayıflığını görmiyerek, zayıfları himayeye kalkışanın gülüç halı, donkişotluk.

Donjuan (İs)—.
Bir çok şair ve ressamlar tarafından mevzu alarak alınmış bir masal ve roman kahramanı. Donjuan: Parlak, kurnaz, mağrur, kadınları cezbeden ve avlıyan çapkın bir erkek tipi olarak kalmıştır.

Dosya (F) —.
Bir şahıs veya muameleye aid kâğıtların mecmuu.

Doz (F)— .
Bir ilâcı terkib eden eczadan herbirinin muayyen mikdarı, muayyen mikdar, düze.

Döviz (F)—.
Bir memleketin kağıt parası. * Bir fikri sembolik ve kısa bir tarzda anlatan söz: «bayrak, namus ve vatandır» cümle-

si gibi.

Dragon (F)—.
Bir suvari sınıfı.

Drahmi (Y)—.
Yunan parası.

Dram (F)—.
Acıklı ve korkunc oyun, pies, facia. lirik dram: opera.

Dramatik (F)—.
Tiyatroya ait.*Acıklı, feci.

Drednot (İ)—·
Büyük zırhlı. (ingilizce: korkusuz demektir).

Drenaj (F)—.
Bataklık suyunu akıtma, kurutma.

Dresaj (F)—.
Hayvan terbiyesi. (tedrip).

Dresuvar (F)—·
Sofra takımlarını koymağa mahsus raflı masa.

Drezina (F)—.
Dmiryolu üzerin de işler küçük araba.

Drobak (İ)—.
İthal edilen ham madde fabrikalarda imal edildikten sonra ihraç edilirken daha önce alınmış olan gümrük vergisinin geri verilmesi.

Rüsum reddi.

Drogist (F)—.
Ecza tüccarı.

Drogöri (F)—.
Ecza deposu.

Drogman (F)—.
Bir sefaret nezninde çalışan tercüman. (Arapca tercüman sözünden alınmıştır).

Duba (İta.)—.
Altı düz, çekilir bir nevi mavna. *Üzerine köprü Kurulan bir nevi şamandıra.

Dublaj (F)—.
Başka bir dilde çev-

rilmiş sesli bir filmi diğer bir dile çevirme.

Duçe (İta)—.
Önder, şef.

Duş (F)—.
Vucude su atma ve ya dökme. *Duş almağa mahsus alet.

Duvayen (F)—.
Üniversite veya diğer bir yüksek ilmî müessesenin müdürü olan adam.

Duy (F)—.
Ampulun takıldığı yer. Duy priz: hem ampul takılan hem de elektrik alınan duy.

Düalizm (F)—.
Madde ve ruh gibi birbirine irca edilemez ve ayni surette ebedî iki prensip kabul eden her felsefî, dinî veya kozmogonik sistemin karakteri.

Düello (İta)—.
Bir tahkir üzerine iki kişi arasında kararlaştırılan kavga, düello etmek.

Düeto (F)—.
Az süren düo, küçük düo.

Dük (F)—.
prensten sonra gelen en yüksek asalet ünvanı. Dükalık reisi.

Dükalık —.
Bir dükün idaresinde bulunan küçük bir hükûmet.

Dülsine (F)—.
gülünç bir surette süslenen kadın. (Donkişotun sevgilisinin adından kinayedir.)

Düo (F)—.
İki kişi tarafından

söylenecek veya çalınacak müzik parçası.

Düşes (F)—.
Dükün karısı.

E

Ebonit (F)—.
Sertleşmiş Kauçuk.

Eboş (F)—.
Taslak

Egoist (F)—.
Yalnız kendini düşünen, kendi menfaatı için yaşıyan. Benci, hodbin.

Egoizm (F)—.
Hodbinlik, Herşeyi Düzine (İta)—.
On iki parçadan ibaret deste veya takım.

kendine irca ederek hareket eden bir insanın vaziyeti.

Egzama (F)—.
Bir nevi cild hastalığı, kaşıntı.

Egzogami (F)—.
Ayni kan ve soydan olanlarla değil de, yabancı kan ve kabileden olan ferdlerle

evlenme, birleşme şekli.

Egzotik (F)—.
Yerli olmıyan, yabancı olan.

Egzotizm (F)—.
Egzotik olan şeyin hal ve vasfı. *Mevzuları yabancı memleketlere ait olan eserlerin meydana getirdiği yeni bir edebî nevi.

Ekinokok (F)—.
Köpeklerin ince bağırsaklarında bulunan parazit bir tenyadır. İnsanlara da geçer.

Ekinoks (F)—.
Astronomide: gece ile gündüzün birbirine müsavi oluşu. (Senede iki defa olur)

Ekip (E)—.
Takım.

Eklektik (F)—.
İktitafcı, Eklektizme bakınız.

Eklektizm (F)—.
Birbirinden ayrı sistemlerin tezlerini seçmek ve bu tezleri tek bir sistem halinde birleştirmekten ibaret felsefî metod.

Ekol (F)—.
Büyük bir filozof ve ya san'atkârın talebeleri, mesleği veya san'at tarzı.

Ekonomi (F)—.
Masraflarını mutedil bir şekle sokmaktan ibaret tutumluluk hali.

Ekonomi politik (F)—.
Servetin elde edilmesinden (istihsalinden) ve sarf edilmesinden (istihlâkinden) bahseden ilim.

Ekran (F)—.
Sinema perdesi.

*Renkli fotoğraf yapmakta kullanılan renkli cam.

Eksantrik (F)—.
Örf ve âdete aykırı, garib. *Dışmerkez.

Ekselâns (F)—.
Vekillere, Sefirlere ve generallere verilen bir unvan.

Eksper (F)—.
Bir işte tam bilgi ve ihtisası olan. *Tütünden anlayan, tütün mütehassısı.

Eksperitze et. (F)—
Eksper sıfatıle tetkik ve tayin etmek.

Ekspres (F)—.
Her istasyonda durmayan, çabuk giden tren.

Ekstra (L)—.
En iyi, enalâ. Ekstra ekstra: İyinin iyisi.

Ekvatör (F)—.
Hattı istiva.

Egzersiz (F)—.
Bir şeyi öğrenmek için çalışma, öğrenme denemesi (Temrin)-

Elâstik (F)—.
lâstikli, sünek

Elegan (F)—.
Zarif, ince.

Eleji (F)—.
Hazin şiir, mersiye.

Elektrik (F)—.
Cisimlerin malik oldukları çekmek hassası.

Elektrod (F)—.
Bir elektrik akımının (Ceryanının) bir cisme girdiği (geçtiği) nokta.

Elektrolit (F)—.
Eletrolize tabi cisim.

Elektroliz (F)—.
Elektrikle tahlil etme.

Elektromanyetik (F)—.
Elektromanye tizmaya aid olan.

Elektromanyetizma (F)—.
Elektrikle manyetizma (miknatisiyet) arasındaki münasebetleri inceleyen ilim.

Elektron (F)—.
Negatif elektrikle yüklü ve takdir olunabilir maddî bir kütlesi bulunmıyan son derecede küçük bir eleman.

Elektronegatif (F)—
Elektroliz içinde pozitif kutba geçen, toplanan cisimlere denir.

Elektropozitif (F)—.
Elektroliz içinde negatif kutba geçen, toplanan cisimlere denir.

Elektroskop (F)—.
Bir cismin yüklü bulunduğu elektriğin nevini tayin etmege mahsus alet.

Elektroterapi (F)—.
Marazî hallerin elektrikle tedavisi.

Eleman (F)—.
Unsur. Mürekkep ve mudil olan bir bütünü terkib ederek meydana getiren parça.

Elips (F)—.
Matematikte: Kat'i nakıs.

Eliptik (F)—.
Elipse aid.

Elit (F) —.
Güzide, seçilmiş. En iyi.

Emoraji (F)—.
Kan akması, nezif.

Empermeabl (F)—.
Su geçirmeyen kumaş * Pardesü.

Emperyalist (F)—.
Emperyalizm taraftarı.

Emperyalizm (F)—.

İmparatorluk taraftarlığı. İngiltereyi kolonilerine bağlayan bağları çoğaltmak ve İngilterenin kudretini arttırmak istiyen siyasî doktrin

Empoze et. (F)—. Teklif ve tahmil etmek.

Empresiyonist (F)—. Eşyayı kendi şahsî intibalarına göre tasvir etmek istiyen ressam.

Empresiyonizm (F)— Bir intibaı alındığı gibi (nasıl hissedilmişse öyle) ifade ve tasvir etmekten ibaret bir san'at ve edebiyat şekli.

Emülsiyon (F)—. Sübye.

Endeks (F)—. Bir kitabin içindeki maddeleri gösteren tablo, münderecat cedveli.

Endividüalizm (F)—. Ferdcilik: Sosyal hadiseleri ferdlerin tesirlerile izah etme temayülü.*Ferdi yegâne realite olarak kabul eden ve onun tesir ve fiilini (aksiyonunu) tahdid eden her kollektıvitenin kaybolmağa mahkûm olduğunu iddia eden doktrin. (Etatizmin zıddıdır; liberalizm müteradifidir).

Endüksiyon (F)—. Bir miknatıs veya akımın tesiri altında bir elektrik akımı hasıl olması.*Hususî (cüz'î) vak'alardan umumî bir netice çikarmaktan ibaret

bir muhakeme ve istidatlal tarzı. Endüksiyon; Vakıalardan kanuna geçmekten ibaret bir zihin ameliyesi olarak da tarif edilir.

Endüstri (F)—.

Gayesi, iptidaî maddeleri imâl edilmiş maddeye tahvil etmek olan iş ve faaliyetlerin mecmuu. Endüstri, ziraat ve ticaretten ayrı bir şeydir.

Endüstriyel (F)—.

Endüstriye ait. (Sınaî).

Enerjetizm (F)—.

Maddî alemin hakikî cevheri madde değil, enerjidir diyen felsefî sistem. Bu sistemin en sadık mürevvici ve onu psikolojiye tatbik eden değerli mütefekkir ve filozof Namdar Rahmidir. O: «kapalı bir sistem olan uzviyette metafizik menşei haiz hiç bir şey yoktur. İnsan da bir enerji muhavvilesinden başka birşey değildir. o halde ruhî ve zihnî hadiselerin de enerjinin bir istihalesile izah olunması zarurîdir». diyor.

Enerji (F)—.

Kudret. Bir cismin ve bir vücudün bir çalışma (amel) hasıl etmek iktidarı.

Enerjik (F)—.

Kudretli, Kuvvetli, sağlam, canlı.

Enflasyon (F)—. Çok fazla kâğıt para çıkarma.

Enflüanza (F)—. Şiddetli bir nevi grip.

Enjeksiyan (F)—. Şırınga etme.

Enkizisiyon (F)—. Şiddetli işkence.

Enkonsiyon (F)—. Sıfat olarak: Şuursuz. *İsim olarak: Gayri meş'ur.

Enkonyito (L)—. Kendini tanıtmadan, gizli olarak, mütenekkiren.

Ensektaryom (L)—. Böcekleri tedkik ve müşahede için yapılmış, camdan veya telden böcek sandığı.

Enspektör (F)—. Müfettiş.

Enstantane (F)—. Bir anda olan. *Anî surette, poz verip bekletmeden alınan resim.

Enstitü (F)—. Okul. *İlmî ve edebî cemiyet. *Böyle bir cemiyetin toplandığı yer.

Entellektüel (F)—. Fikrî mevzulardan zevk alabilen kimse.

Entellicens servis (İ)—. İngilizlerin, istihbarat ve casusluk için kurdukları gizli bir teşkilât.

Enteresan (F)—. Alâka ve merak uyandıran, ilgilendiren, calibi dikkat.

Enterlin (F)—. Matbaacılıkta: Dizilen satır aralarına konan ince madenî levha.

Enternasyonal (F)—.

Sıfat olarak: milletler arasında vukua gelen, geçen şey: Enternasyonal ticaret; Etnernasyonal hukuk: Bir milletle diğer bir millet arasında ki münasebetleri idare eden hukuk. *İsim olarak: «Enternasyonal işçiler birliği» terkibinin kısaltılmış şeklidir. Enternasyonal, dünyanın muhtelif milletlerinin işçilerinin birliği manasını taşıyan bir isimdir. Bunlardan birinci ve ikinci Enternasyonaller faaliyetlerini devam ettiremememişlerdir. «Üçüncü enternasynnal»e gelince. bu, 1919 da Lenin tarafından kululmuş olan «Moskova Enternasyonali» dir, üçüncü Enternaeyonale komintern de denir.

Enternasyonalizm (F)—.
Sosyal sınıfların arasında enternasyonal bir birleşme olmasını istiyenlerin doktrini.

Enternasyonalist (F)—.
Enternasyonalizm taraftarı.

Enterrüptör (F)—.
Bir elektrik akımını açan ve kesen alet, anahtar.

Entertip (F)—.
Elektrikle hareket eden ve harf dizen makine (matbaacı terimi).

Enterviyu (İ)—.
Bir kimseyi, fikirlerini ve yaptığı şeyleri sormak maksa-

dile ziyaret. *Bu ziyaret ve mülákata dair makale.

Entrika (F)—.
Hile, desise.

Eutüisyon (F)—.
Seziş, hads. Bir mevzuun doğrudan doğruya, vasıtasız olarak bilinmesi; yani teemmüle lüzum kalmadan, kendiliğinden akla gelmesi.

Envanter (F)—.
Tüccarın ambar defteri, mağaza defteri.

Epifenomen (F)—.
Felsefede: Bir hadiseye, ona bir tesir yapmaksızın eklenen ikinci (talî) bir hadise. Gölge hadise.

Epifenomenizm (F)—
Psikolojide: şuuru basit bir epifenomen (gölge hadise) sayan nazariye.

Epik (F)—.
Epope nev'inden olan (destanî).

Epistemoloji (F)—.
İlmî bilginin kritik bakımdan, yani kıymeti bakımından etüdü.

Epope (F)—.
Destan. Bir kahramanlık vak'asını tasvir eden manzume.

Ergograf (F)—.
Adele yorgunluğunun tahavvüllerini kaydetmeğe yarıyan bir alet.

Eroin (F)—.
Beyaz, uyuşturucu bir toz.

Esans (F)—.
Ruh, cevher. *Muhtelif kokuların cevheri.

Eskis (F)—.
Bir resmin süratle

çizilmiş ilk taslağı.

Espas (F)—.
Matbaacılıkta: kelime aralığı.

Eskrim (F)—.
Kılıç kullanma san'atı.

Esperanto —.
1887 tarihinde doktor Zamenhof tarafından meydana getirilmiş enternasyonal bir dil. (Esperantonun on altı kaideden ibaret basit bir grameri vardır).

Espri (F)—.
Nükte, mazmun. *Ruh.

Esteziyometre (F)—.
Lâmise keskinliğini tayin etmeğe yarıyan alet.

Estetik (F)—.
Güzelliğin şartlarının müsbet ve ilmî nazariyesi. *Sıfat: güzelliğe ait olan.

Estimatör (F)—.
Gümrükte eşyaya kıymet biçen memur. Muhammin.

Eşantiyon (F)—.
Bir şeyin, bir mahsulün küçük bir parçası ki, nümune olarak gönderilir ve o mahsulü tanıtmağa yarar.

Eşape (F)—.
Kaçma Bir futbolcunun, bir kaç futbolcu arasından topla beraber sıyrılıp kaçması.

Eşarp (F)—.
Bir omuzdan mukabil kalçaya mail olarak konan kumaş bandı. *Kadınların omuzlarına attıkları kumaş bandı.

Etabli (F)—.
Bir yere yerleşmiş olan. (Mütevattın).

Etajer (F)—.
Kat kat rafları olan taşınır dolab.

Etamin (F)—.
İnce, seyrek bir kumaş. *Nebatın erkeklik organı.

Etatizm (F)—.
Devletçilik. Büyük kap talli işlerin devlet elinde bulundurulmasını isteyenlerin doktrini.
«Türkiyenin tatbik ettiği devletçilik sistemi on dokuzuncu asırdanberı sosyalizm nazariyatçılarının ileri sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu, Türkiyenin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiyeye mahsus bir sistemdir. Devletçiliğin bizce manası şudur: Ferdlerin hususî teşebbüslerini ve şahsî faaliyetlerini esas tutmak, fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve bir çok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak memleket iktisadiyatını devletin eline almak. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türk vatanında asırlardan beri ferdî ve hususî teşebbüsle yapılmamış olan şeyleri bir an önce yapmak istedi ve görüldüğü gibi kısa bir zaman da yapmağa muvaffak oldu». [Atatür-

kün, 1935 İzmir sergisinde Celâl Bayara okuttuğu nutuktan].

Eter (F) —.
Bir asidin alkolle birleşmesinden meydana gelmiş çok uçucu bir mayi.

Etiket (F)—.
Defter vesaire üzerine yapıştırılan küçük yazı ve küçük kâğıt. *seremoni.

Etimoloji F—.
Bir kelimenin menşei, çıkdığı kaynak.

Etimolojist F—.
Etimoloji ile uğraşan.

Etnografya (F)—.
Muhtelif milletlerin biyolojik ve sosyal bir bakımdan tedkiki.

Etüd (F)—.
Bir şeyi öğrenmek, bir bilgiyi derinleştirmek için yapılan inceleme ve çalışma. *İnceleme ile kazanılmış bilgi.

Etüv (F)—.
Buharla dezenfekte etmek için yapılmış bir cihaz.

Evolüsyon (F)—.
Tekâmül. Tedricî ve devamlı gelişme.

Evolüsiyonizm (F)—.
Tekâmülü, maddenin, hayatın, ruhun ve cemiyetlerin umumî kanunu sayan felsefi doktrin.

Evristik (F)—.
Evristik usul: Talebenin, bir bilgiye, muallimin yardımı ile veya tamamile kendi kendine ulaşması şekli.

F

Fabrika (F)—.
Makine ile iş yapılan yer.

Fabrikatör (F)—.
Fabrika sahibi.

Faça (İta)—.
Gemiyi geriye hareket ettirme.

Fagosit (F)—.
Etrafındaki organik maddeleri tutup temsil eden bir nevi hüceyre.

Fagot (F)—.
Bir nevi nefesli çalgı.

Fakfon (A)—.
Gümüş taklidi olarak nikel ile karışık bir maden halitası.

Fakir (F)—.
Hindistanda, zahidane ve kanaatkâr bir hayat yaşıyan serseri dilencilere bu isim verilir. Fakirlerin ailesi, evi yoktur. Çalışmadan yaşarlar. Fakirizm ile uğraşırlar. (Kelimenin aslı arapçadır).

Fakirizm (F)—.
Fakirlerin yaptıkları esrarengiz ve tabiatın üstünde bir iktidara atfettikleri bir takım hadiselerin mecmuu.

Fakülte (F)—.
Bir mahlûku hareket

etmeğe muhtedir kılan maddî veya manevi kuvvet, iktidar. Ruhun fakülteleri: Hassasiyet, zekâ, irade gibi ruhî fonksiyonlar (Ruhun melekeleri).

*Bir üniversitede aynı umumî bir mevzu üzerinde birbirile münasebeti olan dersleri idare eden profesörler heyeti: Tıb fakültesi.

Falanj (F)—.
Eski yunanlılarda: Mızraklı alay.

Falanster (F)—.
Furiye isimli sosyoloğun sisteminde: sosyal bir hayat yaşamağa mahsus yer.

Falez (F)—.
Deniz kenarlarında bulunan ve duvar gibi yükselen sarp toprak veya taş yığını. (Kelimenin aslı almancadır.).

Falso (İta)—.
Yanlış, kusur.

Falya (İta)—.
Ağızdan dolan eski topların ağızlık otu koymağa mahsus deliği .

Familya (İta)—.
Aile.

Fanatik (F)—.
Müteassıb, bir din veya fikre müfrit derecede taraftar olan

Fanatizm (F)—.
Fanatiklik.

Fandango (İs)—.
Kastanyetle oynanan bir ispanyol dansı.

Fanon (F)—.
Balinanın ağzında bulunan ve balıkları tutmasına yarıyan dişe benzer kemik parçalar.

Fantastik (F)—.
Tamamile hayalî hikâye, (peri masalı) *Bu gibi eserlerin nev'î

Fantezi (F)—.
Geçici ve garib heves. * Fazla süs ve debdebe. * Küçük musiki parçası. *serbes fikir ve hayal taşıyan küçük edebî yazı.

Farbala (İta)—.
Fistan ve saire kenarına dikilen kırmalı süs

Farmakolog (F)—.
Farmakoleji ile uğraşan.

Farmakoleji (F)=.
ilâçların ve onlarının kullanılmasının ilmi.

Farmason (F)—.
«Farmasonluk» denen gizli akideli bir cmiyete mesub olan kîmse. (Fransızcası «franmason» dur).

Faseta (F)—.
Tıraş edilmiş elmasın yüzlerinden her biri.

Fasikül (F)—
Kitap cüz'ü.

Fasone (F)—.
Üzeri bir takım şekiller gösterecek tarzda dokunmuş kumaş.

Faşist (F)—.
Faşizm tarafdarı.

Faşizm (F)—.
İtalyada teşekkül etmiş, gayesi millî birlik olan siyasî bir parti.

Fatalizm (F)—.
Kaza ve kadere inanma. Her şeyi mukadder sayan felsefî doktrin. Kadercilik.

Fotura (İta)—.

alınan bir mal için satanın verdiği fiyat cedveli. *örnek, kumaş örneklerini havi mecmua.

Favori (F)—.
Çene tıraş edilerek yüzün iki tarafında bırakılan sakal.

Favul (İ)—.
Hata. (Oyunda yapılan ve oyun kaidesine aykırı olan bir hareket).

Fayans (F)—.
Çini.

Fayrap (İs)—.
Uapur ateşçisine ateşi ziyadeleştirmesi için verilen kumanda.

Fayton (F)—.
Körüklü açık araba.

Federalizm (F)—.
Birleşik devletler sistemi.

Federasyon (F)—.
Birkaç hükûmet ve devletin bir devlet halinde birleşmesi. *Spor kulüplerinin teşkil ettikleri birlik.

Federe olmak: federasyona girmek.

Feding (İ)—.
Bakınız: Antifeding.

Feldmareşal (a)—.
Mareşalden yüksek askerî bir rütbe.

Feminist (F)—.
Feminizm taraftarı.

Feminizm (F)—.
Kadınların sosyal durumunu düzeltmek ve haklarını çoğaltmak için uğraşanların mesleği.

Fenol (F)—.
Maden kömürü katranından çıkarılan ve antiseptik olarak kullanılan bir cisim.

Fenomen (F)—.
Hadise. Duygulara

veye şuura görünen herşey ve daha geniş bir tarifle: ilmin mevzuu olabilen her vakıa.

Feodal (F)—.
Derebeyliğe ait

Feodalite (F)—.
Derebeylik.

Feribot (İ)—.
Araba vapuru.
*Bir vagonu bir sahilden diğer sahile geçiren vapur.

Fermantasyon (F)—.
Mayalanma. (Tahammür) .

Fermjüp (F)—.
Erkekli dişili ve birbirine geçerek iliklenen düğme, çıt çıt.

Festival (F)—.
Büyük müzik bayramı.

Fetişizm (F)—.
Putlara tapma.
*Bir sevgilinin eldiven veya kullandığı diğer bir şeyini, kendisi kadar sevmek, alıp saklamak suretinde görülen marazî bir hal.

Fifre (F)—.
Ağaçtan yapılmış küçük flüt.

Figür (F)—.
Yüz. *Şekil.

Figüran (F)—.
Tiyatro veya filmde söz söylemeksizin görünen oyuncu.

Fikzatör (F)—.
Kâğıt veya duvar üzerine resim tesbit etmek için kullanılan bir püskürme aleti.

Filadur (İta)—.
İnce, katranlı halat.

Filântrop (F)—.
İnsanları seven, onların mukadderatını ıslaha çalışan adam.

Filantropi (F)—.
İnsaniyet sevgisi.
Filantropizm (F)—.
Filantropların sistemi.
Filarmoni (F)—.
Şiddetli müzik sevgisi.
Filarmonik (F)—.
Müziği, konserleri seven. Bazı müzik amatörlerinin cemiyetleri hakkında kullanılır: Filarmonik cemiyet.
Filatelist (F)—.
Posta pulu koleksiyoncusu, pul meraklısı.
Filatelizm (F)—.
Posta pullarının tedkiki ve ilmi.
Filâtür (F).
İpek, pamuk ve yünü bükerek iplik yapan fabrika.
Filavta (F)—.
Flütten büyük bir nevi müzik aleti.
Fildekoz (F)—.
Iskoçya ipliği ve bu iplikten örülmüş şeyler: fildekoz fanle, çorap.
File (F)—.
Saçların dağılmaması için kulanılan örgü.
*Ağ tarzında örülmüş çanta.
Fileto (İta)—.
Dananın belkemiğinin iki yanındaki et.
*Bundan yapılan külbastı.
Filigran (F)—.
Kâğıdın içinde bulunan ve aydınlığa tutulunca görünen çizgi, resim ve yazı gibi şeyler. (Banka biletlerinde bulunur).
Filika (İta)—.
Gemi sandalı.
Filinta (İ)—.

Kısa süvari tüfeği.

Film (F)—.
Sinemacılık ve fotoğrafçılıkta kullanılan ince ve şeffaf şerit. *Sinema senaryosu. (Kelimenin aslı ingilizcedir).

Filo (F)—.
Birkaç harp gemisinden teşekkül eden donanma. *Bir milletin deniz kuvvetlerinin mecmuu.

Filoksera (F)—.
Menşei Amerika olan ve bağları tahrip eden zararlı bir böcek.

Filolog (F)—.
Filoloji alimi.

Filoloji (F)—.
Edebî eserleri ve dilleri derinden derine inceliyen ilim. Bir veya birçok milletlerin fikrî hayatını tetkik eden ilim.

Fil-tilâ (İta)—.
Torpidolardan teşekkül eden filo.

Filozof (F)—.
Herşeyi sakinane karşılıyan, ruh sükûnuna sahip endişesiz kimse. * Filozofide yaratıcı bir karakteri olan mütefekkir.

Filozofi (F)—.
Ruh sükûnu, irade kuvveti. * Asıl ilim denen şeyden şu karakterlerle ayrılan bir bilgi tipi ; I. filozofi ilimden mahiyet (nature) itibarile farklıdır. Çünkü o, insan ruhunun mutlak realiteyi yakalamağa elverişli olan entüisyon gibi yüksek fakültelerine de

baş vurur ve onlardan da istifade eder. San'at gibi.

II ferdîdir ve ancak muhtemel reyler (opinions probables) den yapılmıştır.

II. Bundan brşka o, ilimden derece ıtiharile de ayrılır: Çünkü filozofi daha yüksek bir genelliğe erişir.

Fılozofik (F)—
Filozofiye ait.

Fıltre (F)—.
Süzgeç.

Final (F)—.
Sporda: Bir spor mücadelesinin son ve kat'î denemesi.
Finale kalmak.

Finalizm (F)—
Âlemde gaiyet (finalité) kabul eden doktrın. Bu dokrine göre her şeyin bir gayesi vardır.

Finans (F)—.
Para, maliye ile uğraşan adamın mesleği, maliyecilik.

Fino (İta)—.
İnce, alâ: Fino çuha.
*Pek küçük: Fino köpek (fino köpegi)

Firma (F)—.
Ticarî veya sınaî bir müessesenin ünvanı.

Fıstül (F)—.
İnsanın oturma yerinde hasıl olan ve abdes bozarken kanayan veya başka ifrazat çıkaran kanal.

Fiş (F)—.
Kumar oynarken para yerine kullanılan pul ve saire.
*Sonradan tasnif edilmek, üzere yazılmış kâğıt parçaları.

Fiyor (F)—.
Norvecin dar ve derin körfezlerine verilen isim.

Fizik (F)—.
Maddî fenomenlerin, çisimlerin molekül yapılarını değiştirmediklerine göre olan ilmi.

Fizikomatematik(F)—
Hem fizik, hem de matematikle ilgisi olan.

Fizik (F)—.
yeryüzünü ve orada olan hadiseleri tavsıf eden ilim.

Fiziyokrasi (F)—.
Toprağın yegâne servet kaynağı olduğunu kabul eden iktisatçıların doktrini.

Fiziyokrat (F)—.
Fiziyokrasiye inanan.

Fiziyoloji(F)—.
Canlı organizmlerin (uzviyetlerin) fonksiyonlarının ilmi.

Fizîyolojik (F)—.
Fiziyolojiye ait.

Fiziyonomi (F)—
Yüz, çehre. Yüzün bütün çizgileri.* yüzün ifade ettiği manâ.

Filâma(İta)—.
Mızrak ve gemi direklerine takılan ince bayrak. * mühendislerin yol ölçerken kullandıkları renkli ince sopalar.

Flaman (F)—.
Uzun bacakl ve boyunlu bir nevi büyük kuş.

Flândra (İta)—.
Flamanın uzunu. Uzun ve ensiz bayrak.

Flebit (F)—.
Karakan damarı ilti-

habı.
Florin (F)—.
Tahminen on kuruş değerinde olan Avusturya parası.
Floş (F)—.
Çile halinde sun'î ipek. * Poker oyununda kâğıt düzeni.
Flöre (F)—.
Kesmez, ucu düğmeli talim kılıcı.
Flört (İ)—.
Yalancı sevgi. Flört papmak: Sever görünmek, Kur yapmak.
Flu (F)—.
Fotoğrafçılıkta: Dumanlı, hafif. (Netin zıddı.)
Flüt (F)—.
Nefesli bir ne vi çalgı, flâvta. * Şampanya için uzun, narin kadeh.
Flüviyometre (F)—.
Irmak seviyelerini ölçmeğe yarıyan bir alet.
Fok (F)—.
Kutublarda yaşıyan memeli bir hayvan.
Fokstrot (İ)—.
Bir dansın adı . (Tilki yürüyüşü demektir).
Folklor (İ)—.
Halkın âdet, an'ane, masal, türkü vesairesinin mecmuu. *Bunları inceliyen ilim.
Fon (F)—.
Tablo zemini. *Sahnenin dib tarafı.
Fondan (F)—.
Ağızda eriyen bir şekerleme.
Fonda (İta)—.
Deniz dibi. Fonda etmek: Demir atmak.
Fondo (İta)—.
Bir devletin, bir şir-

ketin çıkardığı aksiyonlar.

Fonetik (F)—.
Sese ait, sesi ifade eden. Fonetik yazı: Hece ve kelime yerine seslere ait işaretlerden mürekkeb alfabe. *Gramerin seslerden ve telaffuzdan bahseden kısmı, sesbilgisi.

Fonetizm (F)—.
Seslerin yazı işaretlerile tesbiti usulü.

Fonksiyon (F)—.
Bir hücrenin, bir uzvün, bir hayvan ve nebatın hayatî tezahürleri olan ameliyelerin mecmuu. *Zihnî ve içtimaî hayatın tezahürü olan ameliyelerin mecmuu.

Fonoğraf (F)—.
Sesi kayd ve tesbit etmekte kullanılan bir alet.

Fonojenik (F)—.
Sesli filmlerde: Filme alınmağa elverişli ses. *Böyle sese malik olan kimse.

Font (F)—.
Dökülmüş demir.

Fora (İta)—.
Aç kumandası: Fora yelken: yelkeni aç. Fora etmek. *Bir somunu fora etmek: Somunu aksine çevirmek.

Forma (F)—.
Biçim, şekil. *Onaltı sayfadan ibaret kitap parçası.

Formalist (F)—
Şekle inceden inceye bağlı: Formalist devlet adamı.

Formalite (F)—.
Kökleşmiş usul ve kaideler, merasim.

Formalizm (F)—. Şekle, formaliteye aşırı derecede bağlanma; İdarî formalizm. *Felsefede: Maddeyi şekle (surete) irca eden metafizik sistem.

Formül (F)—. Resmî tabir, düstür, kaide.

Formüler (F)—. Istılahlar, formüller mecmuası.

Forom (La)—. Eski Romada, halkın müzakere için toplandığı alan.

Fors (F) yahud Forsa (İta)—. Gemi direğine çekilen zata mahsus hususî sancak. *Kuvvet. *Baskıda fazla mürekkep verme.

Forsa (F)—. Kürek mahkûmu.

Forsmajör (F)—. Mücbir sebeb.

Fortepiyano (İta)—. Musikide: Kuvvetli hafif. Bir parçada kuvvetli başlıyan fakat ani surette hafifliyen ses. (FP) suretinde kısa bir işaretle gösterilir.

Fortisimo (İta)— Musikide sesin yükseltileceğini gösteren kelime ve işaret *Yüksek perdeden çalınacak parça.

Forvert (I)—. Futbolda en önde oynayan oyuncu. (Beşkişidir.).

Fosfor (F)—. Çabuk ateş alan, karanlıkta parlıyan basit bir cisim.

Fosil (F)—. Yer altından çıkarılmış hayvan veya ne-

batlara ait bakiyeler. (Müstehase).

Fotoğraf (F)—.
Makine ile çıkarılmış resim.

Fotoğraf makinesi : Fotoğraf çıkarmada kullanılan makine .

Fotoğrafçılık
Makine ve ışık vasıtasile fotoğraf çıkarma san'ati. Fotoğrafçı da bir artistdir.

Fotojenik (F)—.
Fotoğraf camına iyi tesir (intiba) bırakan. (Fotoğrafı güzel çıkan).

Fototropizm (F)—.
Bazı nebat uzuvlarının ışığa dönme veye ışıktan uzaklaşma hassası.

Foya (İta)—.
Elmas taşları altına konan ince varak .

*Sahtelik. Foyası meydana çıktı.

Fötr (F)—.
Keçe. Keçeden yapılmış şapka.

Frak (F)—.
Siyah ve önde etekleri bulunmıyan resmî bir elbise.

Francala (İta)—.
Muhtelif şekillerde yapılan has ekmek.

Frank (F)—.
Fransız altınının yirmide biri olan para.

Frapan (F)—.
Göze çarpan,

Fren (F)—.
Otomobil, şimendifer ve sair nakil vasıtalarının hızını kesmek için kullanılan alet.

Frenoloji (F)—.
Başın şekline göre tabiat ve kabiliyetleri tayine çalışan

ilim.

Fresk (F)—.
Sıva üzerine, duvara yapılan resim.

Freze (F)—.
Delik açmak ve deliği büyültmek için kullanılan bir demirci ve marangoz aleti.

Fribort (İ)—.
Geminin su yüzünden yukarı olan kısmı.

Frigorifik (F)—.
Soğuk hasıl eden : Frigorifik cihazlarla et muhafaza edilir.

Frikik (İ)—.
Serbes vuruş. (Futbolda).

Friksiyon (F)—.
Başın kokulu bir su ile temizlenmesi. Oğma. Vücudün oğulması.

Froydizm (F)—.
Meşhur psikolok «Freud»in doktrini. Freud, ruhî hayatımızda mühim bir rol oynıyan bir hadiseyi aydınlatmıştır. Bu hadise içe atma (Refoulement) dır. İçtimaî hayat, ahlâkılık' adabı umumiye gibi bazı sebepler, temayüllerin bilhassa aşk gibi cinsî temayüllerin tabiî akışlarına mani olurlar. Yani bu ictimaî müesseseler bir fren vazifesi görürler. Bu suretle kuvvetli cinsî bir temayül içe atılır, baskı altına alınır ve enkonsiyona hapsedilir. Fakat bu içe atma yüzünden şuurdan enkonsiyana atılan

bu temayüller isteri, nevroz gibi ruhî hastalıklara sebeb olur. Çünkü insiyaktan doğma bir temayülün şuur tarafından sıkıştırılmış (comprimée) bir temayül haline sokulması ruhta bir incinme, bir üzüntü doğurur.

Fular (F)—.
Boyun atkısı. * Boyun bağı ve saire kumaşı.

Fulya —.
İlkbaharda açan güzel, sarı bir çiçek. (İtalyanın «Pulye» şehrinden, oranın fatihi Gedik Ahmet Paşa tarafından Türkiyeye getirilmiş olan bu çiçek, Türkün şeref dolu geçmişinden güzel bir hatıradır).

Furgon (F)—.
Trenlerde eşya vagonu.

Futbol (İ)=.
Ayak topu.

Fuvaye (F)—.
Tiyatroda perde arasında seyircilerin toplandığı yer.

Führer (A)—.
Önder lider.

Fümerol (F)—.
Volkanlarda hasıl olan gazın intişarı.

Fümige etmek (F)—.
Üzüm, incir ve saireyi tütsü ile kurutmak, tütsülemek.

Fümuar (F)—.
Sigara içmeğe mahsus oda, yer.

Fütürizm (F)—.
İtalyada, genç muharrir ve artistlerden mürekkep bir grup tarafından akade-

misme karşı bir ayaklanma ve isyan maksadile yaratılmış edebî ve artistik bir harekettir. Bu genç artistler, italyan «Marinetti»nin etrafında toplanmışlardır. Fütüristler, resim ve heykelcilikte eşyayı mevcut oldukları vaziyet ve halde tasvir ve temsil etmek istemezler. Onlara göre resmi veya heykeli yapılan bir mevzuun geçmişte, halde ve gelecekteki bütün intibalarını hemzaman olarak ve bir parça halinde göstermek lâzımdır. Buna hareket halinde resim de denir. Fütürizm musikiye de el atmıştır. Fütürist musiki ananevi armoni kaidelerini atar; haykırış ve gürültüye de yer verir.

Füzen (F)—.
İğ ağacı denen yumuşak bir çalının kömüründen yapılmış kalem. (Resimde kullanılır).

G

Gabardin (F)—.
Sıkı dokunmuş bir nevi yünlü kumaş. *Kolu uzun manto. *Empermeabl.

Gabya (İta)—.
Üç parçadan ibaret olan gemi direğinin ortada kalan ikinci kısmı.

Gaj (F)—.
Rehin, teminat olarak verilen kıymetli menkûl mal.

Galâ (F)—.
Büyük şenlik, resmî ziyafet.

Galân (F)—.
Şık, zarıf, terbiyeli, centilmen. *Kadınlara düşkün çapkın.

Gale (F)—.
Matbaacılıkta : Mürettiplerin dizdikleri satırları koydukları sayfa kalıbı, tekne,

Galen (F) —.
Telsiz telgraf detektörü olarak kullanılan ince kurşun çubuk.

Galeri (F)—.
San'at eserlerinin konduğu salon, daire.

(Resim galerisi, heykel galerisi).

Galet (F)—.
Bir nevi pasta.

Galeta (İta)—.
Peksimet.

Galisizm (F)—.
Gramer kaidelerine uyğun olmadığı halde şive itibarile yerleşmiş fransız terimi, fransız galatı meşhuru.

Galvanize (F)—.
Üzerine kalay, bakır veya başka bir maden kaplanmış olan bir maden.

Galvanize etmek (F)—.
Elektrik vasıtasiyle bir madenin üstüne başka bir maden kaplamak.

Galvanoplasti (F)—.
Bir Maden üzerine elektrik vasıtasiyle başka bir maden kaplama usulü.

Gambot (i)—.
Kendisi küçük ve az su çeker fakat nisbeten ağır toplarla techiz edilmiş bir harp gemisi .

Gangren (F)—.
Bir uzvün veya adalenin ölmesi, çürümesi.
Gangren olmak.

Gangster (İ)—.
Amerikada : Hırsız gurubu

Garaj (F)—.
Otomobilleri konduğu üstü örtülü yer.

Garanti (F)—.
Teminat.

Gardenparti (İ)—.
Bir bahçe veya parkta yapılan eğlence, ziyafet.

Gardfren (F)—.
Trenlerde frene ba-

kan memur.

Gardiyan (F)—.
Hapishane bekçisi.

Gardrob (F)—.
Elbise dolabı.

Garnitür (F)—.
Süs, ziynet. Pastaların üstüne ve yemeklerin yanına konan sebze ve saire.

Garson (F)—.
Lokanta veya kahvede çalışan genç hizmetçi.

Gastrit (F)—.
Mide iltihabı.

Gavot (F)—.
Eski bir dans.

Gayzer (Izlandalıların kullandığı bir kelime)—.
Sıcak su kaynağı.

Gaz (F)—.
Hava gibi hafif, uçucu cisimlerin umumî adı.

Gaz (F)—.
İnce tül.

Gazete (İta)—.
Günlük haberler veren jurnal.

Gazojen (F)—.
Gazoz yapan makine.

Gazometre (F)—.
Gazı içinde toplıyan ve ona istihlâk-esnasında muntazam tazyik veren büyük cihaz.

Gazoz (F)—.
Limon tuzu, şeker ve bazı asidlerden yapılan köpürücü bir şurup.

Gerillâ (F)—.
Çetelerin yaptığı gayri muntazam harp.
Çete harbi.

Giğme (F)—.
Tırnak. (İmlâ işaretlerinden).

Gimnazyom (L)—.
Jimnazlara, Almanya ve Bulgaristanda Gimnazyom denir.

Gişe (F)—.
İstasyon, sinema, banka ve magazalarda bilet ve para alıp vermeğe mahsus küçük pencere.

Giyotin (F)—.
Ölüme mahkûm edilenlerin başını kesmeğe mahsus alet. Daha önce İtalyanların kullandığı bu makine şimdi fransaya mahsus bir idam aletidir.

Glasye (F)—.
Dağlarda görülen büyük buz yığını. (Cumudiye).

Glikojen (F)—.
Hayvanların karaciğerinde bulunan nişasta terkibine mahlik organik bir madde

Glikol (F)—.
Renksiz, kokusuz bir mayi.

Glikoz (F)—.
Meyvaların ve bunlardan yapılmış reçellerin üzerinde hasıl olan ve balın terkibinde bulunan tatlı, beyaz şeker. Üzüm şekeri. Nişasta şekeri

Gliserin (F)—.
Yağlı cisimlerden elde edilen renksiz bir mayi. Gliserin, nitrogliserin, dinamit ve mürekkeb yapmağa yarar. Cildi yumuşatır. Antiseptiktir.

Gloriya (L)—.
Hıristiyan âyinlerinde okunan bir ilâhi.

Glükoz (F)—.
Bakınız: Glikoz.

Glüten (F)—.
Hububat (buğday ve saire) unlarında bulunan yapışkan ve besleyici bir madde.

Gnays (A)—.
Feldispat, mika ve kuvartzdan mürekkeb bir kaya. Arzın ilk devirlerinde teşekkül etmiştir.

Golf (İ)—.
Çomakla vurularak oynanan bir nevi top oyunu *Bir nevi pantolon.

Golfstrim (İ)—.
Körfez akıntısı.
Merkezî Amerikadan gelen sıcak su akıntısı.

Gomalâka (İta)—.
Mühür mumu yapılan bir zamk.

Gomalâstik (F)—.
Kurşun kalemle yazılmış yazıyı silmeğe yarıyan lâstik silgi. *Muşamba yapmağa yarayan bir nevi zamk.

Gondol (F)—.
Venedik sandalı.

Goril (F)—.
Büyük bir nevi maymun.

Got (F)—.
Eski Cermanya halkına Gotlar denirdi.

Gotik (F)—.
Gotlara ait. *Bir nevi yazı. Gotik mimarî: Sivri kemer üslubunda bir mimarî tarzı.

Grafik (F)—.
Sayı halinde bulunan her hangi bir şeyi çizği veya bazı sembolik resimlerle gösterme.

Grafit (F)—.
Kurşun kalemi yap-

makta kullanılan madenî bir kömür.

Grafolog (F)—.
Yazı falcısı.

Grafoloji (F)—.
Yazı falı.

Grafometre (F)—.
Köşeleri ölçmeğe mahsus mühendis aleti.

Gram (F)—.
Kilonun binde biri .

Gramer (F)—.
Bir dilin kaidelerinin mecmuu. * Bu kaideleri içinde toplıyan kitaplar.

Gramofon (F)—.
Fonoğrafın mükemmelleşmiş şekli olan maruf musiki aleti.

Grandi (ita)—.
Geminin ortada bulunan büyük direği.

Granit (F)—.
Çok sert bir taş.

Gratsiyel (F)—.
Amerikalıların yaptıkları elli, altmış katlı binalara verilen isim.

Gravür (F)—.
Oymacılık (hâkkâklık) san'atı.
* Ağaç vesaire üzerine oyulmuş resim, şekil.

Grejua ateşi (F)
Bizanslıların su üzerinde yanan ateşleri.

Grev (F)—.
İşçilerin, işlerini hep birden bırakması.
Grev yapmak.

Gri (F)—.
Külrengi, gümüşî.

Grifon (F)—.
Sert tüylü bir ingiliz köpeği.
* Mitolojide: Yarısı kartal, yarısı aslan bir kuş.

Grip (F)
Anî surette ve kırıklıkla başlıyan salgın ve bulaşık bir hastalık.

Grizu (F)—.
Büyük bir kısmı karbonlu idrojenden mürekkep tutuşucu bir gaz. Maden kömürü ocaklarında bulunur.

Grogren (F)—.
İyi ve kalın bir cins ipek kumaş.

Grosa (F)—.
Bazı eşyanın on iki düzinesi. Bir grosa düğme.

Grup (F)—.
Gözün bir defada görebileceği şekilde toplanmış insan veya eşya kümesi.

Gümrük (İta)—.
Memlekete dışardan giren mallardan alınan vergi. * Bu vergi işlerile uğraşan resmî büro

Gütaperka (F)—.
Kablo yapmağa yarıyan ve Somatra adasında yetişen büyük ağaçlardan alınan kauçuğa benzer bir nevi madde. (Somatra Zamkı).

Güverte (İta)—.
Geminin üst katı.

H

Hafbek (İ)—.
Futbolda, beklerle forvertler arasında yer alan oyuncu. (Üç kişidir)

Haftaym (İ)—.
Vaktin yarısı. Futbolda oyunun yarısında verilen kısa fasıla.

Hal (F)—
Üstü kapalı pazar yeri.

Halter (F).—
Jimnastik güllesi.

Hamak (F)
Salıncak şeklinde asılı Yatak.

Hangar (F)—.
Ziraat mahsullerini ve aletlerini, tayyareleri muhafaza için yapılmış üstü örtülü yer.

Harp (F)—.
Bir nevi telli çalgı.

Hartuç (F)—.
Top fişeği. (Cartouche).

Hegemonya (F)—.
Üstünlük, egemenlik.

Helyografi (F)—.
Güneş ışığile hâk san'atı.

Helyom (L)—.
Tutuşmıyan, yanmiyan bir gazdır. Yeni keşfedilmiştir. Yükseltici kudretin den dolayı idrojen gibi balon doldurmakta kullanılır.

Helyometre (F)—.
Güneşle diğer seyyarelerin kuturlarını ölçmekte kullanılan dürbün.

Helyoplâsti (F)—.
Fotoğrafla hâkketmek usulü.

Helyoskop (F)—.
Güneşi tetkik etmekte kullanılan duman renkli dürbün.

Helyosta (F)—.
Güneş ışığını muhtelif şekillerde aksettirmek suretile uzaktan konuşmağa yarıyan alet. ışıldak.

Helyoterapi (F)—.
Güneşle tedavi.

Hendbol (İ)—.
Topun ele değmesi (Futbolda) * Elle top oyunu.

Heterojen (F)—.
Matematikte: Gayri mütecanis.

Higrometre (F)—.
Havanın rutubet derecesini ölçmeğe yarayan alet.

Hinterland (A)—.
Bir memleketin iç kısmı, arkası.İzmirin hinterlandı: Ege mıntakasına dahil iç memleketler.

Hintu (Macarca)—.
Yaylı araba.

Hiperboloid (F)—.
Matematikte mücessem kat'ı zait.

Hipostil (F)—.
Tavanı sütunlarla tuttırulmuş büyük sofa ve duvarlar.

Hiyerarşi (F)—.
Silsilei meratib.

Hiyeroglif (F)—.
Eski mısırlıların yazısı. (Resim yazısı).

Hıristiyan (Y)—.
İsanin dininden olan.

Hobua (F)—.
Nefesli müzik aleti. (Ağaçtan yapılmıştır).

Hokey (İ)—.
Çomakla oynanan bir top oyunu.

Homojen (F)—.
Matematikte : mütecanis.

Homolog (F)—.
Müşabih, nazir.

Homoloji (F)—.
Matematikte : Teşabüh.

Homotesi (F)—.
Mümaselet.

Hoparlör (F)—.
Radyonun sesi yayan, veren kısmı. (Yüksek söyleyici).

Hoplit (Y)—.
Eski Yunanlılarda piyade askeri.

Hora (Y)—.
Oynama. (Rakıs).
Hora tepmek: oynamak.

Horata (Y)—.
Şaka.

Hoyrat (Y)—.
Kaba. (Aslı: Horyattır).

Hulya (Y)—.
Kuruntu.

Hura (?)—.
Alman, İngiliz ve Rus askerlerinin hücum nâraları.

Hüsar (F)—.
Hafif süvari askeri.

ideal (F)—.
(Sıfat olarak):
ancak fikir halinde mevcut olan, muhayyel. Mükemmeliyetin en son derecesinde bulunan.
Gayevi olan: ideal güzellik, ideal kadın.
* (isim olarak):
gaye, ülkü.
İdealist (F)—.
İdeal sahibi * İdealizm tarafları.
İdealizm (F)—.
Hareketlerini ve fikirlerini, ahlâkî, zihnî veya bedii bir ideale uydurma·

* Eşya ve varlıkların vücudünü reel a lorak değil de. düşünen zihnin fikri (idee) olarak var kabul eden modern felsefî sistemlerin adı. İdealizm eşyayı ruha, varlığı müfekkireye irca eder. (Realizmin zıddıdır.)
İdeolog (F)—.
İdeolojik felsefe taraftarı. * Felsefî ve mücerred hulyalarla meşgul olan kimse.
İdeoloji (F)—.
Fikirlerin ilmi (fik-

riyat.)

İdil (F)—.
Kır ve çoban hayatına dair ve çok defa aşıkane olan küçük manzume.
*Temiz ve sâf aşk.

İdrodinamik (F)—.
Fizik ilminin, mayilerin hareket, ağırlık ve muvazenesinden bahseden kısmı.

İdrofil (F)—.
Suya haris ; Suyu emen.

İdrojen (F)—.
Müvellidülmâ. Suyun terkibine giren ve gaz halinde olan basit bir cisim.

İdrometre (F)—.
Suların (mayilerin) ağırlık ve koyuluğunu ölçmeğe yarayan alet.

İdroplan (F)—.
Suya inen ve su üzerinde motor gibi ilerliyen deniz tayyaresi.

İdroskopi (F)—.
Yer altındaki suları keşfetmek san'atı.

İdroterapi (F)—.
Su ile tedavi.

İgrip (Y)—.
Büyük balık ağı.
*İğrip çevirmek : Ustalıkla mühim bir kâr temin etmek.

İgroskop (F)—.
Nemi (rutubeti) ölçen alet.

İjiyen (F)—.
Sağlıkbilgisi, hıfzıssıhha.

İmaj (F)—.
Hayal.

İnisiyal (F)—.
Bir kelimenin veya ismin ilk harfi, inisiyal

imza: İsmin ilk harflerinden ibaret olan imza.

İnisiyativ (F)—.
İlk teşebbüs.

İpnotizme (F)—.
İpnozu hasıl eden hadiselerin mecmuu, uyutma usulü.

İpnotize etmek: sun'î usullerle uyutmak.

İpnoz (F)—.
Sun'î bir tarzda davet edilmiş yahut normal uykunuu dışında husule gelmiş Şomnambülizm.

İpodrom (F)—.
At koşusu alanı.

İpokondri (F)—.
Merak hastalığı, insanı titiz ve kederli bir hale getiren bir sinir hastalığı.

İpokondriyak (F)—.
Merak hastalığına tutulmuş olan kimse.

İpopotam (F)—.
Su aygırı.

İpotek (F)—.
Rehin. İpotek etmek: ipotek suretile teminat göstermek.

İpotetik (F)—.
Farzî.

İpotez (F)—.
Faraziye. Muvakkaten kabul edilmiş kaziye, nazariye.

İris (F)—.
Güzel bir çiçek.

İrrigatör (F)—.
Yıkama ve şırınga yapmada kullanılan pompalı bir alet.

İskambil (Y)—.
Oyun kâğıdı.

İskandil (İta)—.
Denizin derinliğini ölçme.

*Bir şeyin mahiyetini anlamağa çalışma: İskandil etmek.

İskarpin(F)—.
Şık, yarım ayakkabı.
İskele (İta)—.
*Vapurun yanaşdığı yer.
*Yapıda kullanılan ağaçtan sal,
İskelet (F)—.
İnsan ve hayvan bedeninin kemik çatısı.
İskonto (İta)—.
Bir parayı vadesi gelmeden önce almak için senedi kırkırdırma.
* Bunun için bırakılan kırdırma payı.
İskorbüt (F)—.
Uzun müddet sebze yiyemiyenlerde görülen bir diş eti hastalığı.
İskorpit (Y)—.
Eti lezzetli, dikenli bir nevi balık.
İslim (İ)—.
Buğu, buhar. (İngilizcesi: Steam.)
İspalâta (Ita)—.
Bir nevi küçük gemi sandalı.
İspanyolet (F)—.
Pencere çerçevelerini açıp kapamnğa yarayan uzun ve ortasından her iki tarafa dönecek topu bulunan demir.
İspati (Y)—.
İskambil kâğıdında sinekli.
İspermeçet (L)—.
Yağdan yapılan mum.
İspirtizme(F)—.
Ruhlarla münasebet tesis etmek ve konuşmak sana'ti.
İspirto (Y)—.
Alkol,küul.
İspitalya (Y)—.
Hastane.
İstafilokok (F)—.
Bakınız: stafilokok.

İstafilomani —. Üzüm manisi (uydurma bir kelimedir.)

İstakoz (Y)—. Eti beyaz ve makbul bir nevi deniz hayvanı.

İstalâgmit (F)—. Mağaralarda, kilsli maddeleri ihtiva eden suların damlaması ve kilsli maddenin üst üste birikmesi suretile aşağıdan yukarıya doğru teşekkül eden taş sütunu.

İstalâktit (F)—. Mağara tavanlarında kilsli maddeleri ihtiva eden suların damlamasından ve yukarıdan aşağıya doğru teşekkül etmiş, sarkık taş.

İstalya (Ita)—. Gemilerin limanlarda yük almak için nöbet beklemeleri nizamî müddeti.

İstasyon (F)—. Durak.

İstatistik (F). — Bir devlet veya memleketin bütün içtimaî vak'alarını insan, hayvan ve saire miktarını metodik bir tarzda toplama ve sayı halinde gösterme ilmi (İhsaiyat).

İstavrit (Y)—. Bir nevi lezzetli balık. (Omuzunda haça benzeyen bir şekil bulunduğundan bu adı almıştır).

İstearin —. Bakınız: Stearin.

İstenografi —. Bakınız: Stenografi.

İsteri (F)— Şahsî şuur sahasının

daralması ve terkiblerile şahsiyeti teşkil eden fonksiyonların dağılmağa yüz tutması ile psikolojik surette tezahür eden nevroz.

İsterik (F)—: İsteriye tutulmuş olan.

İstereoskop (F)—. İçine konan düz resimleri kabartma göstermeğe yarayan bir alet.

İstereotipi (F)—. Dizilmiş bir sayfanın hususî, yumuşak bir maddeye, meselâ bir mukavvaya kalıbını çıkarmak ve bu kalıp üzerine kurşun dökmek suretile yekpare bir sayfa elde etmek ve bu sayfayı makineye koyarak basmak usulü.

İsterilize —. Bakınız: Sterilize.

İsterlin (İ)—. İngiliz lirası.

İstigmat (F)—. Dişicik başı.

İstimbot (İ)—. Küçük vapur, çatana.

İstinga (İta)—. Yelken toplama.

İstoloji (F)—. Anatominin, uzvî nesiclerden bahseden kısmı.

İstridye (Y)—. Denizde yaşıyan ve yenen kabuklu bir hayvan.

İstromaçe (İta)—. Birbirine takılmış kat kat halat veya zincir.

İyonizasyon (F)—. Fizikte : Bir gaz içinde iyonların hasıl olması.

İyod (F)—.
Mavimsi gri renkte basit bir cisim. Deniz suyundan ve varek küllerinden çıkarılır.

İyon (F)—.
Pozitif elektrikle yüklü parçacık (Pozitif iyon), yahud negatif elektrikle yüklü, parçacık (negatif iyon).

İyonik (F)—.
Yunan mimarisine ait bir stil. Bu stilde sütun başlıklarının iki tarafı kıvrımlarla süslüdür.

İzbe (Islavca) —.
Kuytu, pis yer. (Asil manâsı: çalı çırpıdan yapılmış kulübedir).

İzolâtör (F)—.
Mücerrit, elektrik akımına engel olan cihaz ve saire.

İzoterm (F)—.
Astronomide ve coğrafyada: Sıcaklık derecesi ve iklimi bir olan.

Irgat (Y)—.
İşçi, rençper.

Iskaça (İta)—.
Gemi direğinin ayağı, ayaklığı.

Iskala (İta)—.
Müzik aletlerine parmak alıştırmak için

yapılan ilk talim.
Iskaparma (İta)—.
Gemiyi toptan kiralama.
Iskarça (İta)—.
Gemi yükünün pek sıkı istif olması.
Iskarmoz (İta)—.
Kürek takmak için kayığın yan kenarına konmuş tahta çivi.
Iskarso (İta)—.
Geminin götürü kiralanması. * Yelkenleri dolduran dik rüzgâr.
Iskarta (Y)—.
Kâğıt oyunlarının bazılarında bir tarafa bırakılan kâğıtlar. * Satılmayacak kıymetsiz şey.
Isparçana (İta)—.
Halatın üzerine sarılmış olan ip. * Halatın yapıldığı bük-

melerin herbiri.
Isparmaça (İla)—.
Bir kaç gemi zincirinin deniz içinde birbirine karışması.
Ispati (Y)—.
İskambil kâğıtlarında: Sinek.
Ispavli (Y)—.
Gemilerde kullanılan kalın sicim.
Ispazmoz (Y)—.
Sinir gerilmesi. (Teşennüç.)
Istakoz (Y)—.
Eti beyaz ve lezzetli bir deniz hayvanı.
Istampa (İta)—.
Bir şeyin üzerine boya ile vurulan damga. Mühür ve damga mürekkebinin kutusu.
Iştavroz (Y)—.
Haç, salip.
Işporta (İta)—.
Yayvan yemiş sepe-

ti. (Şemsettin Sami bey arnavutca olduğunu yazıyor.)

J

Jaket (F)—.
Bakınız : Ceket

Jakeatay (F)—.
Ceketi uzunca ve erkeklere mahsus bir tören elbisesi.

Jambon (F)—.
Domuz etinden yapılmış bir sucuk.

Jandarma (F)—.
Asayişin teminine memur bir nevi asker.

Janr (F)—.
Nevi , çins.

Jant (F)—.
Tekerleğin isbiti Izbandut (İta)—. Haydut. * iriyarı, korkunç.

Japonizm (F)—.
Japon san'at tarzından ilham alarak çizgi ve renk itibarile o tarza yakın eser yapan artistin mesleği.

Jardiniyer (F)—.
Salonlara süs için konan ve içinde çiçek ekilmek üzere toprak dolu bir sandığı bulunan bir mobilye.

Jaretiyer (F)—.
Diz bağı.

Jelâtin (F)—.
Et kemik ve sairenin kaynatılması neticesinde hasıl olan pelte gibi bir madde

Jeneral (F)—.
General.

Jenerasyan (F)—.
Nesil.

Jeolog (F)—.
Jeoloji alimi.

JeoloJi (F)—.
Arzın teşekkülünün ve arzda vukua gelen değişikliklerin fizik bakımdan etüdü.

Jeopolitik(F)—.
Coğrafî — siyasî. (Çanakkalenin jeopolitik bir durumu vardır.)

Jerse (F)—.
Bir nevi ipekli kumaş. * Bedene yapışan örme yün ceket.

Jest (F)—.
El kol ve vücutla yapılan işaret veya hareket.

Jigolo (F)—.
Kadınların sevdiği ve beslediği, genç erkek.

Jile(F)—.
Yelek.

Jilet —.
Tiraş bıçaklarının bir çeşidinin adı iken kelime sui istimal edilerek bütün bıçaklar ve tıraş makinisine bu isim verilmiştir.

Jimnastik (F)—.
Bedeni işletmek, kuvvetlendirmek san'atı.

Jimnaz (F)—.
Eski Yunanlılarda: Atletik talimlerin yapıldığı yer. * Bugün: Jimnastik.

okulu. * lise derecesinde olan okul (Bilhassa Almanyada.)

Jimnaziyark —.
Jimnastik muallimi. Eski Yunanlılarda: Jimnaz şefi.

Jinekolog (F)—.
Jinekoloji mütehassısı.

Jinekoloji (F)—.
Kadın fiziyolojisi ilmi.

Jinkgo (Ja)—.
Çin ve Japonyaya mahsus bir süs ağacı.

Jiruet (F)—.
Rüzgârın istikametini göstermeğe yarıyan fırıldak.

Jiyüjitsü (Ja)—.
Hem bir beden ekzersizini ihtiva eden hem de kendini silahsız müdafaa etmek san'atı olan bir Japon metodu. jiyüjitsü meharet ve çevikliğin ham kuvvete harşı zaferini gösteren bir döğüş sistemidir. Başlıca hücumları şunlardır: Boyuna elin keskinliği ile vurmak; avuç içi ile çeneye ve burnuna vurmak; dirsekle yüze, karna ve karın altına vurmak. Bu döğüş sisteminde ayaklarla da gayet orijinal bir faaliyet gösterilir. Jiyüjitsü güç bir ilimdir. Onun pofesörleri talebelerine iskelet üzerinde; bedenin zayıf noktalarını pek güzel öğretirler.

Jönprömiye (F)—.
Bir piyes ve filmde

en genç ve güzel erkek rolünü alan artist

Jurnal (F)—.
Cazete. * günlük önemli vak'aları yazmağa mahsus defter. * Bir şahsın bir fenalığı hakkında, daha yüksek bir şahsa verilen kâğıt.
* ticarette: yevmiye defteri. * Denizcilikte: liman jurmalı: geminin limanda bulunduğu müddet vaki olan şeylerin kaydına mahsus defter. * Yol jurnalı: Hareket esnasında ki vak'arın yazıldığı defter. (Seyir jurnalı.)

Jübile (F)—.
Evliliğin veya bir meslekte bulunuşun ellinci yılı.

Jübiter (F)—.
Müşteri plâneti.

Jüjkomiser (F)—.
İflâs işlerini incelemek üzere mahkeme tarafından tayin edilen memur.

Jüp (F)—.
Eteklik.

Jüpon (F)—.
İç eteklik.

Jüri (F)—
Cinayetle itham edilmiş olanları bu cürmü hakikaten işleyip işlemediklerini ve esbabı muhaffife olup olmadığına vicdanen karar vermek üzere doğru ve güvenilir şahıslardan teşkil olunan heyet.

K

Kabare (F)—.
Meyhane.* Zarif lokanta.

Kabine (F)—.
Küçük oda. * Yazı odası. Makam odası. * Vekiller, Bakanlar heyeti
* Aptasane·

Kablo (F)—.
Deniz altından geçen telgraf hattı. * Deniz veya toprak altından borularla geçirilen elektrik ve hava gazı.
Kablo telgrafı: Kablo ile gönderilen telgraf.

Kabotaj (F)—.
Yakın sahiller ve ayni memlekete ait liman arasında gemi işletme.

Kadastro (İta)
Emlâk ve arazinin yazılması. Tapu sicilli. Bir memleketin kadastrosunu yapmak: Bir memleketin emlâk ve arazisini yazmak.

Kadavra (F)—.
Ölmüş inşan veya hayvanın vücüdü.
ölü, ceset.

Kadran (F)—.
Şaat minesi, taksi-

matlı daire.

Kadril (F)—.
İkisi bir taraftan ve ikisi mukabil taraftan olarak dörder kişi; yani erkek kadın ikişer çift ile oynanan bir dans.
* Bu dansa mahsus müzik parçası.

Kadro (İta)—.
* Çerçeve. * Hududu belli saha.
* Memur kadrosu: Sayı itibarile tayin edilmiş memur miktarı.

Kadsura (Ja)—.
Japonyada yetişen asma nevinden küçük bir ağaç.

Kafein (F)—.
Kahvenin cevheri, özü olan madde.

Kafeizm (F)—.
Kahveye aşırı derecede düşk ü n l ü k. Kahve ibtilâsı.

Kafeşantan (F)—.
Müzikli kahve.

Kakao (F)—.
Hint bademi de denen bir ağacın meyvasıdır. Kakaodan çikolata yapılır

Kakemono (J)—.
Yağlı boya Japon toblosu.

Kakoşnik (R)—.
Rus kadınlarının giydikleri tac şeklinde şapka.

Kalafat (F)—.
Gemi ve kayık tahtalarının aralarını tıkamak ve üstüne zift sürmek işi. Mecaz olarıak: Yalancı süs veya tamir. (Calfatage')

Kaleidoskop (F)—.
Çiçek dürbünü (Hoş hayalnüma.)

Kalker (F)—.
Kireç taşı.

Kalibre (F)—.
Tüfeğin çapı.

Kaligrafi (F)—.
Güzel yazı. (Hüsnühat.)

Kalikot (F)—.
Bir nevi pamuk bez.

Kalite (F)—·
Bir şeyin hali, mahiyeti (keyfiyet.)

Kaloma (İta) —.
Demir atmış bir geminin zincirinin deniz içinde kalan kısmı.

Kalori (F)—.
Bir kilo suyun sıcaklığını bir derece yükseltmek için lâzım gelen hararet miktarı.

Kalorifer (F)—.
Sıcaklık merkezi ve deposu vaziyetinde olan bır ocaktaki sıcaklığı ocaktaki borular vasıtası ile bütün bir binaya dağıtan ve ısıtan modern ısıtma vasıtası.

Kalorik (F)—.
Sıcaklığın aslını teşkil eden esas.

Kalorimetre (F)—.
Hararet mikyası, sıcaklık ölçüsü.

Kaloş (F)—.
Potinlerin çamurdan muhafazası için üstüne giyilen kundura.

Kalot (F)—.
Kadın şapkalarının tepe kısmı. * Tepede kalan küçük kadın şapkası. * Küçük papas takkesi.

Kalsiyom (F)—.
Okzijenle birleşince kireç olan bir maden. Kils, kireç.

Kalyon (F)—.
Eskiden kullanılmış, büyük, zırhsız bir harp gemisi.

Kamara (İta)—.
Vapurlarda bulunan hususî oda ve salon lar. * Avrupa devletlerinde: Mebus veya diğer erkânın meclisi. Lord'lar kamarası,

Kamarilla (F)—.
Devlet idaresine musallat olan dalkavuklar, şakşakçılar güruhu.

Kamarot (İta)—.
Vapurlarda kamara. ların hizmetini gören adam.

Kambiyo (İta)—.
Aksiyon, kâğıt para ve para mübadelesi ve bunların alış verişile icra olunan sarraflık muamelesi.

Kambre (F)—.
İnce bir keten bezi, kambre keteni.

Kamelya (F)—.
Güzel bir çiçek.

Kaminoto (İta)—.
İspirto ile kahve ve saire pişirmeğe mahsus küçük ocak.

Kamp (F)—.
Askerin, izcilerin ve talebelerin kırda kurdukları durma yeri. (Karargâh.)

Kampana (L)—
Gemilerde, vapur ve trenlerde yemek ve kalkma saatini bildiren çan.

Kamyon (F)—.
Büyük yük otomobili.

Kamyonet (F)—.
Küçük kamyon.

Kanal (F)—.
İki deniz veya gölün ve nehirlerin

arasında bulunan tabiî veya sonradan açılmış mecra.

Kanalizasyon (E)— Yer altında lağım yapma. * Bir bataklığı kurutmak için kanal açma.

Kanepe (F)—. Oturmakta kullanılan süslü ve bir kaç kişilik mobilya.

Kanaviçe (İta)—. Nakış işlemege mahsus seyrek ve satranç dokumalı sert bez.

Kançelar (İta)—. Kançelarya memuru.

Kançelarya (İta)—. Resmî muamelelere bakmak için konsoloshanelerde bulunan büro.

Kaneva (F)—. Halı ve sair işlemeler için kalın parlak tuval. * Fikrî bir eserin plânı.

Kangren —. Bakınız: Gangren.

Kanguru (F)—. Kuyruğu üzerine oturan bir hayvan.

Kanser (F)—. Fena bir hastalık, seretan.

Kantin (F)—. Okul, hışla ve vapurlarda bulunan küçük bakkal dükkânı.

Kao (F) **kaos** (Y)—. Hilkat malzemesinin dünyanın yaratılışından önceki karışıklık hali.

Kaolen (Çi)—. Porselen yapmakta kullanılan beyaz bir kil.

Kaotik (F(—. Kao haline ait. Karışık bir halde.

Kap (F)—.
Kadınların giydikleri bir nevi pelerin.
Kapasite (F)—.
Kabiliyet.
Kapela (İta)—.
Şapka.
Kapik (R)—.
Gümüş rublenin yüzde biri olan rus parası.
Kapital (F)—.
Sermaye. Doğrudan doğruya istihlâke yaramıyan fakat istihlâk edilecek veya toplanacak serveti istihsal etmekte kullanılan para yahut gelir (irat.)
Kapitalizm (F)—.
Kapitalistlerin (sermayedarların) rejimi.
Kapitülâsyon (F)—.
Osmanlı imparatorluğu zamanında yabancılara ve hıristiyanlara verilmiş hususî bir imtiyaz.
Kapris (F)—.
Geçici heves.
Kapsol (F)—.
Tüfek top ve saire gibi silâhların hartuçlarının arkasında, içi ateş alıcı bir madde ile dolu küçük mahfazaya bu isim verilir.
Silâhın tetiği çekilince bir iğne bu kapsolun üzerine düserek onu ateşler ve bu suretle mermi de ateş almış olur.
Kaptan (İta)—.
Gemiyi idare eden.
Kaput (F)—.
Askerlerin giydiği palto, yağmurluk.
* Erkeklerin, cinsî münasebet esnasında hastalıktan korun-

mak için tenasül aletlerine ge çirdikleri ince kılıf.

Karakter (F)—. Bir insanın ruhî istidat ve kabiliyetlerinin mecmuu (mizac ile karıştırmayınız.) * İradî kudretin hakim bulunduğu ruhî kabilieat. Seciye.

Karakteristik (F)—. Bir insan, bir hayvan veya şeyi tayin ve tavsife yarayan hususiyet, esaslı sıfat. Vasfı mümeyyiz.

Karambolaj (F)—. Bilardoda bilyelerle sayı yapma.

Karantina (İta)—. Bulaşık hastalıkları önlemek için şüpheli ve bulaşık yerlerden gelenlerin temizlerle temaslarına mani olmak maksadile bekletildikleri müddet. (Esasta kırk gün idi.) Karantina beklemek; karantinaya girmek. * Karantina flâması: Henuz pratikasını muayene ettirmemiş geminin çektiği sarı flâma ki geminin yolcusunu çıkarmadığını gösterir. *Karantina dairesi.

Karbon (F)—. Kömür, uzviyet ve sair cisimlerin bünyesinde bulunan ve yanarak kömür haline gelen madde.

Karbonat (F)—, Hamızı karbon tozu.

Karbüratör (F)—. Havanın ve aydınlatma gazının karbür buharile tamamen

doldurulmasına yarayan alet.

Kardiyak (F)—.
Kalb hastalığına tutulmuş adam.

Kare (F)—.
Dört köşe Murabba.

Karides (Y)—.
Beyaz, gevrek etli bir deniz hayvanı.

Karikatür (F)—.
Gülünç, eğlenceli ve eğlendirici resim.

Karikatürist (F)—.
Karikatür yapan artist.

Karnaval (F)—.
Hıristiyanların büyük perhize girmeden bir hafta önce başlıyan bayramları.

Karne (F)—.
Talebenin numara cüzdanı.

Karoça (F)—.
Bir nevi araba. (Karoçe: Carosse.)

Karoseri (F)—.
Otomóbilin, yolcuların oturmasına mahsus olan ve araba yapan marangoz tarafından yapılan kısmı.

Kart (F)—.
Üzerinde yazı yazmâğa mahsus boş bir kısım ile adres yazmağa mahsus çizğili yeri bulunan ince karton.

Kartel (F)—.
Müteaddit teşebbüslerin bir bölgede bir neviden olan bütün sanayii merkezileştirilmiş bir idare altında istismar etmek için anlaşması ve birleşmesi.

Kartoğraf (F)—.
Haritacı, harita yapan.

Kartoğrafi (F)—.
Haritacılık san'atı.
Kartoğrafik (F)—.
Kartoğrafiye ait.
Karton (F)—
Bir nevi ince mukavva.
Kartonpiyer (F)—.
İnşaatta süs yapmak için kullanılan taş gibi sert mukavva.
Kartpostal (F)—.
Açık muhabere varakası. Postanelerden alınan, üzerine yazı yazılan ve bir adrese gönderilen posta kartı.
Kartvizit (F)—.
Ziyaret kartı. Üzerinde isim ve meslek yazılı bulunan küçük karton parçası.
Karyokinez (F)—.
Canlı hüceyrenin parçalanıp çoğalması.

Karyola (Y)—.
Yataklık. Üzerine yatak yapmağa mahsus tahtadan veya demirden kerevet.
Kasa (İta)—.
Para ve sair değerli şeylerin muhafaza edildiği yer.
Kasket (F)—.
Önü viziyerli bir şapka.
Kast (portekizce)—.
Dinî ve irsî bir ayırma esasına göre ayrılmış insan zümrelerine bu ad verilir. Kast, sınıftan daha ziyade imtiyazlı ve daha kapalı bir zümredir.
Kastanyet (F)—.
Dansözlerin parmaklarına takıp birbirine vurarak ahenkli sesler çıkardıkları abonozdan yapılmış

küçük parçalar.

Kastanyola (İta)—.
Demirin zincirini zaptetmek için bir ucu mil üzerinde müteharrik ve diğer bir ucu palanga ile hareket eder mandal.

Kastello (İta)—.
Küçük hisar. (Kestel.)

Kaşe (F)—.
Hap, güllâç.

Kaşeksi (F)—.
Kan bozukluğu ile müterafik bir sui tegaddi hastalığı.

Kaşkaval (İta)—.
Kalın ve tekerlek şekilde peynir.

Kaşkol (F)—.
İpek veya yünden yapılmış boyun atkısı.

Kaşkorse (F)—.
Kadınların korse üzerine giydikleri ince, seyrek ve pamuktan fanilâ.

Kaşpusiyer (F)—.
Tozdan korunmak için giyilen bir nevi ince pardösü.

Kaşpuvan (F)—.
Çamaşıra dikilen nakışlı ince şerit; bir nevi sutaş.

Katafalk (F)—.
Bir tabutun üzerinde yükselen hazin, matemli süsler; hazin dekor.

Katakomb (F)—.
Ölülerin gömüldüğü mahzen.

Katalepsi (F)—.
Adalî elastikliğin kaybolması suretinde tezahür eden nöropatolojik bir hal. Daülcümud.

Kataliz (F)—.
Bazı cisimlerin kendi mahiyetleri bo-

zulmaksızın diğer cisimlerin terkibi üzerine yaptıkları tesir, temas tesiri, temas tahlili.

Katalizör (F)—. Temasile başka cisimleri tahlil eden cisim.

Katalpa (F)—. Amerikadan gelen iri yapraklı bir ağaç.

Kataplasma (F)—. Tıpta: lapa.

Katedral (F)—. Peskoposluk kilisesi, büyük kilise.

Kategori (F)—. Ayni mahiyette şeylerin teşkil ettiği sınıf.

Kateşizm (F)—. Dinî itikatların, imana dair esasların öğretilmesi. * İlmihal kitabı.

Katolik (F)—. Hıristiyanlığın en büyük şubelerinden birine ve Roma kilisesine bağlı olan.

Katot (F)—. Bir pil yahut ampulün menfi kutbu.

Kavaleto (İta)—. Atların taliminde kullanılan bir nevi mania.

Kavalye (F)—. Kadına refakat eden erkek.

Kayser (L)—. Eski Roma ve Bizans imparatoru.

Kazak (F)—. Cokey ceketi.

Kazino (İta)—. Alafranga kahve.

Keç (İ)—. Arka direği dümenin önünde bulunan iki yelkenli gemi.

Kefal (Y)—.
Başı büyükçe, eti lezzetli bir balık. Balık yumurtası kefaldan alınır.

Kek (İ)—.
Çörek, kurabiye.

Kental (F)—.
Matematikte: yüzkilo

Kepi (F)—.
Bir nevi şapka.

Kerata (Y)—.
Kunduranın giyilmesini kolaylaştıran boynuz veya madenden bir alet. * Pezevenk.

Kerevet (Y)—.
Minder, sedir.

Kermes(Felemenkçe)—. Ssnede bir, büyük şenliklerle yapılan yıllık panayır.

Kerte (İta)—.
(Çeyrek.) Pusulanın bölündügü ve her biri bir rüzgâr göstereu otuz iki bölümden biri. * Mecaz: Tam kertesinde: Tam zamanında.

Kilindro (Y)—.
Tabi makinelerinde mürekkebi alıp veren silindir.

Kilo (F)—.
Bin gram ağırlığında olan ölçü birimi.

Kiloamper (F)—.
Bin amper. Elektrik ceryanının şiddetini ölçmekte kllanılır.

Kilogram (F)—.
Bin gıramlık ağırlık ölçüsü.

Kilolitre (F)—.
Litre, mayilerin ölçüsünde birim (vahidi kıyasî.)

Kilometre (F)—.
Bin metrelik uzunluk ölçüsü,

Kilosikl (F)—.
Radyo istasyonlarının neşrettikleri hâ-

mil dalgalar birbirinden dalga uzunluğu veya frekansile ayırd edilirler. Bir istasyonun neşrettiği hâmil dalganın uzunluğu umumiyetle metre yönünden ifade edilir. Bu istasyondan intişar eden radyo dalgasının uzunluğunu gösteren bu rakam dalganın iki müteakip tümseği veya çukuru arasındaki mesafe olarak kabul edilebilir. Bir de dalganın frekansi var. Bu da anteninizden radyo makinenize bir saniyede giren dalga adedidir. Tabiî bu ade de radyo verici merkezindeki antenden bir saniyed çıkan dalga adedine müsavidir. Frekanslar saniyede sikl veya bunun bin misli olan kilosikl ile ifade edilir. Ziyanın saniyedeki sür'ati olan 300,000 metreyi metre yönünden dalga uzunluğuna taksim edersek netice, istasyonun kilosikl yönünden frekansı olur. Eskiden radyo merkezleri dalga uzunluğunu verirdi, şimdi kilosikl olarak frekansını veriyor. Tabiî bu daha doğru. Meselâ Ankara radyosunun dalga uzunluğu 1639 metredir. Ziyanın sür'atini bu adede taksim edersek 183 ü buluruz. Bu halde Ankara Radyosundan çıkan

dalganın frekansıyani bir saniyede Ankara merkezi anteninden çıkan dalga adedi-183 kilosikldir. Ayni suretle, bir istasyon dalgasının frekansını biliyarsanız 300,000 i bu kilosikl adedine taksim etmekle metre yonünden dalga uzunluğunu bulabilirsiniz. (Bu izah Fizikçi Salih Muraddan alınmıştır)

Kilovat (F)—.
Bin vattan ibaret elektrik takatı ölçüsü.

Kimono (Ja)—.
Japon kadın ve erkeklerinin giydiği uzun bir entari

Kindergarden (A) —.
Çocuk bahçesi denen, miniminilere mahsus okul. (Bu kelime sui istimal edilmiş ve çocukların oyun bahçeleri için de kullonılmağa başlanmıştır.)

Kiremit (Y)—.
Furunda pişmiş kızarnış olan ve dam örtmekte kullanılan topraktan şey.

Kirizma (Y)—.
Toprağın derin kazılması.

Kitara (F)—.
Bir nevi telli musıki aleti.

Klân (F)—.
Bir kaç aileden mürekkep kabile.

Klarnet (F)—.
Bir nevi çalgı.

Klâsik (F)—.
Sıfat: okullara mahsus, klâsik kitap: Okul kitabı. * Eski edebiyat kaidelerine

uygun. (eser hakkında.) * Eski san' at kaidelerine bağlı. (şahis hakkında.) Klâsik diller: Eski yunan ve lâtin dilleri.

İsim: güzellik ve mükemmellikte örnek tutulacak eser veya müellif, klâsik eser klâsik müellif.

Klâsisizm (F)—. Klâsiklik. Eski devirlerin ve on yedinci asır muharrirlerinin stilini beğenen ve öğen edebî sistem

Klâsör (F)—. Kâğıt, dosya gibi şeyleri koymağa mahsus dolap. Muhtelif gözleri olan büyük cüzdan. (Musannıf.)

Klâviye. Piyano ve org gibi çalgıların dişleri, dış tertibatı. * Yazı makinesinin harfleri ihtiva eden düğmelerinin mecmuu.

Klâvsen (F)—. Piyanonun eski şekli.

Kleptoman (F)—. Kleptomaniye tutulmuş.

Kleptomani (F)—. İhtiyacı olmadığı halde hırsızlık yapmak suretinde görünen bir çalma manisi (iptilâsı.)

Klerikal (F)— Rahipliğe ait. * Rahip taraftarlığı.

Klering (İ)—. İki şahıs veya devletin bir birlerinden alacaklarını karşılaştırmaları ve kararlaştırmaları.

Klimatoloji (F)—.
İklimlerin ilmi.
Klinik (F)—.
Tıp tahsil eden talebeye hastanın baş ucunda verilen ders. * Tıp talebesinin staj gördüğü hastane. * Hastaların muayene ve tedavi edildiği yurt.
Klişe (F)—.
Matbaacılıkta: Üzerinde yazı veya resim bulunan madenî levha. * Herzaman tekrar edilen ve şekli hiç değişmiyen söz ve fikir.
Klor (F)—,
Basit cisimlerden sarımtrak bir gaz.
Klorofil (F)—.
Yapraklarda bulunan yeşil madde.
Kloroform (F)—.
Hissi iptal (duyguyu yok etmek) için kullanılan uyuşturucu bir mayi.
Kloş (F)—.
Alt tarafı çan şeklinde genişliyen eteklik.
Klüb (İ)—
Siyasî meclis. * Mahfil.
Koalisyon (F)—.
Devletler ittihadı. Partiler birliği.
Koaltar (F)—.
Maden kömüründen elde edilen birnevi reçineli vernik. Madenî aletleri rutubetten korumak için kullanılır.

Kobalt (F)—.
Kırmızımtırak bir maden.
Koda (F)—.
Musikide: bir havanın son parçası..

Kodein (F)—.
Afyondan çıkarılan ve öksürüğü kesmek için kullanılan bir madde.

Kodeks (L)—
İlâçların nasıl yapılacağını tarif eden kitap Formül kitabı.

Kofrfor (F)—.
Demir kasa.

Kok (F)—.
Yağı alınmış ve söndürülmüş maden kömürü.

Koka (F)—.
Amerikada yetişen bir nevi ağaç.Kokain ağacı.

Kokain (F)—.
Koka ağacından alınan ve enfiye gibi çekilerek kullanılan uyuşturucu, beyaz bir toz.

Kokainizm (F)—.
Kokain kullanma neticesinde hasıl olan marazî bir hal.

Kokainoman (F)—.
Kokain müptelâsı.

Kokainomani(F)—.
Kokain iptilâsı.

Kokart (F)—.
Şapka kenarına veya cekete takılan kordelâ, ynhut fiyonga.

Kokdöroş (F)—.
Portakal renginin az koyusu. Kayahorozu denen bir nevi kuşun renginden alınmıştır.

Koket (F)—.
Şık, zarif, iyi giyinen, süse meraklı. * Fındıkcı

Kokküs (F)—.
Yuparlak mikrop.

Koko (F)—.
Bir nevi içki. * Hindistan cevizi.

Kokot (F)—.
Hafifmeşrep kadın,

fındıkcı.

Kokteyl (İ)—.
Bir kaç içkinin bir birine karıştırılması suretile elde edilen bir içki. (Horoz kuyruğu)

Kola (İta)—.
Nişastadan yapılan bir nevi yapıştırıcı madde * Yaka ve gömleği dik tutmak için ütülemede kullanılan nişastadan bir madde.Kolalamak

Kolâboratör (F)—.
İş arkadaşı.

Kolej (F)—.
Orta okul, lise.

Kolemi (F)—.
Safranın kana karışması.

Kolera (F)—.
Sık sık amel ve kusmalarla başlıyan bulaşık ve tehlikeli bir hastalık.

Kolik (F)—.
Sancı.

Koli pastal (F)—.
Koli: Eşya paketi .
Kolipostal : 3, 5, ve 10 kilogram ağırlığında olan ve posta idarelerinin kontrolü altında hazırlanmış bulunan eşya paketi.

Kolkhoz (R)—.
Müşterek çiflik.

Kolkotar (F)—
Demir pasından cilâ tozu.

Kollek (F)—.
Meslek arkadaşı.

Kolleksiyon (F)—.
Pul, resim vesaire takımı.

Kollektif (F)—.
Bir çok hissedarları olon, fakat yalnız bir kaç mes'ul kimsenin çalışması suretinde teşekkül

eden şirket

Kollektivist (F)—. Kollektivizm tarafları.

Kollektivite (F)—. Bir arada bulunma hali (maşeriyet.)

Kollektivizm (F)—. istihlâk eşyasınındeğil fakat istihsal aletlerinin, istihsal vasıtalarının (tarla, maden ocağı, fabrika) ferdî mülkiyet halinde bırakılmıyarak, bunların devletin ve milletin müşterek mülkü haline konduğu ekonomik teşkilât. * Bu teşkilâtı iltizam eden doktrin. (Komünizmle karıştırmamalı.)

kollektör (F)—. Dinamonun bakır tel fırçaları.

Kolodiyon(F)— Tıbde ve fotoğrafcılıkta kullanılan bir madde ki sürüldüğü şeyin üzerinde deri gibi bir tabaka teşkil eder.

Kolon (F)—. Sütun. * Yazı sütunu.

Kolonel (F)—. Albay (miralay.)

Kolonet (F)—. Küçük sütün, direkcik.

Koloni (F)—. Nüstemleke, sömürge. * Bir memlekette bulunan yabancı tebaa.

Koloridye (F)—. Kolyozun küçükğü.

Kolosal (F)—. Çok büyük, muazzam.

Koltar (İ)—. Maden kömürü katranı.

Kolye (F)—.
Gerdanlık.

Kolyoz (Y)—.
Uskumruya benzer ve ondan az büyük bir balık.

Kolza (A)—.
Yağı çıkarılan bir nevi yabani lahana tohumu.

Koma (F)—.
Hastalık neticesinde hasıl olan kendinden geçme hali, koma hali.

Koma (F)—.
İki nota arasındaki belirsiz fasıla. * Gramerde; İki nokta (:).

Komandit (F)—.
Hissedarları para verip kâr ve zarara kendi koyduğu para nisbetinde iştirak eden fakat şirket muamelelerine karışmıyan bir şirket.

Komandite (F)—.
Komandit şirketlerin gayri mahdut mus'uliyetli şerikine bu isim verilir.

Komanditer (F)—.
Komandit şirketlerin mahdut mes'uliyetli şerikelerine bu isim verilir.

Komanya (İta)—.
Geminin Erzakı. *Kayığın arkasındaki dolapcık .

Kombinezon (F)—.
Bir nevi uzun kadın gömleği. * Çare, tedbir.

Komedi (F)—.
Güldürücü piyes.

Komediyen (F)—.
Komedi aktör veya aktrisi.

Komik (F)—.
Komediye ait. Eğlenceli, güldürücü.

Komilfo (F)—. (Lâzım oldugu gibi) manasına gelen mürekkeb bir sözdür. Komilfo bir adam: Terbiyeli, kibar bir adam.

Komiser (F)—. Muvakkat, vekil hususî memur. * Bir komisyon üyesi· *Polislerin âmiri.

Komisyon (F)—. Meclis, encümen. *Bir şehrin tüccarlarile fabrikalar veya daha büyük bir tüccar arasında vasıta olan adamın işi ve bu iş için aldığı ücret.

Komintern (R)—. «Kominist Enternasyonal» in kısaltılmış şekildir. Komintern Rus kominıstlerin 1919 da kurmuş oldukları «III üncü Enternasyonel» e verdikleri bir isimdir. Enternasyonal kelimesine de bakınız.

Komite (F)—. Bir büyük meclisin, hüsusi bir madde ve meselenin incelenmesi için ayrılmış şubusi. * Fena niyetle teşekkül etmiş bir grup.

Komivayajör (F)—. Seyyar tüccar memuru.

Komod (F)—. Bir nevi konsol.

Kamodin (F)—. Küçük dolap.

Komodor (İ)—. İngiltere ve Amerikada albaydan yüksek bir deniz subayı rütbesini haiz subay.

Kompansasiyon (F) —.
Taviz, tazmin, terâfi, takas, mahsup.
Kompartıman (F)—.
Vagon bölmesi.
Kompas (F)—.
Pergel. * Bir hile ve fesat tertibi: Kompas kurmak. * Mürettiplerin harfleri dizip Satır halinde sıralamak üzere içine koydukları vida ile açılır kapanır demirden bir alet.
Kompetan (F)—.
Salâhiyet sahibi.
Konpetans (F)—.
Salâhiyet.
Kompleks (F)—.
Mudil. Basitin ziddı. Bir çok unsurlardan mürekkeb olan.
Komplike (F)—.
Karışık, mûdil. *Hastalık hakkında: ihtilât etmiş.
Kompliman (F)—.
İltifatlı söz, iltifat. Kompliman yapmak: Meth etmek, pohpohlamak.
Complo (F)—.
Bir kaç kişinin herherhangi bir hususta kendi aralarında yaptıkları gizli anlaşma.
Kompozisiyon (F) —.
Beste. * Resimde: mürekkep resim, tablo. * Talebeye verilen tahrir vazifesi.
Kompozitör (F)—.
Musiki parçaları besteliyen san'tkâr, bestekâr.
Kompres (F)—.
Yaraların pansumanında kullanılan bir kaç katlı bez.

Komprime (F)—. Kinin, aspirin ve saire gibi tazyik ile hap haline getirilmiş ilâç.

Komünatör (F)—. Elektirik ceryanını kesip açmağa veya istikametini idare ve tebdil etmeğe mahsus alet.

Komünist (F)—. Komünizm taraftarı.

Komünizm (F)—. Ne istiklâk eşyası ne de istihsal aleti olarak ferdî mülkiyetin hiç bir şekilde mevcut bulunmadığı ekonomik teşkilât. * Bu teşkilâtı iltizam eden doktrin.

Kondansör (F)—. Bazı makinelerde buğuyu suya tahvil eden alet.

Kondansatör (F)—. Fizikte: kuvveti tesif edici alet.

Kondoktor (F)—. Tren, tramvay ve otobüslerde bilet vermeğe ve bu nakil vasıtalarını savke memur adam.

Konfederasyon (F)—. Bir çok devletlerin kurduğu birlik, lik.

Konferans (F)—. Bir tetkik mevzuu üzerinde yapılan umumî ders * Birkaç hükûmetin kendi aralarındaki bir meseleyi halletmek üzere gönderdikleri delegelerin teşkil ettikleri meclis.

Konfeti (F)—. Karnavalda ve balolarda serpilen muh-

telif renkte kâğıt pullar.

Konfor (F)—.
Rahatlık, refah.

Konformatör (F)—.
Şapka ölçüsü.

Konglomera (F)—.
Muhtelif madenlerin birikmesinden hasıl olmuş kaya.

Kongre (F)—.
Umumî bir mesele hakkında müzakere etmek ve kat'î bir karar vermek için büyük devlet delegeleri arasında yapılan toplantı.
* Umumiyetle meclis: Sivas kongresi.

Koni (F)—.
Mahrut.

Konik (F)—.
Mahrutî.

Konje (F)—.
İzin, mezuniyet.

Konjestiyon (F)—.
Kan toplanması. (İhtikanı den.)

Konjonktür (F)—.
İktişadî faaliyetin muayyen zamanlarda yükselip alçalması.

Konkordato (İta)—.
Para ile bir hükümdar arasında yapılmış, dinî işlere dair muahade. * iflâs edenle alacaklıları arasındaki uyuşma, uzlaşma.

Konkur (F)—.
Yarış, müsabaka.
Konkur ipik: At yarışı, [Zübbe dilinde.]

Konser (F)—.
Musiki müsameresi,

Konçerto (İta)—.
Yalnız bir çalgı için yapılmış musiki parçası.

Konserve (F)—.
Hususî usullerle mumuhafaza edilmiş et, sebze vesaire.

Konservatuvar (F)—.
Musiki akademisi.

Konsey (F)—.
Meclis, hey'et.

Konsil (F)—.
Ruhanî meclis.

Konsomasyon (F)—.
Kahve, bar, lokanta gibi yerlerde yenilip içilen şey, sarfiyat. (Bitirme, istiklâk.)

Konsolos (L)—.
Bir devletin yabancı memleketlerin büyük şehirlerine gönderdiği siyasî, bilhassa ticarî mümessil (şehbender.)

Konsolto (F)—
Bakınız: Konsültasyon.

Konsül (F)—.
Konsolos.

Konsültasyon (F)—.
Bir kaç doktorun bir araya gelip bir hasta hakkında görüşmeleri. (İstişare.)

Kont (F)—.
Marki ile vikont arasında bulunan asalet ünvanını haiz adam.

Kontak (F)—.
İki zıd caryanı havi telin bir birine dokunması.

Kontenjan (F)—.
Her vekgi dairesine isabet eden vergi miktarı, vergi payı.

Kontes (F)—.
Kontun karısı veya evlenmemiş kızı.

Kontra (F)—.
Karşı, zıd, Kontra gitmek: Birine karşı aleyhte hareket etme, kzıd gitmek.

Kontralize (F)—.
Bakınız: Alize.
Kontralto (İta)—.
En kalın kadın sesi. * Bu sese malik olan kadın.
Kontrandü (F)—.
Bir eser hakkında yapılmış tetkik ve tahlil hulâsası.
Kontrat (F)—.
Bir alışveriş işinde sözleşme mukavele. * Bu sözleşmenin yazıldığı kâğıt. Kontrat yopmak. Kontratı imzalamak.
Kontrato (İta)—.
Bakınız: kontrat.
Kontrbaso (İta)—.
Viyolonselden büyük telli bir musiki aleti.
Kontrmetr (F)—.
Ustabaşı, işçi başı.
Kontrol (F)—.
Teftiş, iahkik, * Bir işi idare ve tanzim eden kuvvet. * Altın veya gümüşe basılan damga.
Kontrolör (F)—.
Köntrol eden.
Kontrplâk (F)—.
İnce ağaç levhaları usulü üzere birbirine yapıştırmak suretile elde edilen tahta.
Kontrtorpiyör (F)—.
Torpido muhribi.
Konüşmento (İta)—.
Bir malın gönderildiğini bildiren ve demir yolu veya vapur idareleri tarafından müşteriye gönderilen beyanname. Müşteri bunu göstererek aşyasını alır.
Konvansiyon (F)—.
Mukavele, taahhüd, itilâf, anlaşma.

Konvansiyonel(F)—. Enternasyonal anlaşma neticesinde muhtelif milletlerin toprağından geçen tren.

Kooperatif (F)—. Müşterek sermaye ile kurulan ve kârı da müşterek olan şirket.

Kopon (F)—. Bilet, aksiyon ve sairenin taksitle ödemeğe mahsus küçük parçaları veya her hangi kesilecek bir parça.

Kopya (F)—. Bir yazı veya resmin aslından çıkarılmış ikinci sureti Kopya etmek.

Kor (F)—. Daire şeklinde boru.

Kordela (F)—. Üç, beş santim eninde ve ipek kumaştan yapılmış elbise süsü.

Kordon (F)—. Fotin bağı. * Polis veya nöbetci dizisi. Kordon altına almak: etrafını polis ile sarmak.

Kordiplomatik(F)—. Elçiler heyeti, sefirler heyeti.

Koridor (F)—. dehliz.

Korna (F)—. Ses büyütme aleti (otomobillerde.)

Korner (İ)—. Köşe. * Topu köşeden kaleye çekme.

Korniş (F)—. Pencere üstüne konan ve perdeyi asmağa yarayan süslü, oymalı kısım.

Korno (İta)—. Av tüfeğine barut koymağa mahsus ağ-

zı zemberekli kapakla kapalı barutluk.
* Kalafatçıların belde taşıdıkları yağdanlık.

Koro (İta)—.
Birlikte teganni edenlerin teşkil ettikleri heyet.

Korozman (F)—.
İki trenin yolda karşılaşması.

Karporasyon (F)—.
Esnaf cemiyeti, lonca.

Korsaj (F)—.
Vücudün boyunla kalçalar arasında kalan kısmı. (kadınlardan bahsederken kullanılır.)
* Elbisenin büstü örten kısmı Kadifeden bir korsaj.

Korsan (İta)—.
Deniz haydudu.

Kort (İ)—.
Tenis oynanan yer.

Kortazan (F)—.
Çapkın, kadına düşkün.

Kortej (F)—.
Alay.

Korvet (İ)—.
Küçük toplu ufak bir harp gemisi.

Kostum (F)—.
Bri çeşit kumaştan takım elbise.

Kotlet (F)—.
Koyun, dana vesairenin kaburga etinden yapılan pirzolaya benzer bir yemek.

Kotletpane (F)—.
Bir nevi kotlet.

Kotiyon (F)—
Bir müsamere veya baloda hediye dağıtma * Baloda hediyeli bir nevi oyun.

Koton idrofil (F)—.
Suyu emen pamuk.

Kotonperle (F)—.
Etamin denen kumaş

üzerine nakış yapmakta kollanılan pamuk ipliği.

Kotra (İ)—.
Bir direkli hafif gemi.

Kozmik (F)—.
Kozmosa ait.

Kozmogoni (F)—.
Kâinatın teşekkül ve tekevvününe ait sistem veya nazariye.

Kozmogonik (F)—.
Kozmogoniye ait.

Kozmoğrafya (F)—.
Basit ve tasvirî astronomi.

Kozmopolit (F)—.
Komopolitizm taraftarı.

Kozmopolitizm(F)—.
İnsan severliği, yurd severlikten üstün sayanların mesleği.

Kozmos (F)—.
Kâinat.

Körfez (Y)—,
Büyük koy.

Kıral (Isla)—.
Hristiyan hükümdâr (imperator sıfatını haiz değildir.)

Kraliçe (Isla)—.
Kral karısı.

Kramp (F)—.
Acı ile müterafik adale gerilmesi.

Krampon (F)—.
Çengel, kanca.
*Ayakkaplarının altına kaymamak için konan parça.

Kranoloji (F)—.
Kafa taslarının tetkikile istidaları tayin ilmi.

Krater (F)—.
Yanardağ ağzı.

Kravat (F)—.
Boyunbağı.

Kreans (F)—.
İtibar, emniyet.
*Alacak, matlup.

Kreansiye (F)—.
Alacaklı, ikraz etmiş olan.

Kredi (F)—.
Malî itibar. Kredi açmak. Veresiye vermek. Kredi ile: Veresiye. * İtibar, haysiyet.

Kreditör (F)—.
Tüccar defterinin matlub hesabında alacak parası yazılı bulunan kimse.

Kredo (L)—.
Akide, iman. (İnanıyorum demektir.)

Krem (F)—.
Deriyi yumuşatmak için kullanılan bir nevi merhem.

Krema (F)—.
Süt, yumurta ve şekerden yapılan ve pasta arasına konan bir tatlı.

Krematoryom (L)—.
Ölülerin yakılmasına mahsus yer.

Kremayyer (F)—.
Dişli çark.

Kreozot (F)—.
Katran ruhu.

Krep (F)—.
İpekten yapılmış ince kumaş.

Krepdeşin (F)—.
Bir nevi ipek kumaş.

Krepjorjet (F)—.
Bir nevi ipekli kumaş.

Krepon (F)—.
Kalın krepten bir kumaş.

Kreş (F)—.
Fakir çocukların gündüzleyin alınarak bakıldıkları sığınak.

Kreşendo (İta)—.
Seslerin şiddetini tedrici surette çogaltarak. (Müzik terimi.)

Kriket (İ)—.
İngilizlerin bir nevi top oyunu. Sopa ve toplarla oynanır.

Krinòlin (F)—.
Kıl kumaş. Kirinolin eteklik: Balinalı eteklik, sepetli eteklik.

Kristal (F)—.
Büllür.

Kristalize (F)—.
Bullurlaşmış.

Kristalograf (F)—.
Billurlari inceliyen alim.

Kristiyanya —.
Kayakla sür'atle inerken birden bire yana dönüş, keskin dönüş.

Kriteryom —
Bir şeyin takdır ve temyizinde mihek olan şey. (Misdak.)

Kritik (F)—.
Tenkid. Bir şeyin kıymeti bakımından takdiri.

Kriz (F)—.
Buhran.

Krizalit (F)—.
Böceğin kelebek olmadan önce koza içindeki hali.

Krizantem (F)—.
Kasımpatı ve Japon gülü de denen güzel bik çiçek.

Kroki (F)—.
Bir kaç esaslı çizgi ile yapılan muhtasar, basit resim.

Krokodil (F)—.
Timsah.* Timsah derisi veya bu derinin taklidi olan bir deri. Kadın ayakkabıları ve saire yapmkkta kullanılır.

Krom (F)—.
Basit cisimlerden bir maden.

Koromlek (F)—.
Ortadrki daha büyük bir taşın etrafına daire şeklinde dıkilmiş küçük taşlardan yapılmış anıt.

Kromofotografi (F)—.
Renkli fotoğraf çıkarmak usulü.

Kromojen (F)—.
Renk doğuran, renk hasıl eden.

Kronik (F)—.
Müzmin, eskimiş (hastalık hakkında)

Krónik (F)—.
Tarihte: Vakayiname. * Gazetecilkite: Günün meselelerinden bahseden makale, gündelk makale veya sütün.

Kronikör (F)—.
Vakayiname yazan, vakanüvis. * Kronik yazan gazete muharriri.

Krònofotografi(F)—.
Hareketin fotografla tahlili.

Kronóloji (F)—.
Tarih vak'alarının senelerini tayin eden ilim.

Kronolojik (F)—.
Kronolojiye ait.

Kronometre (F)—.
Zamanı ölçmeğe mahsus alet Krometre saati.

Krónómetri (F)—.
Fizik ilminin zaman ölçüsünden bahseden kısmı.

Króskantri (İ)—.
Manialı kır koşusu. (Cross -- country.)

Kroşe (F)—.
Küçük çengel, çengelli iğne. * Bokusta: Yandan vurulan birnevi yumruk darbası.

Kruvaze (F)—.
Satrançlıkumaş. *Çapraz iliklenen ceket.

Kruvazör (F)—.
Sür'atli harp gemisi.

Ksiloit (F)—.
Odun talaşı ve sairden yapılan bir harç ve bu harçla yabılmış bir döşeme.

Kukla (Y)—.
Perde arkasından parmaklara takılarak oynatılan bebekler.

Kukuleta (Y)—.
Yağmurluk ve muşammaya bitişik veya iğreti başlık ki yağmur olduğu zaman başa geçirilir.

Kulis (F)—.
Tiyatroda sahnenin gerisinde ve yanlarında bulunan kısım, * Borsa dışında muamele yeri

Kumanda (F)—.
Askere verilen emir.

Kumandan (F)—.
Âmir, komutan.

Kumpanya (F)—.
Şirket. * Mecaz olarak: zümre, takım: Onlar hep bir kumpayadır.

Kupa (F)—.
Dört tekerlekli kapalı araba. * Su pardağı, vazo. * Oyun kâğıdının yürek şeklinde beneklisi.

Kupon (F)—.
Toptan artmış kumas parçası. * Aksiyon ve tahvilâta bağlı faiz senedi.

Kupür (F)—.
Kesik kumaş parçası. * Gazete maktuası.

Kur (F)—.
Ders, tedrisat. * Kur yapmak: Bir kadına iltifat etmek, alâka göstermek.

Kuran (F)—.
Akım, ceryan.

Kurander (F)—.
Hava akımı (ceryanı hava)

Kuriye (F)—.
Posta, postacı. *Posta ile gelen evrak.

Kuron (F) | .
Diş üzerine geçirilen altın veya platin kapak. * Tac.

Kurs (F)—.
Koşu, yarış.

Kuruş (A.?)—.
Kırk paralık ve liranın yüzde biri krymetinde türk parası. (Almancası:groschen.)

Kuzen(F)—.
Amuca, dayı, teyze ve hala çocuğu.

Kuzin (F)—.
Amuca, dayı, teyze ve hala kızı.

Küb (F)—.
Mikâb.

Kübik (F)—.
Küb şeklinde.

Kübizm (F)—
Resim ve heykelcilikte: Eşyayı hendesî şekillerden doğan bir tenasüp ve ahenk ile tasvir etmekten ibaret olan ve 1910 yılında teşekkül eden yeni bir ekol'

Külöt (F)—.
Kısa pantolon.

Kültür (F)—.
Tahsil görmüş ve bu tahsil vasıtasile muhakemesini, zevkini ve tenkit kabiliyetini inkişaf ettirmiş bir şahşın karakteri.

Kür (F)—.
Tedavi. Meyva kürü yapmak: yalnız meyva yiyerek perhiz yapmak.

Kürar (F)—.
Amerika zencilerinin oklarına sürdükleri bir zehir.

Kürarin (F)—.
Kürar denen zehrin asıl maddesi.

Kürdan (F)—.
Diş karıştırmağa mahsus çöp.

Küret (F)—.
Kaşık şeklinde keskin bir alet. (Cerrahlıkta kullanılır).

Kürsometre (F)—.
Trenlerin sür'atini ölçmeğe mahsus bir alet

Kürtaj (F)—.
Hasta nesiçleri kazıma. * Rahmin temizlenmesi.

Küvet (F)—.
Az derin, geniş sukab.

L

Lâbirent (F)—.
Çıkılacak yerini bulmak mümkün olmayan ve bir kere girdikten sonra içinden çıkılması pek güç olan sık orman veya koridorları çok ve karışık bina. Mecaz olarak: İçinden çıkılması güç şey, karışıklık.

Lâboratuvar (F)—.
İlmî ve kimyevî teçrübelerin yapılmasına mahsus yer.

Lâhana (Y)—.
Üstü yeşil, içi beyaz, yaprakları kat kat bir sebze. Kelem, kapuspka.

Lâik (F)—.
Mezhep ve dinle alâkası bulunmıyan. (Lâdimî.) Dıne zıd ve aykırı manası olduğu zannedilmemelidir. Bir okulu láikleştir mek: Proğramdan dinî tedrisatı kaldırmak.

Lâk (F)—.
Bahçelerde yapılan uzun ve dolaşık havuz.

Lâka (F)—.
Bir nevi reçine.

Lâke (F)—.
Lake denen vernikle boyanmış eşya ve saire. lâke karyola.

Lâkerda (Y)—.
Altıparmak balığının tuzlaması.

Lakonik (F)—.
Açık, kısa. Lakonik cevap: Kısa, veciz cevap.

Lokonizm (F)—.
Lakonik konuşmak tarzı.

Lâkoz (Y)—.
Kefal nevinden büyükce bir balık. (Paçoz da dendir.)

Lâktoz (F)—
Süt şekeri.

Lâm, lâma (F)—.
Uzun ve yassı maden parçası.

Lama (F)—.
Monğollarda ve Tibetlilerde: Buda rahibi. Dalaylama: Buda dininin en büyük şefi.

Lama (F)—.
Bir nevi geviş getirici hayvan.

Lâmba (F)—.
Bildiğimiz aydınlatma aleti.

Lândo, landon(F)—.
Bir nevi geniş yolcu arabası.

Lânolin (F)—.
Koyun yapağısından çıkarılan bir madde.

Lantan (F)—.
Nadir bir maden.

Lanternmajik(F)—.
Fizikte: sihirbaz feneri denen projeksiyon cihazı.

Lâpan (F)—.
Lâponyoli.

Largo (İta)—.
Musikide: Agır hareket. * Bu hareketle çalınan varça.

Lâso (F)—.
Amerika yerlilerinin vahşî hayvanları tutmak için attıkları ipten kement.

Lasta (İta)—.
Bir geminin alabildiği yük miktarı.

Laşka (İta)—
Gemi halatının gevşetilip boşa bırakılması.

Lâta (İta)—.
Yakasile kolları ceket biçiminde olan ve eskiden «ulema»nın giydiği bir nevi cübbe.

Lâv (F)—.
Yanardağlardan çıkan mayi halinde ateş.

Lava (İta)—.
Çekme. Kayığı lava etmek: Çekmek.

Lavabo (F) —.
Yıkanmak için lazım olan bütün şeylerle techiz edilmis mobilya.

Lavaj (F)—.
Yıkama.

Lavanta (İta)—.
Küçük mor bir çiçek veren bir ot * Güzel kökulu su.

Lâvman (F)—.
İlâçlı su ile mide ve bağırsakları yıkamağa mahsus alet * Bu aletle yapılan temizleme.

Lazarto (İta)—.
Karantina yeri.

Legasyon(F)—.
Sefaret heyeti.

Legorn (F)—.
Çok yumurtlıyan iyi bir tavuk cinsi.

Lejand (F)—.
Menkıbe, masal

Lejiyon (F)—.
Birkaç takımdan ibaret jandarma kuvveti * Fransada sivillere ve askerlere verilen bir nişan.

Leksikolog (F)—.
Leksikoloji alimi.

Leksikoloji (F)—
Kelimelerin köklerini ve manalarını bildiren ilim. Lûgat ilmi.

Lektör (F)—.
Okutucu. Yabancı bir dili hakkıle bilen ve Üniversitede bu dili okutan kimse.

Lenf (F)—.
Bakınız; lenfa.

Lenfa (Y)—.
Damarlarda dolaşan sarımtırak bir su.

Lenfatik (F)—.
Lenfavî, içinde lenfa bulunan.

Lenfatizm (F)—.
Lenfatik mizaç.

Lepiska —.
Laypzig şehrinden gelen bir nevi ipeğe benziyen sarı, güzel saç.

Lesepase (F)—.
Bir yerden geçmek

için verilen tahrirî müsaade

Letarji (F)—
Derin baygınlık, uyuşukluk. * Ansefalit letarjik; uyku hastalığı.

Leva, lef (Bulgarca)—.
Aşağı yukarı elli para kıymetinde olan Bulgar parası.

Levent (İta)—.
Doğu ehalisinden olan. * Eskiden nediklilerin doğu türklerinin arasından aldıkları aylıklı asker. * Mecaz manasıle: irice, yakışıklı güzel.

Levrek (Y)—
Eti çok lezzetli bir balık.

Liberal' (F)—.
Hüriyete tarâftar olan.

Liberalizm (F)—
Hüriyeti ve hususi teşebbüs haklarını korumak için en iyi çare olarak devlete ait salahiyetlerin mümkün olduğu kadar kısılmasını isteyen doktrin.

Libre (F)—.
Beşyüz gram ağırlığında eski bir Fransız ölçüsü. (Livre.)

Lider (İ)—.
Önder. şef

Ligatura (İta)—.
Salamastradan yapılmış sicim ve bağ.

Lik (F)—.
Bir kaç devletin teşkil ettiği konfederasyon. * Herhangi bir maksatla vücuda getirilen cemiyet, birlik.

Likidasyon (F)—.
Hesabatı tesviye,

tasviye. * tenzilâtlı satış, likide etmek: Hesap kesmek.

Likorinoz (Y)—. Kefal balığını iste kurutmak suretile yapılan balık pastırması.

Likör (F)—. Meyvadan yapılan az ispirtolu bir içki.

Liman (Y)—. Gemilerin barındıkları koy.

Limit (F)—. Matematikte: gaye.

Limitet (İ)—. Anomin şirketler haricinde olarak bütün ortakların şirkete koydukları sermaye den fazla mes'ul olmamaları şartile ve sermayesi aksiyona ayrılmaksızın kurulan şirket.

Limon (Y)—. Portakala benziyen ekşi, güzel bir meyva.

Limonata (F)—. Limon, şeker ve sudan yapılan şerbet.

Limuzin (F)—. Kapalı, lüks otomobil.

Linc (İ)—. Bir kaç kişinin, bir kişiyi heyecana kapılarak öldürmeleri. Linç etmek.

Linoleom (F)— Döşemelere serilen bir nevi muşamba.

Linon (F)—. İnce keten bezi.

Linotip (F)—. Harfleri satır halinde dizen ve döken makine. * Bu makinede çalışan müretip.

Linotipi (F)—
Linotiple dizme ve dökme san'ati.
Linyit. (F)—.
Kömür haline geçmiç odun fosili.
Lir (F)—.
Rübap denen telli müzik aleti.
Lirik (F)—.
Rübabî. Lirik şiir: Eski çağlarda lir çalınarak söylenen şiir. Bugünkü dilde: (ode, hymne, cantate) ve saire gibi muhtelif şiirlere denir. Lirik şair: Lirik şiirler yazan şair.
Lirizm (F)—.
Edebiyatta: heyecan ve hisse fazla kıymet veren edebî meslek. * Heyecanlılık.
Lisans (F)—.
Üniversite veya yüksek bir okuldan çıkma ve bunun için yapılan imtihan. * Yüksek tahsil diploması.
Lisansiye (F)—.
Yüksek bir okuldan mezun olan.
Lise (F)—.
Orta tahsil müessesesi. (Filozof Aristo derslerini Atina da « Likeon» adlı bir yerde veriyordu. Lise kelimesi kökünü buradan almaktadır.)
Liste (F)—.
Cetvel. Fihrist.
Litoğraf (F)—.
Litoğrafyayı bilen.
Litoğrafya (F)—.
Taşbasma san'ati.
Litre (F)—.
Bir desimetrelik mayiat ölçüsü.

Livar (İta)—
Diri balık saklamak için denizden ayrılmış havuz veya delikli ambar.

Livre (F)—.
Hususî uşak elbisesi

Lizol (L)—.
Taaffünü defetmek için kullanılan zehirli bir su.

Lizör (F) —.
Okurken nerede kaldığını işaret için sayfa arasında bırakılan kâğıt bıçağı.

Loca (İta)—.
Sinema ve tiyatrada' Küçük bölme, küçük odacık. * Esnafın reislerile birlikte toplandıkları ve işlerini konuştukları yer. Kuyumcular locası. * Farmasonların toplanma yeri.

Loça (İta)—.
Geminin başının iki tarafında bulunan zincir delikleri.

Lodos (Y)—.
Güneyden esen yel. Lodoslamak: Lodosun esmeğe başlaması.

Logaritma (F)—.
Adedi bulmak için malum olan ve esas denen adedin çıkarılacağı dereceleri gösteren cetvel.

Lokal (F) | .
Mevki, mahal. * Sıfat: Mevziî.

Lokanta (İta)—.
Büyük, alafranga aşçı dükkânı.

Lokaut (İ)—.
Grev tehdidi yapan işçiyi yola getirmek için patronların birleşip fabrikalarını kapamaları.

Lokomobil (F)—.
Buharla işliyen bir m kine.

Lokomotif (F)—
Treni çeken makine.

Lökolit (F)—.
Ak seylan taşı.

Lökosit (F)—.
Kanın beyaz yuvarlakları.

Lombar (İta)—.
Harp gemisinin topun ağzı önündeki deliği,

Lombago (F)—.
Romatizmadan ileri gelen belağrısı (lumbago suretinde de kullanılıyor).

Lonca (İta)—.
Locanın bozulmuş şeklidir. Bu kelimeye bakınız.

Lordoz (F)—.
Belkemiğinin öne doğru eğrilmesi.

Lostarya (İta)—
Küçük lokanta.

Lostro, lostra (İta)—.
Kundura cilâsı.

Losyon (F)—.
Tuvalet suyu.

Lotarya (İta)—.
Piyango.

Lotüs (F)—.
Bir nevi aknilüfer çiçeği (Mısırda yetişir).

Lutr (F)—.
Su samuru denen hayvanın derisinden elde edilen kürk : Lutr manto.

Lüfer (Y)—.
Lezzetli bir cins balık.

Lüks (F)—.
İhtiyaçlara müteallık eşyada ihtişam ve tenevvu.

Lüsk (F)—.
Aydınlık vah di kıyasisi. *Bir nevi aydınlatma vasıtası.

Lüstrin (F)—.
İpekli basma.
*Astarlık parlak saten .

M

Maç (İ)—.
Yarış, müsabaka.

Maçuna (İ)—.
(Makine sözünden). Büyük ağırlıkları kaldırmak için kullanılan buharla çalışır bucurgad.

Madalya (F)—.
Nişan.

Madalyon (F)—.
Kadınların boyunlarına astıkları bir süs eşyası.

Madam (F)—.
Evlenmiş frenk kadını.

Madampol —.
Hindistanın « Madapolam» şehrinden gelmiş bez ve bunun Avrupada yabılan taklidi.

Maestro (İta)—.
Musiki ustası.

Mağaza (F)—.
Büyük dükkân.

Magazin (F)—.
Hafifmeşrep mecmua.

Mağnezya (F)—.
Müshil bir madde.

Mağnezyom (F)—.
Yanan ve parlak bir ışık veren bir maden.

Majüskül (F)—.
Büyük harf.

Makarna (İta)—.
Hamurdan tel tel dökülmüş yemeklik şey.

Maket (F)—.
Bir heykel ve ya binanın taslak halindeki ufak modeli.

Makine (İta)—.
Bazı işleri kolayca yapmak için tertip edilmiş olan aletlerin umumî adı.

Makinist (F)—.
Makineyi işleten.

Maksimom (L)—.
Matematikte: en büyük, âzamî.

Makiyaj (F)—.
Yüzü boyama ve muhtelif tarzda değiştirme san'atı.

Makyavelizm (F)—.
Vicdan ve iyilikten uzak; Hileyi meşru sayan siyaset ve tarzı hareket.

Malarya (İta)—.
Sıtma.

Manca (İta)—.
Kedi yemegi. Kedi mancası: Ciğer ve saire gibi şeyler.

Mancana (İta)—.
Gemilerde bulunan büyük su deposu.

Manda (F)—.
Vekillik,. Suriyede Fransız mandası: Kendilerini idare edemiyen Suriyelilerin, Fransızlar tara-

lından vekâletle idare edilmesi.

Mandalina (F)—.
Portakala benziyen bir nevi meyva.

Mandarin —. (Portekizce).
Avrupalıların çin vezirlerine verdikleri isim.

Mandater (F)—.
Vekil. Mandater devlek: Kendi milletinden başka bir milleti vekil olarak idare eden devlet.

Mandapost (F)—.
Postane vasıtasile ve başka bir postaneden alınmak üzere gönderilen paraya mukabil verilen kâğıt.

Mandolin (F)—.
Küçük, telli bir saz.

Manej (F)—.
At talimi. *Bu talimin yapıldığı yer.

Manevra (F)—.
Gidip gelme suretinde yapılan hareket: Tren manevra yapıyor. *Harb taklidi olarak yapılan askerî talim hareketi. *Hile, dolap.

Manganez (F)—.
Sert bir maden.

Mani (F)—.
Sayıklama ve çırpınma nöbetleri ile umumî bir aşırı tenebbüh ile karekterlenmiş bir delilik şekli.
*Bir tek vakıa nizamı ile tahdid edilmiş zihnî karışıklığı, yani hakim ve garib bir zevki, garib bir itiyadı gösteren terkiblere dahil olur: Kleptomanı gibi.

Manifatura (F)—. Dokuma fabrikalarında yapılan şeyler. Bezler, patiskalar ve saire:

Manifesto (İta)—. Tüccara fabrikadan gönderilen eşyanın cins, mikdar ve kıymetlerini gösteren beyanname.

Manika (İta)—. Gemilerde ambarlara ve makine dairesine hava vermeğe mahsus bez baca.

Manikür (F)—. Tırnak tuvaleti.

Manipülasyon (F)—. Tütün yapraklarını ayırma.

Manipülatör (F)—. Elektrik ceryanı vasitasile muhabere etmekte kullanılan telgraf aleti.

Manivelâ (F)—. Ağır şeyleri kaldırmağa yarıyan alet.

Manken (F)—. Üzerine elbise giydirilen cansız, insan taklidi şey. *Mağazalarda elbiseleri giyerek teşhir eden şahıs.

Manolya (F)—. Güzel kokulu, beyaz bir çiçek.

Manometre (F)—. Gazların tazyikini ölçen alet.

Manş (F)—. Elbise kolu. *Çalışırken ceketi kirletmemek için üstüne geçirilen iğreti yarım kol.

Manşon (F)—. Yuvarlak elkürkü.

Mantalite (F)—. Zihniyet.

Mantar (Y)—.
Nemli yerlerde yetişen ve pek çok nevileri olan tanınmış bitki.

Manti (İta)
Büyük bir nevi makara.

Mantilye (İta)—.
Gemi serenlerini direklere asılı tutan zincir .

Mantinato (İta)—.
Kapatma, metres.

Manto (F)—.
Kadın paltosu.

Mantol (F)—.
Bir nevi ispirtoiu nane .

Manüel (F)—.
Bir ilmin esaslı bilgilerini küçük bir kitap halinde toplıyan eser. (Elkitabı).

Manyak (F)—.
Bir maniye tutulmuş kimse.

Manyetize (F)—.
Manyetizma usulile uyutulmuş.

Manyetizma (F)—.
Fizikte :Miknatisiyet
*Bir adamın bazı hareketler vasıtasile bir başkasına yaptığı telkin ve tesir .

Manyeto (F)—.
Benzinle işleyen motorlarda iştiale yarayan makine.

Marangoz (İta)—.
Mobilya yapan sanatkârlar.

Maraton —.
42 Kilometreden ibaret bir koşu.

Marçetink (İ)—.
Bir malı en elverişli şartlarla istihsal etme, imal etme ve piyasaya çıkarma tekniği. Marçetinkin esasları şunlardır.
1 — İstihsal, imal

şartları ve standardizasyon.
2 — Ambalaj
3 — Nakliyat.
4 — Alım satım teşkilâtı.

Mareşal (F)—.
Müşür.

Margarin (F)—.
İç yağından yapılan bir nevi yağ.

Marinist (F)—.
Deniz tabloları yapan ressam

Marj (F)—.
Resimde ve kitap, defter sayfalarının kenarında kalan boş, beyaz kısım.

Mark (A)—.
Bir frank yirmi beş santim kıymetinde Alman parası.

Marka (F)—
Nışan, alâmet.

Marki (F)—.
Bir asillik unvanı.

Markiz (F)—.
Markinin karısı veya kızı.

Markiz (F)—.
İstasyonlarda yolcuları yağmurdan muhafaza için yapılmış üstü kapalı yer.

Marmelat (F)—.
Şekerle ve ezilmiş meyva ile yapılmış bir nevi reçel.

Maroken (F)—.
Boyanmış keçi derisi ve bundan yapılmış eşya.

Marnel (İta)—.
Cemici.

*Yakası açık ve devrik çocuk ve kadın elbisesi.

Marş (F)—.
«İleri kumandası.
*Yürüyüş esnasında sövlenen şarkı.

Marşandiz (F)—
Yük treni.

Masa (L)—.
Yemek yemeğe, yazı yazmağa mahsus bildiğimiz şey. *Ticarette, iflâs eden tüccarın kalan malı ki alacaklılar arasında paylaşılır.

Masaj (F)—.
Oğma, oğuşturma.

Masif (F)—.
En yüksek bir dağın etrafında kümelenen diğer yüksekliklerin mecmuu Monblan masifi Alplerin bir kısmını teşkil eder.

Maske (F)—.
Yüze takılan örtü. * Gizleyici şey.

Mason (F)—.
Farmason.

Mastika (Y)—.
Sakız adasında yetişen bir ağaçtan alınan bir zamk. (Rakıya konur.) * Mastikalı rakı.

Mat (F)—.
Parlamıyan, donuk.

Mata (İta)—.
Kayık yelkeninin ucunda yelkeni toplamağa yarıyan makara.

Matematik (F)—.
Riyaziye. Kemiyet ilimlerinin hepsine birden bu isim verilir.

Materyalist (F)—.
Kateryalizm tarafları, maddeci.

Materyalizm (F)—.
Ruhî cevherlerin varlığını yahut ruhu inkâr eden ve cisimlerle bedenlerden başka varlık kabul etmeyen doktrin.

Materyel (F)—
Malzeme.

Matine (F)—.
Öğleden sonra başlıyan sinema ve tiyatro. * Kadınların sabahleyin giydikleri bol elbise.

Matiz (Y)—.
Sarhoş. Matiz olmak: sızmak.

Maydonos (Y)—.
bildiğimiz kokulu sebze

Mayıs (L)—.
Yılın beşinci ayı. (Maius).

Mayna (İta)—.
Yelkenleri indirme. Mayna etmek. * mecaz olarak: bırakma.

Mayo (F)—.
Deniz elbisesi.

Mayonez (F)—.
Yumurta sarısı, zeytinyağı ve limonla yapılan bir nevi salça.

Medyom (F)—.
Ruhlarla münasebette bulunduğunu idd'a eden kimse.

Megafon (F)—.
Sesi gürleştirici alet.

Megaloman (F)—.
Kendini büyük bir varlık sanan hasta adam.

Megalomani (F)—.
Büyüklük manisi.

Megametre (F)—.
Gemilerde tul tayinine mahsus alet.

Mekanik (F)—.
Hareketlerin ve onların sebepleri olan kuvvetlerin riyazî ilmi. *Sıfat: Makinelere ait olan . (Mihanikî).

Mekanizma (F)—.
Makineye benzeyen bir şeyin eczasının tertip ve tanzim tarzı.

Melankoli (F)—.
Hezeyanlı fikirlerle,

vehimlerle ve intihara meyl ile karakterlenmiş marazî kederlilik hali.

Melankolik (F)—
Melankoliye tutulmuş.

Melisa (F)—.
Güzel kokulu bir ot. * Bu ottan çıkarılan ve kalbe ferahlık veren bir ruh.

Melodi (F)—.
Kulağa hoş gelen ses dizisi.

Melodik (F)—.
Melodi ile münasebeti olan. Nağmeli.

Melodram (F)—.
Facialı ve muhtelif vak'alarla karışık dram.

Meloman (F)—.
Musikiyi ifratla seven.

Melomani (F)—.
Musikiyi ifratla sevme. Musiki iptilâsı.

Melon (F)—.
Kavun biçiminde şapka.

Memorandon (F)—.
Muhtıra.

Menajer (F)—
Bir güreşci veya boksörün hayatını ve maçlarını ihtimamla tanzim eden şahıs.

Menenjit (F)—.
Beyin zarı iltihabı.

Mengene (İta)—.
Sıkıştıracak alet.

Menhir (F)—.
Eski devirlerden kalmış uzun dikili taş halinde bir anıt.

Menü (F)—.
Yemek listesi.

Merinos (F)—.
Yünü değerli bir cins koyun.

Merkantilizm (F)—.
Aşırı kazanç hırsı.

Nerserize (F)—.
Muhtelif renkte ve parlak bir nevi pamuk ipliği. * Bu iplikle yapılmış corap ve saire .

Mersi (F)—.
Teşekkür ederim.

Merlanus (İta)—
Morina cinsinden bir balık .

Mesaj (F)—.
Haber, tebliğ .

Metabolizma (F)—.
Vücüdün aldğı gıdayi yakması .

Metafizik (F)—.
Hususî bir sezişle olsun, akıl ile elde edilmiş olsun mutlakın yahut ilk prensiplerin bılgisi .

Metafizik, tefekkürün umumî ve teemmüllü bir sistemleştirilmesidir.

Metafora (Y)—.
Geminin bordasındaki dikme .

Metelik (F)—.
On paralık maderî (métallique) para .

Metamorfoz (F)—.
Bir mahlûkun diğer bir mahlûk halıne geçmesi (istihale, tenasuh ,)

Meteor (F) —.
Atmosferde geçen her hadise .

Meteoroloji (F)—.
Fizik ilminin, atmosferde geçen hadiselerden bahseden kısmı.

Meteorolojik (F)—.
Meteorlara (atmosfer hadiselerine) dair .

Meteorolojist (F)—.
Meteorloji ile uğraşan.

Metodik (F)—.
Metodlu.
Metot (F)—.
Bir düşünceler dizisini, bilmediğimiz bir hakikatı meydana koymak, yahut bildiğimiz bir hakikati başkalarına göstermek, isbat etmek için iyi sıralamak, tertip etmek san'atı.
Metodoloji (F)—.
Mantığın, muhtelif ilimlerin hususî metodlarını edüd eden kısmı.
Metraj (F)—.
Metre ile ölçme.
Metrdotel (F)—.
Büyük kazino ve otellerde sofraya bakan adam.
Metro (F)—.
Yer altı treni.
Metro (İta)—. Mètre (F)—.
Uzunluk ölçüsü birimi (vahidi.)
Metrenom (F)—.
Musikide sada ölçüsü ve ses aleti.
Metropol (F)—.
Bir ülkenin en büyük şehri.
Metropolit (F)—.
Bir memleketteki Hıristiyanların ruhanî reisi.
Metropoliten (F)—.
Yer altı treni, metro.
Mezosoprano (İta)—.
Soprano ile kontralto arasında yer alan kadın sesi.
Miço (İs) —
Gemilerde serenlere çıkmak için bulundurulan çocuk, küçük tayfa. * Meyhaneci çırağı.
Midye (Y)—.
Suda yaşıyan kabuklu kücük bir

hayvan. Midye dolMası .
Migren (F)—.
Yarım başağrısı.
Mika (F)—.
Ak maden taşı .
Ukado (J)—.
Japon imparatoru .
Mikrob (F)—.
Gözle görünmiyecek kadar küçük canli varlık .
Mikrobik (F)—.
Mikroba ait .
Mikrobiyoloji(F)—.
Mikroplarla uğraşan ilım.
Mikrofon (F)—.
En hafif sesleri bile alan ve şiddetini artıran alet .
Mikrometre (F)—.
Mikroskopla müşahede edilen küçük şeyleri ölçen alet.
Mikron (F)—.
Metrenin milyonda biri .
Mikrasefal (F)—.
Küçük kafalı .
Mikroskop (F)—.
Mikrobları ve onlar gibi küçük şeyleri gösteren alet .
Mikst (F)—.
Muhtelit .
Miligram (F)—.
Bir giramın binde biri .
Milimetre (F)—.
Metrenin binde biri.
Milis (F)—.
Resmî mecburiyete tabi olmıyarak toplanmış olan asker, millî kuvvet .
Militarizm (F)—
Aekerî idare taraftarlığı .
Milyar (F)—.
Bin milyon .
Milyon (F)—.
Bin tane bin .

Mimoza (F)—.
Güzel çiçekli bir ağaç.

Minimom (L)—.
Matematikte: En küçük; asgarî.

Münüskül (F)—.
Küçük harf.

Minyatür (F)—
Bir şeyin, bir resmin küçük kıt'ası. * İnce ve zarif şey. * Küçük ve tezyini resim.

Minyatürist (F)—.
Minyatür ressamı.

Minyon (F)—.
İnce, Sevimli.

Mis (İ)—.
Evlenmemiş kız, madmazel.

Misket (F)—
Ceniş çaplı eski bir tüfek; misket tanesi. (Mousket.)

Miso (Y)—.
Kadınların giydikleri süslü iç etekliği.

Mister (İ)—.
Efendi, bey.

Mistik (F)—.
Mistisizme ait olan yahut mistisizm yapan.

Mistisizm (F)—.
Psikolojide: Süjenin içinde bulunduğu ruhî hal ki bu halde iken o kendisini allah ile münasebet haline geçmiş, hatta olnunla bir (ayni) olmuş intibıana maliktir. Bu hale vecid denir. * Bilgi nazariyesinde: akıl ve mahsus tecrübeden ziyade his ve muhayyilenin üzerine kurulu olan doktrin.

Misyon (F)—.
Bir şahsa veya bir heyete verilen husu-

sî vazife ve salâhiyet .

Misyoner (F)—.
Hıristiyanl ğı yaymağa çalıçan adam.
* Propagandacı .

Miting (İ)—.
Tolanma .

Mitoloji (F)—.
Efsanelerin elüdü.

Mitralyoz (F)—.
Makinelitüfek ,

Miyop (F)—.
Uzağı görmiyen .

Mizantrop (F)—.
İnsanlardan kaçan.

Mizogamî (F)—.
Evlenmeden nefret .

Mnemotekni (F)—.
Hatıraların zihne çağrılmasını kolaylaştırmak için baş vurulan sun'î usuller .

Mobilya (F)—.
Döşeme.

Moda (F)—.
Takip edilen makbul biçim ve tarz.

Model (F)—.
Örnek, numune.

Modelaj (F)—.
Heykeltıraşların alçıdan pişmiş topraktan, bronzdan veya taştan yapacakları heykellerin; balmumu veya lüleci çamurundan örneklerini (modellerini) yapması.

Modern (F)—.
Asrî, yeni

Modernizm (F)—.
Modern şeyler zevki .

Modist (F)—.
Kadın elbiseleri diken kadın terzi .

Modülasyon (F)—.
Sesin bir perdeden diğer perdeye geç-

mesi; perdeler üzerindeki değişmesi.

Molekül (F)—.
Serbes bir halde bulunabilen bir cismin en küçük parçası

Monad —.
Alman filozofu Layibniç'in felsefe sisteminde: basit, aktif ve bölünemez cevher ki, bütün mevcutlar bundan terekkub ederler.

Monadoloji —.
Alman filozofu Layibniçin monadlardan bahseden nazarîye ve felsefesi.

Monarşi (F)—.
Bir tek şefle idare edilmekte olan bir devletin hükûmeti. Mutlakiyet hükûmeti.

Monarsik (F)—.
Monarşiye ait.

Monarşist (F)—.
Monarşi taraftarı.

Monden (F)—.
Dünya zevklerini tadan, zevk süren kimse.

Monizm (F)—.
Bütün eşyayı bire, birliğe irca edilebilir gibi kabul eden her felsefî sistem.

Monogram (F)—.
Bir ismin ilk harfi, marka.

Monogam(F)—.
Aynı zamanda yalnız bir kadınla evlenen.

Monogami (F)—.
Bir erkeğin ayni zamanda yalnız bir kadınla ve bir krdının yalnızbir erkekle evle nebileceğini ileri süren sistem.

Monokl (F)—.
Tekgözlük,

Monolok (F)—.
Sahnede bir kişi tarafından söylenen gülünc parça.

Monoplan (F)—
Tek satıhlı tayyare.

Monopol (F) |.
Satılan bir maddenin yalnız bir şahıs veya devlete bırakılan satma imtiyazı (manopolize etmsk.) Birmahsulün satışını monopol şekline sokmak. (İnhisar altına almak).

Monotip (F)—.
Matbaa harflerini ayrı ayrı tertip eden.

Monoton (F)—.
Yeknasak.

Monsenyör (F)—.
Büyük papaslara verilen unvan.

Monşer (F)—.
Azizim manasına gelen bir zübbe sözüdür.

Montaj (F)—.
Bir makinenin bütün parçalarını birbirine takarak işliyecek hale getirme, kurma.

Montör(F)—.
Montaj yapan.

Moratoryom (L)—.
Borçların tecili. Borcun ödenmesini başka bir zamana tehir etme.

Mörfin (F)—.
Afyondan çıkarılan ve anestezi için kullanılan bir madde.

Morfinoman (F)—.
Morfin kullanmağa alışmış.

Morfinomani (F)—
Morfin kullanma iptilâsı.

Morfoloji (F)—. Kelimelerin şekillerile tebeddül ve tahavvüllerinin ilmi. * Canlı mahlûkların haricî şekillerini inceliyen ilim.

Morg (F)—. Hüviyeti meçhul cesetlerin konduğu ve teşhir edildiği yer.

Morina (İta)—. Kuzey denizlerinde yaşıyan ve karaciğerinden balıkyağı çıkarılan büyük bir balık.

Mostra (İta)—. örnek, numune. *Vitrine konmuş eşya. * Avlanacak kuşları çağırmak için avcı tarafından gösterilen kuş.

Motamo (F)—. « Kelime bekelime » manasına gelir bir sözdür. Motamo tercüme: kelime, kelime çevirme.

Motosiklet (F)—. Motorlu bisiklet.

Motif (F)—. Tezyin unsuru. * Sebeb.

Motor, motör (F)—. Buhar, benzin, elektrikle çalışarak her hangi bir şeyi işleten makine.

Motris (F)—. Tramvayı çeken motorlu ön araba.

Mozayik (F)—. Rengârenk taşlarla işlenmiş şekil veya resim. (mozaik parke: Süslü, renkli taşlarla döşenmiş cadde.)

Mozole (F)—. Anıt mezar, türbe.

Möble (F)—. Döşenmiş, mobilyalı.

Mujik (R)—.
Rus köylüsü.

Mulaj (F)—.
Kalıba dökme. *Kalıbını alma, kalıbını çıkarma.

Musiki (Y)—.
Müzik.

Muslin (F)—.
İnce ve sertce bir nevi kumaş.

Muşmula (İta)—.
Türkçesi döngel olan bir meyva. (İrisine beşbıyık derler.)

Müze (F)—.
Eski ve kıymetli şeylerin teşhir edildiği yer.

Müzik (F)—.
Musiki.

müz koterapi (F)—.
Musiki ile tedavi.

N

Nakavt (İ)—.
Boksta: bayıltma, yumrukla yere yıkma.

Narsisizm (F)—.
Mitolojiye göre: Eskiden Narsis isimli çok güzel bir delikanlı vardı ve kendi güzelliğine hayran ve aşık olmuştu Narsis suda hayalini seyretmekle eylenir; Genç kızlara hiç bakmazdı. Bir gün suya düşerek

öldü ve nerkis dediğimiz çiçeğe tahavvül etti. Bugün Narsis gibi kendine meftun olmak suretinde görünen ruhî hale narsisizm deniyor.

Nasyonalist (F)—.
Nasyonalizm taraftarı.

Nasyonalizm (F)—.
Millî olan şeylerin üstün tutulması.
*Temeli millî an'aneye dayanmıyan akide ve müesseseleri mahkûm eden siyasî parti.

Natüralizm (F)—.
Estelikte: Tabiatın tam ve doğru olarak taklidedilmesi *Realizm müteradifi.
*Felsefede: Sürnatürelin varlığını inkâr eden doktrin.

Natürel (F)—.
Tabii. Tabiatın nizamına uygun,

Natürmort (F)—.
Çiçek, meyva ve saire gibi cansız şeylerin tablo ve etüdleri.

Nebülöz (F)—.
Küçük, bellibelirsiz yuldızlar yığını.

Negatif (F)—.
Menfi.

Negativizm (F)—.
Menfi ruh hali.

Nevralji (F)—.
Sinir ağrısı, sinir elemi.

Nevrasteni (F)—.
Sinir kuvvetinin zayıflaması. (Ekseriya sürmenajdan ileri gelir).

Nevrastenik (F)—.
Nevrasteniye aiit.

Nevroz (F)—.
Sinir sistemi bozuk-

luklarına bu isim verilir.

Nihilist (F)—.
Nihilizm taraftarı.

Nihilizm (F)—.
Bütün sosyal kaidelerin kökünden yıkılmasını istiyenlerin sistemi.

Nikel (F)—.
Gümüş gibi parlak bir maden.

Nikelaj (F)—.
Bir nikel tabakasile kaplama.

Nirvana (Sanskıritce) —.
Hiçlik; ölümle bütün ıztıraplardan kurtuluş.

Nöel (F)—.
İsanın doğum günü için yapılan bayram.

Noktürn (F)—.
Hazin ve melankolik bir edası olan piyano veya orkestra parçası.

Normal (F)—.
Kaideye uyğun. Her zaman görünen (muttarid).

Nostalji (F)—.
Yurdundan ayrı düşenlerin iç sıkıntısı. (Daüssıla).

Not (F)—.
Bir şeyi hatırlatacak işaret ve yazı: not etmek, not almak. *Birinin gidiş ve çalışmasını inceleme neticesinde verilmiş olan ve orun gidiş ve çalışma kıymetini gösteren rakkam:iyi not almak. *Bir sesin uzunluk (imtidat) derecesini gösteren musiki harfi.

Nòta (F)—.
Bir hükûmetin başka bir hükûmet nezdin-

deki mümessili vasıtasile o hükûmete yaptığı ihbar ve tebliğ. Siyasî bir nota vermek.

Noter (F)—.
Kontratlara mevsukiyet vermek için mukaveleleri tanzim ve idare eden adam.

Novakain (F)—.
Dişçilerin dişi acıtmadan çıkarmak için dişetine şırınga et-

tikleri bir ilâç.

Numara (İ)—.
Bir şeye, ayırt etmek için konan sayı, rakkam.

Nüans (F)—.
İnce fark, farkcık. (Renk, ses ve mana hakkında kullanılır).

Nümerotaj (F)—.
Numaralama.

Nümismatik (F)—.
Eski para ve madalyaları inceleyen ilim.

O

Obje (F)—.
Mevzu.

Objektif (F)—.
Objeye müteallik olan, şuurun dışında bulunan, afakî. *Bitaraf'ça yapılmış bir tetkik ve müşahede-

ye dayanan şey:
Objektif bir tedkik.
*Dürbün ve fotoğraf makinesinin camı, adesesi.

Objektivite (F)—.
Objektif olan şeyin keyfiyeti.
Afakilik; bu kelime enfüsiyet (Sübjektivite) karşılığıdır.

Oligasyon (F)—
Bankacılıkta: Tahvilat, esham.

Obstrüksiyon (F)—.
Müzakere eden bir meclisin karar vermesine mani olmak için sistemli bir surette konmuş engel.

Obüs (F)—.
Dik mermi yolu ile ateş eden ve sahra topu gibi kamyon ve traktörle çekilen top.

Ofis (F)—.
Hususî vazife, memuriyet. * Büro: bir ilânat ofisi işletmek

Ofort (F)—.
Su ile karıştırılmış azot hamızı mahlulü içine madenî levhaları koyarak aşındırmak suretile yapılan bir hâk usulu.

Ofsayt ( )—.
Topun hudud dışına çıkması. (Futbolda,)

Okarina (İta)—.
Pişmiş toprak veya madenden yapılmış küçük, nefesli musiki aleti.

Okaziyon (F)
Fırsat.

Oksijen (F)—.
Havanın tenaffüs edilen kısmını teşkil eden basit cism (müvellidül humuza.)

Oksit (F)—.
Basit bir cismin idrojen ile birleşmesinden hasıl olan mürekkeb.

Oktruva (F)—.
Bazı şeylerden şehre girerken alınan verg ; ayakbastı parası.

Oligarşi (F)—.
İktidar ve idarenin bir kaç kişinin elinde bulunduğu sistemki, bu sistemde millet bu birkaçkişinin menfaati için istismar edilerek idare edilir.

Olimpiyat (F)—.
Eski yunanistanda baş mabud sayılan Jüpiterin şerefine; her dört yılde bir Olimpos dağı cıvarında yapılan oyunlara bu isim veriliyordu. Bugün de dört senede bir enternasyonal bir şekilde yapılan spor şenliklerine bu isim veriliyor.

Omlet (F)—.
Çalkanmış yumurtadan yağda kızartılarak; içine peynir ve saire konarak yapılan bir yemek.

Omnibüs (F)
Biletle yolcu taşıyan bir nevi büyük araba.

Ondülasyon (F)—.
Saçı dalgalı bir şekle koyma.

Ontoloji (F)—,
Felsefede: Metafiziğin, varlığı var olması haysiyetile etüd eden kısmı. Varlığın ilmi.

Opal (F)—.
Kıymetli bir taş.

Opera (İta)—.
Musikili tiyatro. *Bunun gösterildiği tiyatro binası.

Operasyon(F)—.
Cerrahî ameliyat.

Operatör (F)—.
Operasyon yapan doktor.

Operet (F)—.
Şuh ve eğlenceli mevzular üzerine yazılıp bestelenmiş tiyatro.

Oportünist (F)—.
Oportünizm taraftarı.

Oportünizm (F)—.
Siyasî bir sistem ki, bu sisteme bağlı olanlar, en müşkül ahvalde, maksada daha emin olarak ulaşmak için prensiplerin şiddetini azaltmak ve münasip fırsatlardan istifade etmek lâzım geldiğine inanırlar,

Optik —.
Fiziğin ziya ve rüyet kanunlarından bahseden kısmı.

Obtimist (F)—.
Optimizm taraftarı, nikbin.

Optımizm(F)—.
Her şeyi iyi tarafından görme istidadı
* Felsefede: Kâinatta yiliğin fenalığa üstün olduğunu kabul eden doktrin.

Oraj (F)—
Rüzgâr, simşek ve gök gürlemesi ile birlikte olan ve az süren büyük yağmur. Yağmur fırtınası.

Orangutan (F)—.
Bir nevi iri maymun. (Orman adamı manasına gelen bir söz

dür. Malezyalıların dilinden gelmektedir.

Ordinaryüs (L)—. Profesörden daha yüksek bir tedris rütbesi: Ordinaryüs profesör.

Ordino (İta)—. Alacaklıların sonradan emredeceği yere tediye olunmak üzere yazılan emir ve havale. Bir hamule konüşmentosının kumpanya tarafından değiştikten sonra eşyayı gümrükten çıkarmak için verilen havale.

Ordövr (F)—. Çerez, meze. * Bir eserde asıl mevzu ile ilğili olmıyan kısım.

Org (F)— Bir musiki aleti.

Organ (F)—. Uziiv. Aza:Göz;Görme organıdır. * Alet ve vasıta olan, fikir naşiri.

Organik (F)—. Uzvî.

Organizasyon (F)—. Teşkilât.

Organizatör (F)—. Teşkilâtçı.

Orijin (F)—. Menşe, mebde.

Orijinal (F)—. Bir şeyin aslı. * Nevi şahsına mahsus olan.

Orkestra (F)—. Radyo, tiyatro, kazino, sinema ve bar gibi yerlerde çalan alafranga çalgı takımı.

Ortopedi (F)—. Bedenin sui teşekküllerini düzeltme san'ati.

Otarşi(F)—, Ekonomide: Kendi mahsul ve mamulatile geçinip idare etme; kendi kendine yetme; yani kendi yağı ile kavrulma prensibi.

Otel (F)—. Asrî han.

Oto (Y)—. «Kendi kendine» manasına gelen ve fransızca kelimelerin başına konan Yunancadan alınmış bir ön ektir.

Otobiyografi (F)—. Bir kimsenin bizzat yazdığı biyografi.

Otobüs (F)—. Otobüs.

Otodidaksi (F)—. Muallimsiz tahsil. Kendi kendini yetiştirme.

Otodidakt (F)—. Kendi kedisini öğretmensiz yetiştirmiş olan.

Otokar (F)—. Büyük gezi otomobili.

Otoklav (F)—. Papen tenceresi. Operatörün aletlerini ta' kim için tencere. Buğuyu kaçırmıyan sıkı kapalı tencere.

Otokrasi (F)—. Mütlakiyet, mutlak hükûmet.

Otokton (F)—. Bir memleketin yerlisi.

Otomat (F)—. Kendi kendine ve spontane bir surette hareket eden.

Otomatik (F)—, Kendi kendine işliyen.

Otömatizm (F)—. Kendiliğinden hareket etmeklik. Otomatizm, iradî veya teemmüllü faaliyetin zıddıdır.

Otomobil (F)—. Kendiliğinden hareket eden araba.

Otomobilizm (F)—. Otomobil sporu.

Otonomi (F)—. Muhtariyet.

Otoplasti (F)—. Bozulmuş, yahut kopmuş bir uzvun yerine ayni şahsın diğer bir uzvundan bir parça ekleme operasyonu.

Otopomp (F)—. Kendiliğinden işliyen yangın tulumbası.

Otopsi (F)—. Ölümün sebebini anlamak için ceset üzerinde yapılan operasyon. (Fethimeyyit).

Otoray (F)—. Ray üzerinde işliyen otomobil.

Otoritarizm (F)—. Yalnız korkuya dayanan otorite şekli.

Otorite (F)—. Manevî üstünlükten dogan nufuz. (Sulta, Velayet).

Otoriter (F)—. Oteritesini bütün şiddetile kullanan.

Ozon (F)—. Oksijenin elektrikle teksif edilmesi suretile elde edilen bir gaz.

P

Pagod (F)—.
Çin, Japon ve Hind mabedi.

Paket (F)—.
Birlikte bağlanmış veya kâğıda sarılmış eşya destesti: Paket yapmak.

Pakt (F)—.
Muahede.

Palanka (Macarca)—.
Ağaç ve toprakla yapılmış ve hendekle çevrilmiş küçük hisar.

Palanko (İta)—.
Gemilerde ağır yük kaldırmak için halatı birbirinin içinden geçirilmiş çok dilli çifte makara.

Palamar (İta)—.
Gemileri karaya bağlamakta kullanılan kalın halat. Palamar gözü: Geminin başında bulunan palamar geçmeğe mahsus demir bilezikli delik.

Palaska (Macarca)—.
Fişeklik, fişek koymağa mahsus köşele çanta.

Palasturpa (İta)—. Topu temizlemekte kullanılan paçavralı sırık.

Palavra (İta)—. Harp gemisinin top ambarının üstünde ve güvertenin altındaki ikinci katı.

*Yalan, uydurma şey. Palavracı: Atup tutan.

Paleografi (F)—. Eski el yazması eserlerin ve eski eserlerin etüdü.

Palet (F)—. Ressamların boyaları dizerek resim yaparken fırça ile almak için kullandıkları ceviz ağacından yapılmış bir şey.

Palikarya (Y)—. Delikanlı.

Palmet (F)—. Eski devirlerde kullanılmış hurma yaprağı şeklinde tezyinat.

Palto (F)—. Üste giyilen kış elbisesi.

Palyaço (İta)—. Tiyatro ve sirkte güldürücü rol oynıyan oyuncu.

Panayır (Y)—. Bir kaç gün süren büyük pazar.

Pancur (F)—. Pencere önüne konan bir nevi kafes. (Abajurdan bozulmuş bir kelimedir).

Pandantif (F)—. Süs olarak bouyna asılan bir nevi gerdanlık.

Pandispanya (F)—. Şeker, un ve yumurta ile yapılan bildiğimiz pasta. (İspanya ekmeği).

Pandomima (F)—.
Sözsüz, yalnız işaretlerle oynanan tiyatro oyunu.

Panik (F)—.
Sebebsiz ve sarî korku, telâş.

Panjermanizm (F)—.
Alman ırkından olan bütün milletlerin tek bir devlet teşkil etmelerini istiyen sistem.

Pankras (Y)—.
Boksla karışık bir nevi güreş. Bu güreşte güreşçilerin kol kıvırmak, tekme, yumruk vurmak gibi sert hareketlerine müsaade edilmiştir.

Pankreas (F)—.
Bağırsağa yapışkan bir su döken bir bez (özden).

Panorama (F)—.
Umumî manzara.

Pansiyon (F)—.
Yemek de yemek şartile oturulan ev.
*Yemek ve oturmak için verilen ücret.

Pansiyoner (F)—.
Bir aile yanında, yemek de yemek şartile kiracı olan kimse.

Pansıman (F)—.
Yarayı yıkama.

Panteizm (F)—.
Her şeyi yalnız tanrıdan değil ayni zamanda tanrıda addeden felsefe sistemi. Panteizme göre kâinatla allah birdir.

Pantolon (F)—.
Ceketin alt kısmı.

Pantograf (F)—.
Bir resmi hendisî surette büyütmek veya küçültmek için kullanılan bir nevi

kollu cedvel.

Pantufla (F)—.
Yün terlik.

Papa (İta)—.
Katolik hıristiyanların en büyük ruhanî reisi. (İsanın vekili sayılır ve Romada oturur).

Papağan (İta)—.
Konuşma taklidi yapan maruf kuş. (aslı papagallodur).

Papas (F)—.
Ayakları silmek için kapı önüne konan kilim ve saire, (aslı, paillasse'dir).

Papaz (Y)—.
Rumların rahibi.
*Papaz yanisi; zeytin yağlı ve sovanlı bir nevi yemek.

Papirüs (F)—.
Nil nehri sahillerinde yetişir bir ot. Papirüsün geniş yaprakla-

rını eski mısırlılar kâğıt yerine kullanırlardı.

Papyebüvar (F)—.
Mürekkebi içen kâğıt. Kurutma kâğıdı.

Parabol (F)—.
Matematikte :
Kat'ı mükâfi.

Parabolik (F)—.
Parabola ait.

Paradi (F)—.
Tiyatronun en üsteki en ucuz yeri.

Paradoks (F)—.
Umumun fikrine aykırı fikir.

Paraf (F)—.
İmzanın sonuna çekilen çizgi, küçük imza. * Parafe etmek: İmza koymak.

Paragraf (F)—.
Yazıda bend başına konan şu işaret: §.
* Fıkra, bend .

Parakete (İta)—.
Geminin sür'atini tayine yarıyan bir alet.
* Parakete oltası .
Bir kaç iğneli uzun olta .

Paralel (F)—.
Müvazî .

Paralizi (F)—.
İnme, felc .

Paraşüt (F)—.
Uçaktan atlamalarda kullanılan bir alet .

Paratoner (F)—.
Yıldırımdan koruyan cihaz. (Siperi saika).

Paravana (F)—.
Kapının dışına veya içine konan katlanır, taşınır çerçeve halinde perde· Renkli kâğıt veya kumaşlardan yapılır. (Aslı: paravan, dır) .

Parazit (F)—.
Başkasının yanında geçinmekte olan, yahut başkasının zararına yaşıyan mahlûk. (Tufeylî). * Radyoda; neşredilen aslî mevceye arız olan talî bir mevce .

Parazitoloji (F)—.
Parazitelerin etüdünü yapan ilim.

Pardesü (F)—.
Mevsimlik ince palto.

Pardon (F)—.
«Afediniz» manâsına kullanılan bir söz .

Park (F)—.
Umumî şehir bahçesi.

Parke (F)—.
Ufak parçalardan yapılmış döşeme veya yol (bu parçalar tahta veya taş olabilir).

Parlâmento (İta)—.
Konuşma, müzakere etme yeri, meb'uslar meclisi .

Parola (F)—.
Askerlerin birbirle-

rini tanımak için aralarında kararlaştırdıkları bir söz. (Türkçesinin «oran yasa» olduğunu Ş. Sami bey söylüyor) .

Paroldonor (F)—.
Namusum üzerine söz veririm manâsına gelen bir tabirdir.

Parsel (F)—.
Kadastroda : Parça, ada.

Parşömen (F)—.
Temizlenmiş, düzeltilmiş keçi derisidir. Bunun üzerine yazı yazılırve resim yapılır.

Partenojenez (F)—.
Dişilik hücresinin, erkeklik hücresinin müdahalesi olmaksızın yeni döller hasıl etmesi şeklindeki çoğalması .

Parti (F —.
Kısım. * Fırka .

Partizan (F)—.
Bir tarafı tutan, taraftar .

Partöner (F)—.
Bir oyunda kendisi ile birleşilmiş olan bir şahıs .

Pasaj (F)—.
Bir taraftan diğer bir tarafına geçilen üstü örtülü çarşı, geçid. * Kitabda : Bahis .

Pasaparola (F)—.
Bir kıt'aya verilen ve ağızdan ağıza bütün askerlere yayılan emir .

Pasaport (F)—.
Yabancı memleketlere gidenlere verilen yol tezkeresi

Pasif (F)—.
Nünfeil. Faalin (ak-

tifin) zıddı .

Paskalye (Y)—.
Hiristiyanlarin bayramı. (İsanın göğe çıktığı gün yapılır). Küçük paskalye: İsanın doğduğu gün yapılır. Paskalye yumurtası: Kırmızı yumurta .

Paso (İta)—.
Bir kimsenin, ücret vermekten istisna edildiğine dair elinde bulunan tasdikli kâğıt .

Pastav (Macarca)—.
Ucu yaldızlı çuha topu. Pastavla pazarlık = toptan pazarlık .

Pastel (F)—.
Pülverize edilmiş boyalarla yapılmış kalem . * Pastel kalemle yapılmış resim.

Pastiş (F)—.
Meşhur bir ressamın tarzını taklit etmek suretile yapılmış resim .

Pastoral (F)—.
Mevzuunu kırlardan ve çobanların hayatından alan şiir ve resim.

Pat (F)—.
Macun, hamur : Diş patı .

Paten (F)—.
Buz ustünde kaymak için ayakkabılara takılan ağaç veya madenden yapılmış parça.

Patente (İta)—.
Esnafa, muayyen olan vergiyi vermeleri için verilen tezkere. * icat edilen şey için veya inhisar suretile yapılacak bir iş için veri-

len imtiyez . * Tabiiyet tezkeresi: Fransız patentesi almış . * Gemilere, hareket ettikleri memleketin sağlık durumu hakkında verilen tezkere Temiz patente : Hastalık olmadığına dair sağlık patentesi. Bulaşık patente : Hastalık olduğunu gösterir patente .

Patinaj (F)—.
Kayma .

Patiska (F)—.
İnce ve düzgün bez. (Aslı: Batistedir.)

Patoloji (F)—.
Hastalıkların sebeb ve arazlarının ilmi.

Patolojik (F)—.
Patolojiye ait .

Patrik (Y)—.
Rum ve Ermeni kiliselerinin büyük ruhanî reislerine verilen bir unvan.

Patron (F)—.
Bir ticaret veya sanat kurumunun başı, sahibi. * Model, bilhassa elbise modeli.

Paviyon (F)—.
Asıl binadan ayrı, tekbaşına olan küçük bina. * Sergi evi .

Paydos (Y)—.
Tatil, istirahat .

Pazen (F)—
Tüylü veya tüysüz yumuşakça bez veya basma . (Aslı: Bazendir .)

Peçeta (İs)—.
Tahminin beş kuraş kıymetinde İspanyol parası .

Peçete (İta)—.
Yemek havlusı .

Pedagok (F)—.
Pedagoji ile uğraşan .

Pedagoji (F)—.
Terbiye nazariyesi. Terbiyenin kaidevî ilmi .

Pedal (F)—.
Ayakla kullanılan manivela. * Bisiklette ayakla basılan yer. * Piyano çalarken ayakla basılan yer .

Pedikür (F)—.
Ayak tırnaklarını kesip cilâlama .

Pedlbot (F)—.
Spor için kullanılan dar ve uzun bir nevi sandal .

Pelerin (F)—.
Omuzlardan aşağı dökülen bir nevi elbise (harmani .)

Pelikan (F)—.
Geniş gagalı bir kuş. Kaşıkcı kuşu.

Pedikül (F)—.
Fotografcılıkta kullanılan ince jelatin yaprak. * Üzüm tanesinin kabuğu .

Pedoloji (F)—.
Çocuğun fiziyolojik ve psikolojik bakımdan ilmi .

Pedotekni (F)—.
Çocuklara ait biyolojik, psikolojik ve sosyal vak aların bilgi sinin neticesi, muhassalası alan pratik tatbikatın mecmuu .

Penaltı (İ)—.
Ceza. Futbolda: topun bir favul neticesinde muhasım bir oyuncu tarafından yalnız kalecinin müdafaa ettiği kaleye on iki adımdan çekilmesi .

Pens (F)—.
Muhtelif nevileri olan küçük kıskaç. .

Penyuvar (F)—.
Kadınların taranırken

omuzlarına koydukları bir nevi örtü. * Kadınların elbisesiz iken giydikleri süssüz bir rob .

Pepsin (F)—.
Hayvanların ödünde bulunan sindirici (hazım ettirici) bir madde .

Periskop (F)— .
Denizaltı gemilerinde, suyun üstünde kalan ve dışarıyı göstermeğe yarıyan alet .

Peritonit (F)—.
Karnın içini örten zarın iltihabı .

Peron (F)—.
Çıkma merdiveni, binek merdiveni .

Personel (F)—.
Bir dairenin memurlarının mecmuu.

Perspektiv (F)—.
Eşyayı göründüğü gibi tersim etmek san'atı. (Manazır).

Peruka (F)—.
İğreti saç.

Perükâr (F)—.
Berber. (Perukacı).

Pesimist (F)—.
Bedbin.

Petrol. (F)—.
Gaz yağı.

Pesimizm (F)—.
Her şeyin fena tarafını görmek istidadı. Felsefede; kâinatta fenalığın, iyiliğe üstün olduğunu kabûl eden doktrin.

Peyzaj (F)—.
Manzara. *Kır manzarası gösteren resim.

Piçikato (İta)—.
Yayla çalacak yerde çimdikle, parmakla çalma. (Müzik terimi).

Pijama (F)—.
Erkek için hafif ev

elbisesi: (Şimdi kadınlar da giyiyorlar. (asıl Hindistanda erkek ve kadınların giydikleri hafif ve ince bir pantolon).

Pike (F)—.
Kabarma benekli ve pamuklu kumaş.

Piknik (İ)—.
Müşterek masrafla yapılan z yafet, erfane. (Arifane).

Pilot (F)—.
Uçağı süren.

Pipo (F)—.
Kısa saplı tütün çubuğu .

Pingpong (İ)—.
Masa tenisi .

Piramit (F)—.
Ehram .

Pirzola (İta)—.
Külbasdı .

Piskopos (Y)—.
Baş papas, metropolit'

Pissin (F)—.
Her mevsimde yüzmek için yapılmış büyük havuz (Üstü kapalıları da vardır .)

pist (F)—.
Atların ve koşucuların koştuğu yarış alanı .

Piston (F)—.
Makine ve tulumbalarda, bir silindir içinde ileri geri hareket eden ve makineyi işleten demir kol .

Pištov (İta)—.
Tabanca .

Pitoresk (F)—.
Rengi ve tesiri itibarile bir san'at eserine layık olacak derecede güzel olan manzara .

Piyanissimo (İta)—.
Çok yavaş (musiki

terini .)

Piyanist (F)—.
Piyano çalan .

Piyanko (İta)—.
Talih oyunu .

Piyano (İtâ)—.
Bilinen musiki aleti. * Yavaşca çalınacağını bildiren ve nota üzarinde bulunan bir işaret .

Piyasa (İta)—.
Gezinme yeri. *Gezme: piyasa etmek . * Çarşı fıatı: piyasası yüksek .

Piyes (F)—
Tiyatro kitabi .

Pırlanta (F)—.
Çok fasetalı parlak elmas.

Plâçka (Arnavutca —.
Çapul, yağma.

Plaj (F)—.
Kumluk. kıyı.

Plâk (F)—.
Gramofon diski.

Plâka (F)—.
Fizikte: safiha. *Otomobillere, sokaklara ve dükkânlara aslan isim ve numara yazılı levha.

Plân (F)—.
Yapılacak bir şeyin kâğıt üzerindeki şekli. *Tedbir, tasavvur.

Plançete (F)—.
Mesaha tahtası.

Plânör (F)—.
Motorsuz uçak.

Plânya (F)—.
Uzun marangoz rendesi.

Plâstran (F)—.
Bir nevi boyun bağı. *Eskrimde göğüse konan meşin göğüslük.

Plâsiye (F)—.
Tüccar mallarını

yerli yerine koyan adam.

Plâstik (F)—.
Balmumu gibi yumuşak (acinî). Plâstik san'atler:
Lüleci çamuru, balmumu ve alçı gibi yumuşak maddelerle müeessem şekiller yapma san'atlerine denir.

Platform (F)—
Heykelin konduğu yer, kaide.

Platin (F)—.
Kıymetli bir maden.

Planşet (F)—.
Harita altına konan tahta.

Plâtonik (F)—.
Eflatunun felsefî sistemine ait. *Tamamile ideal olan.

Plebissit (L)—.
Milletin, halkın evet veya hayır ile cevap vermesi lâzım gelen bir mesele de reyinin alınması.

Pli (F)—.
Elbisede: Kıvrım. plikaşe: gizli kıvrım.

Plise (F)—.
Katlıyarak yapılan el işi.

Plonjon (F)—.
Futbolda: Kalecinin topun üzerine dalar gibi, atılışı.

Plutokrası (F)—.
Otoritenin zenğinlere ait bulunduğu rejim. Zenğinler hükûmeti.

Plutokrat (F)—.
Servetile kudretli olan adam.

Plutokratik (F)—.
Plutokrasiye ait.

Podüsüet (F)—.
Eldiven ve saire yapılan yumuşak bir deri.

Polemik (F)—.
Kalemle münakaşa.

Poker (İ)—.
Amerikadan gelmiş bir nevi iskambil oyunu.

Poliçe (İta)—.
Çek.

Poligam (F)—.
Birkaç karısı olan adam.

Poligami (F)—.
Bir erkeğin aynı zamanda bir çok kadın ile evli bulunması hali.

Poligon (F)—.
Mudalla. * Top ve tüfeği tecrübe etmeğe mahsus yer.

Polip (F)—.
Çok ayaklı bir nevi nebatî deniz hayvanı

Polis (F)—.
Şehrin asayiş işlerine bakan memurların heyeti: Polis komseri, polis teşkilâtı. Polis neferi.

Politika (F)—.
Siyaset. * Yüze gülme, yaltaklanma: Politikacı.

Polka (R)—.
Bir nevi dans.

Polo (İ)—.
Atla oynanan bir top oyunu.

Pomata (F)—.
Saça sürülen yağlı macun.

Pompa (F)—.
Top ve tekerlek lâstiği şişirmeğe mahsus alet.

Ponksiyon —.
İrin veya su toplamış bir uzvü, cerrahî bir operasyon ile boşaltma.

Popüler (F(—.
Halk ile ilgili (enamî.) Popülarize etmek: Halka mal etmek.

Porfir (P,—.
Kırmızı veya yeşil renkte ve benekli çok sert bir nevi mermer.

Porselen (F)—.
Kaolinden yapılan sert, beyaz ve yarım şeffaf bir nevi çömlek hamuru.

Porsiyon (F)—.
Bir tabak yemek.

Portatif (F)—.
Taşınması kolay.

Pörtföy (F)—.
Kâğıt veya para koymağa mahsus çanta.

Portmanto (F)—.
Manto askısı.

Portmen (F)—.
El çantası.

Portre (F)—.
İnsan resmi.

Posta (İta)—.
Vapur, tren, otomobil ve tayyare ile muayyen günlerde getirilen mektup ve saire.

Poşad (F)—.
Serbes ve çabuk olarak ve bir kaç kuvvetli çizgi veya bir kaç fırça dokunmasile yapılan resim

Potin (F)—.
Bir nevi ayakkabı (aslı: botindir.)

Poyraz (Y)—.
Kuzey rüzgârı. Ağzını poyraza açmak: Beklemek fakat bir şey kazanamamak.

Poz (F)—.
Resmi yapılan ve fotoğrafı çıkarılan kimsenin aldığı vaziyet. * Fotoğrafı çıkarılan bir şeyin önünde objektifin açık kaldığı müddet.

Pozitif (F)—.
Tecrübî vakıalara

dayanan: Pozitif ilim. * Eşyanın realitesine bağlanan: Pozitif zekâ

Pratik (F)—.
Bir ilim ve san'atın ameliyat ve tatbikat kısmı. * Amelî, tatbikî. [Birinci manasıle ısim; ikinci manasile sıfattır.]

Pratika (İta)—.
Gemilere karantinadan verilen tezkere. Gemi gittigi yerde pratika göstermdikce yolcu çıkarmaz ve alamaz.

Pratisiyen (F)—.
Bir ilim ve san'atin pratik. tarafını iyi bilen kimse, tatbi katçı.

Prelüd (F)—.
Peşrev (müsikide.)

Prensip (F)—.
Başlangıç nakkası (Mebde) .
*İlk sebeb, temel, kaynak. * Rey, görüş tarzı: prensibine sadık kalmak.
Kanun : Arşimet prensibi

Prevantoryom (F)—.
Hastalara ve hastalığa müsteit olanlara itina ile bakılan sağlık evi.

Prezante (F)—.
Prezante etmek: takdim etmek.

Prezervatif (F)—.
Koruyucu. *Erkeklerin kadından hastalık almamak için kullandıkları ince lâstikten yapılmış bir kılıf.

Prim (F)—.
Sigorta ücretî. *teşvik mükâfatı. * tahvil ve aksiyonların asıl fiatı ile piyasa fiatı arasındaki fazlalık.

Primadona (İta)—.
Operada birinci aktris.

Priz (F)—.
Elektrik kuvvetini istenen tarzda kullanmak için tertibat.

Problem (F)—.
İzahı güç olan şey, derin mesele.

Profesör (F)—.
Yüksek okul mullimi.

Profesyonel (F)—.
Bir işi meslek edinmiş olan şahıs.

Profil (F)—.
Yüzün yandan alınmış resmi. * Yüzün yandan görünüşü.

Program (F)—.
Yapılacak bir şeyi gösteren plân ve cedvel.

Proje (F)—.
Tasavvur, tertip, plân, lâyika.

Projeksiyon (F)—.
Bir hayali ve şekli ziya vasıtasile perdeye aksettirme.

Projektör (F)—.
Kesif bir ziya hüzmesini aksettirmeğe yarayan alet, ışıldak.

Proletarya (F)—.
Proleterler sınıfı.

Proleter (F)—.
(Eski zamanlarda) yalnız çocuk yapması bakımından faydalı sayılan fakır adam. (Bu gün:) Günlük çalışmasıyle yaşayan, başka geliri olmıyan adam.

Propagaada (F)—. Bir fikir ve akideyi yaymak için yapılan telkin ve her türlü teşebbüs.

Prosesüs (F)—. Muayyen neticelere müncer olan hadise ve vakıalar silsilesi.

Prospektüs (F)—. Bir eserin, bir kurumun ve bir işin pilânını veren eser, program.

Protesto (İta)—. Aleyhte verilmiş bir kararı redetme, kabul etmediğini bildirme

Prototol (F)—. Siyasi bir müzakerenin zabıtnamesi. * Sîyasî hususlarda, resmi kabullerde mer'î olan usul ve merasim.

Protoplazma (F)—. Canlı hücrenin vücudünü teşkil eden cevher.

Prova (F)—. Deneme. * geminin baş tarafı. * Matbaalarda: Tashih için hazırlanmış kolonlar.

Psikanaliz (F)—. Hastanın zihnî veya bedenî bozukluklarını doğuraın ruhî komplekslerini meydana çıkarma ve meş'ur kılmak suretile onu tedavi etmek için (noksan fiiller) denen dil ve kalem yanlışlarını spontane konuşmalarını, ruyalarını tefsir ve izah etmek- ten ibaret bir kılinik psikoloji metodu.

Psikoloji (F)—. Ruhî hayatın pozitif ilmi.

Pudra (F)—.
Kadınların yüzlerine sürdükleri beyaz veya pembe toz.

Punç (İ)—.
Konyak ile çayı karıştırarak yapılmış ısıtıcı içki.

Punto (İta)—.
Matbaacılıkta: Harflerin boyunu gösteren ölçü. Sekiz puntoluk, on puntoluk harf.

Pupa (İta)—.
Geminin arkası, kıçı. * Gemiye arkadan gelen rüzgâr: Gemi pupa yelken gidiyor.

Pusula (İta)—.
İğnesi daima kuzey kutbuna dönen ve ciheti tayine yarayan bir alet. Pusulayı şaşırmak: Ne yapacağını bilmemek.

Putrel (F)—.
Demir direk, demir çubuk.

Püerikültür (F)—.
Çocuk bakımı san'atı.

Pülverizatör (F)—.
Suyu, lavantayı ve temizleyici ilâçlı suyu gayet küçük damlalar halinde saçmağa mahsus bir alet.

R

Radikal (F)—.
Radikalizm taraftarı (cezri.)

Radikalizm (F)—.
Islahat ve icraatta, kökten, yani temelden yürümek istiyenlerin siyaseti ve doktrin.

Radiyatör (F)—.
Binaları ısıtmak ve motorları soğutmak için kullanılan bir alet.

Radyo (F)—.
Telsiz telefon ve telsiz telgraf cihazi.

Radyo aktivite (F)—
Uranyom, radyom gibi bazı cisimlerin malik oldukları bir hassa. Bu cisimler bilhassa radyom, fizik ve fizyolojik. tesirleri olan bir şua neşrederler Bu şua fotoğraf camını hatta, cam kapalı bir kutu içinde de olsa karartır. İşte radyomun yaptığı bu tesir, onda bulunan radyoaktivite hassasındandır.

Radyografi (F)—.
Rontken şuaaı ile fotoğraf alma. * Bu suretle alınmış fotoğ-

raf. (Radyagrafi iç azamızın, kemiklerimizin vaziyetini göstermeğe yarar.

Radyógram (F)—. Telsiz telgrafla gönderilen haber.

Radyom (L)—. Radyo aktivitesi fazla olan bir cisim (Madam Küri tarafından bulunmuştur.)

Radyoterapi (F)—. Rontken ile tedavi usulü.

Raket (F)—. Tenis oyununda topa vurmağa mahsus alet.

Rampa (F)—. Bir yolun meyilli, dik kısmı. * İki geminin biribirine yanaşması

Randevu (F)—. İki kişinin ayni saatde buluşmak için sözleşmesi.

Randıman (F)—. Bir şeyin meydana getirdiği mahsul, irad, verim

Ransenyöman(F)—. Birşey hakkında yapılan aydınlatma ve aydınlanma (istihbarat)

Rapor (F)—. İncelenen bir mevzu hakkında verilen yazı. * Bir doktorun, bir hastanın sağlık durumu hakkında yazdığı yazı.

Raportör (F)—. Bir işi incelemeğe ve bir rapor tanzimine memur kimse.

Raportaj (F)—. Raportörün yaptığı iş. * Bir gazete muhabirinin herhangi bir mevzuu inceliyerek gezetesine bildirmesi.

Rasyonel (F)—.
Aklî. Talili istidlal üzerine kurulmuş olan ve tecrübeden hiç bir şey almıyan şey.

Rasyonalizm (F)—.
Nazarî nizamda, aklın hâkim otoritesini tasdik eden ve hissin müdahalesini veya an'aneyi kabul etmiyen doktrin. Rasyonalizm, hakikate yalnız zekâ ile gidilir der.

Raşitik (F)—.
Kemik hastalığına tutulmuş.

Raşitizm (F)—.
Kemik hastalığı.

Ravund (İ)—.
Boskta oyun devresi.

Ray (F)—.
Şimendifer ve tramvayların üzerinden gittikleri demir.

Reaksiyon (F)—.
Canlı bir varlığın bir tenbihe cevabı. (Aksülamel).

Realite (F)—.
Hakikî varlık, reel şey.

Realizm (F)—.
Estetikte: San'atin gayesini, reeli sahih olarak tekrar meydana getirme ve tabiatı taklit etme olarak kabul edenlerin sistemi.
*Felsefede: Bilgimizin, tefekkürden müstekil bir mevcudiyete malik olan hakikî realiteleri, eşyayı yakaladığı ve bilhassa haricî alemin reel surette mevcud olduğunu kabul eden doktrinlerin müşterek adı.

Reçete (F)=.
İlâç pusulası.

Reçine (İta)—.
Çam gibi bazı ağaçların verdikleri sakız.

Reel (F)—.
Hakikî surette mevcut olan. Bir mantıkcı: (Reel bilinmiş olmaksızın bile var olan şeydir) diyor.

Referandom (L)—.
Bir kanun projesi hakkında yurddaşların doğrudan doğruya fikirlerinin alınması.

Referans (F)—.
İnha ve tavsiye.

Reform (F)—.
Islah, düzeltme.

Refüze etmek (F)—.
Redetmek. kabul etmemek.

Reji (F)—.
Tütün ve saire gibi bazı mahsülleri inhisarı altına alan şirket ve idare.

Rejim (F)—.
Bir şeyin idare ve kullanılışında takip edilen usul. *Bir devletin hükûmet şekli ve tarzı.

Rejisör (F)—.
Tiyatroda sahneyi idare eden.

Reklâm (F)—.
Bir şeyi tanıtmak için yapılan her türlü faaliyet.

Rekor (F)—.
Bir sporda en üstün derece. Rekor kırmak: Rekor derecesini aşmak.

Rektör (F)—.
Bir üniversite veya yüksek okulun müdürü.

Rekolta (F)—.
Mahsul.

Repertuar (F)—.
Bir tiyatronun oynıyacağı piyeslerin adlarını bildiren liste.

Retuş (F)—.
Bir resmin veya bir işin kusurlarını düzeltme.

Revanş (F)—.
İntikam maçı. İntikam için oynanan ikinci oyun.

Reverans (F)—.
Birinin önünde hürmetle eğilerek verilen selâm.

Revü (F)—.
Dergi (mecmua).
*Umumî bir yerde gösterilen varyete oyunu.

Ring (İ)—.
Boks ve güreş yeri.

Riske etmek (F)—.
Tehlikeye koymak. (Sermaye hakkında kullanılır).

Ritm (F)—.
Ölçü, vezin, tempo.

Ritmik (F)—.
Ritme ait. Ölçülü, vezinli.

Robdöşambr (F)—.
Erkek ve kadınların oda içinde giydikleri bir elbise.

Roket (F)—.
Tahlisiye heyetlerinde ip atmak için kullanılan bir nevi fişek. *Muharebe roketi: Muharebede kullanılan bir işaret fişeği.

Rol (F)—.
Bir oyunda aktörün yapacağı vazife.
*İş, vazife.

Rom (İ)—.
Şeker kamışı ve çavdardan çekilen bir nevi rakı.

Romans (F)—.
Küçük, dokunaklı

aşk hikâyesi. *Mevzuu aşk olan şarkı.

Romantik (F)—.
Romanlara yakışacak bir tarzda olan, hayalî. *Romantizmi iltizam eden: Romantik edebiyat.

Romantizm (F)—.
On dokuzuncu asrın başlarında yaşıyan ve klasik müelliflerin stil kaidelerini aşan muharrirlerin sistem ve ekolü.

Romatizma (F)—.
Bedenin oynak yerlerinde, adalelere arız olan bir ağrı.

Rond (F)—.
El ele tutunarak ve halka teşkil ederek söylenen danslı şarkı.

Rotatif (F)—.
Çok sür'atli işliyen bir nevi tabı makinesi.

Rozbif (İ)—.
Külbastı.

Rozet (F)—.
Yakaya takılan küçük gül şeklinde kordelâ ve nişan.

Römork (F)—.
Tramvayın motris tarafından çekilen arka arabası.

Römorkör (F)—.
Gemi çeken vapur.

Rötar (F)—.
Gecikme

Röver (F)—.
Palto ve diğer elbiselerin dışarıya çevrilen yakası.

Rulet (F)—.
Kumarhanelerde oynanan bir nevi kumar oyunu.

Rüstik (F)—.
Kıra ait

S

Salça (İta)—.
Domatesten yapılan yemek terbiyesi.

Salta (F)—.
Köpeğin arka ayakları üzerinde ayağa kalkması. Salta durmak.

Sanatoryom (L)—.
Veremlilerin tedavisine mahsus güzel yerlerde yapılmış hastane.

Sandüviç (İ)—.
Arasında bir dilim jambon bulunan yağlı ekmek.

Sansür (F)—.
Tetkik, kontrol.

Santim (F)—.
Frankın yüzde biri.
* Metrenin yüzde biri.

Sardalye (İta)—.
Fıçı veya kutu içinde istif edilerek muhafaza olunan küçük balıklar.

Sardunya (İta)—.
Güzel bir çiçek. (İtalyanın Sardunya adasından geldiğinden bu adı almıştır. Fulya kelimesine de

bakınız. ! .)

Satir (F)—.
İğneliyen, alaylı söz ve yazı (hiciv)

Satirik (F)—.
Satir yapan. Alaycı, iğneleyici.

Sedye (İta)—.
Hasta ve yaralı taşımağa mahsus alet.

Sekreter (F)—.
Kâtip.

Seksapel (İ)—.
Cinsî cazibe.

Selfgavırment (İ)—.
Kendi kendini idare.

Sembol (F)—.
Rumuz, işaret. *Şekil, örnek.

Sembolizm (F)—.
On dokuzuncu asrın sonlarında doğmuş olan edebî bir hareket .Sembolizm, parnasiyenlerin sanatına reaksiyon yapmış ve ruhumuzla eşya arasındaki gizli alakayı ifadeye çalışmıştır.

Sempati (F)—.
İnsanlar n biribirine karşı duydukları sevgi, meyil. Sempatik: Sevimli.

Senaryo (F)—.
Bir filme mevzu olan eser.

Sindika (F)—.
Bir heyetin menfaatlerini korumak için bu heyetten seçilmiş olan bir aza. * İflâs işlerinin tasfiyesi için tayin edilmiş vekil.

Sindikalizm (F)—.
Sindika prensibi üzerine kurulmuş siyasî nazariye.

Senfoni (F)—.
Konser aletleri ile çalınmak üzere bestelenmiş musiki parçası.

Sentelik (F)—.
Terkibî.
Sentez (F)—.
Terkib.
Septik (F)—.
Septisizm taraftarı.
Septisizm(F)—.
İnsanın yakîn ile hiç bir hakikate eremiyeceğini kabul eden, şüpheye ve hükmün talikine müncer olan doktrin.
Seremòni (F)—.
Merasim, teşrifat, alay. * Fazla merasim, teklif. * dinî âyin.
Seri (F)—.
Sıra, dizi, tertip. * Külliyat.
Serom (F)—.
Bir hastalığı aşılanan hayvanın kanından alınan ve o hastalığı tedavi için hastanın vücüdüne şırınga edilen sulu madde.
Serpantin (F)—.
Balolarda atılan ince uzun kâğıt.
Servis (F)—.
İş, hizmet, vazife, nöbet.
Sertifika (F)—.
Şahadetname.
Sifon (F)—.
Bir kabı devirmeksizin içindeki mayii başka bir kaba nakletmekte kullanılan bir boru.
Sigara (İs)—.
Sigara.
Sigorta (İta)—.
Mal ve canın, yangın ve ölüme karşı muayyen bir ücret karşılığı olarak tazminat altına alınması. Sigorta etmek. Sigorta olmak.

Siklâmen (F)—.
Kırmızı, erguvanî bir rengi olan ve muhtelif renkte bir çok nevileri bulunan bir çiçek.

Siklon (F)—.
Deniz kasırgası, hortum.

Silindir. (F)—.
Üstüvane. *Yolları düzeltmekte kullanılan ağır taş veya ağır araba.

Silindiraj (F)—.
Bir şosanin silindirle basdırılması, düzeltilmesi.

Silo (İs)—.
Hububat ve sebzelerin muhafaze edilmesi için yapılmış yer altı deposu.

Siluet (F)—.
Profilden ve gölge halinde olan resim.

Sinema (F)—.
«Sinematoğraf„ sözünün kısaltılmış şekli. Sinema makinesi. Sinema salonu.

Sinik (F)—.
Sinizm felsefesine mensup.

Sinizm (F)—.
Sinoplu Diyojenin ekolü ve doktrini.
Bu ekolün mensupları bütün sosyal kıymetleri istihfaf ederler.

Sinoloji (F)—.
Çinlilerin dilini, tarihini, âdet ve kurumlarını inceliyen ilim.

Sinyal (F)—.
İşaret.

Sirk (F)—.
Eski romalılarda oyun yeri. *Cambaz hane.

Sirküler (F)—.
Elden ele geçen ve okunan veya ayni şekilde yazılan ve bir çok şahıslara birden gönderilen mektup ve tamim.

Siroz (F)—.
Atamızı bizden ayıran hain karaciğer hastalığı.

Sistem (F)—.
Usul, tertip. *Mezhep, meslek.

Sistematik (F)—.
Usul ve sistem altında; metodlu.

Site (F)—.
Şehir, belde (Medine).

Sivil (F)—.
Askerî olmıyan. Sivil giymek, *Sivil polis: resmî elbisesini çıkarmış; kıyafetini değiştirmiş gizli polis.

Siyatik (F)—.
Kası ve sinirlere arız olan bir nevi ağrı.

Skandal (F)—.
Rezalet.

Skolastik (F)—.
Orta çağ felsefesine bağlı olan. *Aşağılatıcı bir manâ ile: Şekle ve kelimeye bağlı ve anane kadroları içinde donmuş kalmış olan.

Smoking (İ)—.
Yarı resmî ziyafetlerde giyilen önü açık bir elbise.

Snobizm (F)—.
Rağbette olan her şeye karşı yapma bir hayranlık gösteren «Snob» ların hali.

Soda (F)—.
Çamaşırda ve sabun

yapmakta kullanılan bir madde.

Solfej (F)—.
Bir mŭzik parçasını yalnız not isimlerini telɛffuz ederek taganni etme.

Solist (F)—.
Solo yapan.

Solo (F)—.
Bir kişi tarafından söylenen veya çalınan parça.

Sonat (F)=.
Üç, dört muhtelif parçadan mürekkep musiki eseri.

Sonda (F)—.
Bir şeyin içine sokularak muayene etmede kullanılan alet.

Sondaj (F)—.
Suyun derinliğini ölçme.

Soprano (İta)—.
İnce, kadın sesi.

*Bu sese malik olan.

Sosyalizm (F)—.
Servetin, istihsal vasıtalarının ve istihlâk edilecek şeylerin cemaatın müşterek tasarrufuna bırakılmasını isteyenlerin doktrini.

Sosyete (F)—.
Cemiyet.
*Şirket.

Sosyolog (F)—.
Sosyoloji alimi.

Sosyoloji (F)—.
Sosyal hayatın ve onun kanunlarının müsbet ilmi. Sosyolojik: Sosyolojiye ait.

Sömestr (F)—.
Altı aylık müddet.
Sömestr tatili: Sömestr sonunda verilen izin.

Spekülâsyon (F)—. Nazarî. (Muakalevî) düşünce *İhtikâr,

Spiker (İ)—. Radyoda tebliğ yapan memur.

Spiritüalizm (F)—. Ruhun madde ve bedenden ayrı bir esasî realite teşkil ettiğini kabul eden doktrin.

Spor (İ)—. Beden ve ruh terbiyesi maksadile yapılan her türlü jimnastikler ve oyunlar.

Stadyom (F)—. Spor yeri.

Staj (F)—. Tecrübe devri.

Stajiyer (F)—. Staj yapan.

Standar (İ)—. Tip, model.

Standardizasyon : endüstri tekniğinde yapı malzemelerinin aletlerin, bir kelime ile, işleri kolaylaştıracak olan her şeyin bir şekil altında birleştirilmesi. Standardize etmek.

Statik (F)—. Kuvvetlerin müvazenesile münasebeti olan. *Mekaniğin, kuvvetlerin müvazenesinden bahseden kısmı.

Statüko (L)—. Hali hazır. İçinde bulunulan hal.

Stenograf (F)—. Stenografi bilen.

Stenografi (F)—. Konuşma kadar süratlı yazmak için itibarî bazı işaretler kullanma san'ati. (Asıl manâsı : (sıkışık yazma'dır).

Stenotip (F)—.
Stenografi için yapılmış yazı makinesi.

Sterilizasyon (F)—.
Bir maddenin içindeki her nevi canlı tohumları mahvetme.

Sterilize etmek: takim etmek.

Stil (F)—.
Yazmak, düşüncelerini ifade etmek tarzı, üslup. *Bir artiste, bir nev'e bir devre mahsus hususî tarz.

Stok (İ)—.
Her hangi bir malın mağaza, antrepo veya bir ticarî sahadaki mikdarı.

Stop (İ)—.
Dur! nidası. Stop etmek: Durmak.

Stoysiyen (F)—.
Stoysizme mensup.

Stoysizm (F)—.
Zenonun felsefî doktrini. Bu meslek en yüksek hayır ve saadeti; Servet, sağlık, elem gibi zahirî şeylere lakayd kalarak yalnız akla tabî olmak cehdinde bulan bir ahlak kurar o, tahammül ve metanetin felsefesidir.

Stoysiyen ahlâkçı
Nefsin asetizm yolu ile ıslahını ister.

Strateji (F)—.
Bir orduyu, düşman ordusunun üzerine sevketme usul ve çarelerini araştıran askerlik san'ati. (Sevkülceyş.)

Stratejik (F)—.
Stratejiye ait,

Stüdyo (İ)—.
Film çevrilen yer.

Suflör (F)—.
Tiyatroda oyuncular

ra rollerini gizlice söyleyen adam.

Sumen (F)—.
Masa üzerine el altına gelecek suretle konan ve içinde evrak saklanan kartondan şey.

Supap (F)—.
Tulumba ve bazı makinelerde bulunan açılıp kapanır delik.

Surdin (F)—.
Sesi kısmak için kemanın eşiğine takılan küçük tarak.

Sutiyen (F)—.
Göksü altından tutan şey.

Suvare (F)—.
Akşamdan sonra yapılan eğlence.

Süblime (F)—.
Çok kuvvetli bir zehir.

Süfrajet (F)—.
Kadınlara, rey verme, seçme hakkını kazandırmak için çalışan İngiliz kadınlarına verilen bir ad.

Sükse (F)—.
Başarı, muvaffakiyet.

Sürmenaj (F)—.
Çebuk geçmiyen patolojik yorgunluk.

Sürpriz (F)—.
Beklenmiyen, şaşırtıcı şey; sürpriz yapmak: Birini ummadığı bir anda sevindirmek.

Sürrealizm (F)—.
Modern bir edebiyat ekolü. Sürrealizm psikanilize dayanarak teemmüllü inşaları istihfaf eder ve gayri meş'uru işleterek gelişi güzel otomatik bir tarzda en yüksek san'at eserlerinin yaratılacağına inanır.

Sürşarj (F)—.
Başka bir kelimenin üzerinde yazılmış olan kelime. * Vergi zammı.

Süspekt (F)—.
Şüpheli. bilhassa : Veremli olmasından şüphe edilen kimse.

Sveter (İ)—.
Terli iken gömlek üzerine giyilen kolsuz örğü fanila.

Ş

Şakön pur suva (F)—.
« Herkes kendine » demektir.
Herkesin kendi masrafını vermesi.

Şalupa (F)—.
İki direkli, küçük, hafif gemi.

Şan (F)—.
Nağme. * Beste.

Şans (F)—.
Talih, kısmet. * tesadüf.

Şantaj (F)—.
Sırlarını ifşa ve rezil etmek tehdidi ile birinden para vesaire koparma.

Şantiye (F)—.
Bir binaya lazım o-

lan malzemenin hazırlandığı üstü açık veya kapalı yer. * Gemi yapılan tezgâh.

Şarapnel (F)—.
Bir nevi top mermisi.

Şarbon (F)—.
Karakabarcık denen hastalık.

Şarlatan (F)—.
Liyakati olmadığı halde, meziyetli görünmek istiyen. * yalancı hekim.

Şasi (F)—.
Fotoğrafcılıkta: içine hassas cam konan- veya müsbet resimlerin güneşte basılması için hassas cam ve kâğıdı birlikte sıkıştırmada kullanılan tahta ve yaylı çerçeve * Mimarlıkta: Sürme çerçeve.

Şato (F)—.
Müstahkem derebeyi konağı. * Büyük ve süslü yazlık köşk.

Sezlong (F)—.
Uzun sandalye.

Şifre (F)—.
Kimsenin anlıyamıyacağı şekilde gizli işaretler sistem.

Şilin (İ)—.
İngiliz lirasının yirmide biri.

Şomaj (F)—.
İşsizlik. * İşsiz geçen zaman, işsizlik müddeti.

Şosa (F)—.
Balık sırtı şeklinde; taş ve topraktan yapılmış yol.

Şoson (F)—.
Lâstikten bir nevi ayakkabı.

Şövale (F)—.
Ressam sehpası.

T

Taksimetre (F)—. Otomobillerde, katedilen mesafeyi kaydeden ve gösteren hesaplayıcı alet. Taksi: Kira otomobili.

Taktik (F)—. Orduları, harb edecekleri araziye yerleştirme san'ati. * Muvaffak olmak için baş vurulan vasıta.

Tank (İ)—. Büyük harpte icat edilen, tekerlekleri tırtıllı, zincirli muharebe arabası. Tankı icat eden İngilizler, keşiflerini gizlemek için, ona (sarnıç) manasına gelen tank ismini vermişlerdir.

Talika (Polonya dilinden) —. Dört tekerlekli bir araba.

Teknik (F)—. Bir san'at veya bir zanaatın faaliyet tarzları mecmuu. *(sıfat:) Bir san'at veya ilme ait.

Temmuz (süryanice) —. Yılın yedinci ayı.

Tenor (F)—.
En yüksek erkek sesi. * Böyle sesi olan erkek.

Tente (İta)—.
Gölgelik perde, çadır.

Teraryom (L)—.
Tilki, tavşan gibi hayvanların müşahade için kondukları yer.

Terör (F)—.
Çok korkutma, tethiş.

Test (İ)—.
Pedagoji ve psikolojide: Bir feredeki veya bir grup içindeki herhangi bir zihnî karakterin varlığını veya derecesini, iyi tayin edilmiş bir tekniğin yardımı ile tayin etmeğe yarıyan denemelerin mecmuu.

Teşrin (Süryanice)—.
Yılın onuncu ayı.

Tez (F)—.
Bir filozofun, bir muharririn, bir hatibin fikrinin dayandığı şey.

Tik (F)—.
Yüz kasısının veya gözün daimî surette oynaması.

Tip (F)—.
Aynı tabiat ve mahiyette olan bütün şeylerin esaslı vasıflarını bir araya toplayan ideal bir model.

Tipik (F)—.
En mükemmel şekli temsil eden tipe ait.

Toka (İta)—.
Kadeh dokuşturma. * El sıkma.

Tolerans (F)—.
Kanaatlerini müdafaa etmekle beraber onları başkalarına

zorla ve zorbaca ka bul ettirmekten kendini menetme.

Tonilata (İta)—.
Bin kilodan ibaret ağırlık ölçüsü.

Tornavida (İta)—
Vidaları sıkıştırmağa mahsus bir alet.

Tors (F)—.
Vücüdün omuz, göğüs ve bel kısımlarını ihtiva eden resim veya heykel.

Totaliter (F)—.
Ferdi kütle içinde, kütleyi parti içinde, partiyi de devlet içinde eritmekten ibaret olan totalitarizm'e uygun.

Trampa (İta)—.
Dağişme (mübadele.)
Trampa etmek.

Trampete (F)—.
Çomakla çalınan, küçük asker ve izci davulu. (Fransızca: boru «trompette» kelimesinden yanlış olarak geçmiştir.)

Transit (F)—.
Eşyayı, gümrük vergisi vermeden bir memleketten bir memlekete geçirme.

Trapez (F)—.
Matematikte: Şibih münharif.

Travers (F)—.
Demir yolunun altına arzani olarak konan ağaç veya demir taban.

Troyka (F)—.
Üç atlı Rus kızağı.

Tuğla (L)—.
Pişirilmiş, sert kerpiç.

Tulumba (İta)—.
Suyu sıkmağa, kuyudun çıkarmağa mahsus bir alet.

Tuvalet (F)—.
Yıkanma ve giyinme işleri.

Tuvaz (F)—.
Boyu ölçmek için kullanılan bir alet.

Tümbeki (İta)—.
Nargile ile içilen tütünün nev'i.

U — Ü

Uvertür (F)—.
Büyük, lirik bir bestenin başında çalınan başlangıç parçası.

Ültimatom (L)—.
Bir devletin, diger bir devlete yaptığı son ve kat'î ihtar.

Ümanizm (F)—.
Rönesansın ümanistler denen edibleri-nin doktrini. Bu edibler « klâsik diller» sayılan eski Yunanca ile latinceye ve eski edebiyatlara tekrar kıymet ve rağbet kazandırmışlardır.

Ümüs (F)—.
Nebatların çürümesinden hasıl olmuş şıyah toprak.

Üniforma (F)—.
Resmî elbise.

Ünite (F)—.
Birlik (çokluk kar-

şılığı.) * Pedagojide: Muhtelif talî mevzuların bir ana mevzu ile birleştirilmesi ve bu suretle meydana gelen tedris birliği.

Ütopi (F)—.
Gerçekleştirilmesi mümkün olmıyan tasarlama.

V

Vaftiz (Y)—.
Hıristiyanların dine girme alâmeti saydıkları bir tören ki, suya girmek veya üzerine su serpmekten ibarettir.

Vagon (İ)—
Demiryolu arabası.

Vaketa (İta)—.
İnce bir nevi meşin.

Valiz (F)—.
Küçük el bavulu.

Vals (F)—.
Bir nevi dans.

Vampir (F)—.
Öldükten sonra mezardan çıkan ve insanlara saldıran mevhum bir mahluk. * Bir nevi büyük yarasa.

Vandalizm (F)—.
Güzel şeyleri sakatlamak, tahrip etmek arzusunu doğu-

ran ruhî bir hal.

Vantilatör (F)—.
Makine yelpaze.

Vantrilok (F)—.
Sözü karından söyliyormuş gibi gösteren adam.

Vantuz (F)—.
Hacamatşişesi. * Kanı bedenin bir nahiyesine toplamak için vurulan şişe.

Varda (İta)—.
Dikkat et!, savul, destur! * Varda topu: limana girmeği yasak etmek için güneşin battığı zaman atılan top. * Varda kosta sahil müdafaa gemisi.

Vardiya (İta)—.
Gemilerde beklenen nöbet. * Nöbet yeri.

Varil (F)—.
Büyük müstatil fıçı.

Varoş (Macarca)—.
Bir şehir veya kasabanın kale, hisar dışında bulunan mahallesi; kenar mahalle.

Varyete (F)—.
Sahneleri sık sık değişen oyun. * Değişiklik.

Vasistas (A)—.
Pençere ve kapı üzerinde bulunan açılır kapanır kısım.

Vatman (İ)—.
Tramvayı süren.

Vazelin (F)—.
Ham petrolden çıkarılan madenî yağ.

Vertij (F)—.
Baş dönmesi.

Vestiyer (F)—.
Tiyatro, bar gibi yerlerde pardesü ve şapka koymağa mahsus oda.

Veto (F)—.
Hükûmet reisinin parlamentonun verdiği bir kararı ret hakkı.

Vida (İta)—.
Burgulu çivi.

Vidala (ita)—.
Dana derisinden yapılmış sahtiyan.

Villa (F)—.
Yazlık köşk.

Vinç (İ)—.
Gemide ağır yükleri kaldırıp indirmeğe mahsus makine.

Vira (İta)—.
Bir düzüye, arkası arkasına: Vira söylüyor. * Maçuna ve sair makinenin çevrilmesi kumandası.

Viraj (F)—.
Dönemeç.

Virgül (F)—.
Bildiğimiz imlâ işareti.

Virtüoz (F)—.
Musikiye karşı müstesna bir kabiliyet ve istidadı olan.

Visamiral (F)—.
Amiral muavini.

Viski (İ)—.
Hububattan yapılan bir nevi içki.

Vitamin (F)—.
Sebze ve yemişlerde çok bulunan besleyici bir madde.

Vites (F)—.
Sürat.

Vitrin (F)—.
Mağaza camekânı.

Viya (İta)—.
Geminin dosdoğru yaptığı seyir, hareket

Viyolonist (F)—.
Kemanı güzel çalan.

Viyolonsel (F)—.
Kemanın büyüğü olan bir çalgı.

Vize (F)—.
Bir tezkere veya pasaportun bir tarafına yapılan «görülmüştür» işareti: Vize etmek, ettirmek.

Vizite (İta)—.
Ziyaret. * Doktorun bir hastayı ziyareti. * Doktora verilen vizite ücreti.

Viziyer (F)—.
Kasketin önünde bulunan güneş siperi.

Vodka (R)—.
Rus rakısı.

Vokabüler (F)—.
Bir dile, bir ilme bir san'ata ait kelimelerin mecmuu. * Kısa tarifleri ihtiva eden muhtasar lûgat.

Voleybol (İ)—.
Bir top oyunu.

Volkan (F)—.
Yanardağ.

Volta (İta)—.
Geminin rüzgâra karşı gidebilmek için sağa, sola zikzak yapması ve bu surette yol alması: Volta vurmak. * mecaz: Bir aşağı bir yukarı gezinme.

Y

Yakamoz (Y)—.
Gece denizde balıkların veya küreklerin hareketinden hasıl olan ışık, fosforlanma.

Yarda (İ)—.
İngiliz arşını (93 santimliktır).

Yat (İ)—.
Tek direkli ve yelkenli gezme gemisi.

Yatklüb (İ)—.
Fransada ve diğer memleketlerde bazı denizcilik teşekkülerine verilen ism.

Z

Zaparta (İta)—.
(Aslı saparta dır).
Bir bataryanın hep birden ateş etmesi.
*Şiddetli tekdir: zapartayı yedi.

Zoocloji (F)—.
Hayvanlar ilmi.

Zootekni (F)—
Ehlî hayvanları yetiştirmek ve onları muayyen ihtiyaçlara intibak ettirmek sanati .

Lütfen düzeltiniz

Yalnış	Dogru
Sayfa 10 Adapte et.	Adapte etmek
» 16 Başbakanlara	Prenseslere
» 31 Ayisberg (a)	Ayisberğ (İsveç)
» 42 Bordro (İta)	Bordro (F)
» 52 Dedektif	Detektif
52 Dingraf	Diyagraf

Fiatı 50 kuruştur.

Mektepliler Pazarı

Kitaphanemizde her türlü kırtasiye, kitap ve mektep kitapları bulunur.